ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

14. 2. 1986. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИ[illegible] XLVIII ● 100 ДИН. ● БРОЈ 1781

– МУЧИЋЕМО ТЕ СВЕ ДОК НЕ ПОСТАНЕШ ТОЛИКО ТАНКА ДА КРОЗ ТЕБЕ МОЖЕ ДА СЕ ВИДИ СУНЦЕ! **– ГОВОРИЛИ СУ СУЛУДИ СРЕДЊОВЕКОВНИ МУЧИТЕЉИ ТАКОЗВАНИМ ВЕШТИЦАМА.**

(Прочитај: „Примери људске свирепости” – стр. 35)

Ф. Пирси

Веровали или не!

ПРОПИС ЗА ПИЈАНЦЕ

Почетком овог века у америчком граду Ботсону, у Тексасу, важио је пропис по коме је сваки пијани грађанин који би се затекао на улици или за воланом морао бити везан ланцима за дрво, како би одремао и отрезнио се.

ФОКЕ

које обучава Џим Стеирс из Коста Месе у Калифорнији (САД) помажу спасиоцима. Такође, оне рониоцима који раде на подводним конструкцијама односе боце са кисеоником и алат. Ови морски сисари у стању су да обављају и многе друге послове као што су снимање, истраживање дна и постављање бушотина за нафту.

Халејева комета

Према најновијим открићима први пут верно је приказана на две вавилонске глинене таблице из 164. године пре нове ере.

АФРИЧКИ ПОЉСКИ МИШ

Живи само око 14 месеци, али у свом кратком веку он остави више од 50 потомака.

© 1985 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● Роб Свитгел, тридесетседмогодишњи инжењер хемије, недавно је у Њујорку окончао свој марш који је трајао 364 дана. Роб је препешачио кроз педесет савезних држава САД и укупно превалио 17.500 километара. Дневно је просечно прелазио педесет километара. Највећи проблем на том путу, како сам каже, била је досада. Да би се забавио сакупљао је изгубљени новац. Када га је пребројао установио је да има 183 долара (око 56 000 динара).

●●● у новом издању Гинисове књиге за ову годину можда су најзанимљивија два рекорда: најдужа вожња малом електричном железницом и подвиг најбољег гутача ватре. Први рекорд постигли су Канађани Данијел Глада и Норман Сан Пјер. Они су се у једном забавном парку возили железницом читава 503 часа непрекидно и тако су потукли претходни рекорд који је износио „само" 386 часова. Енглез Гери Модсли је, опет, најбољи гутач ватре. Он је у својим устима угасио укупно 13 115 пламенова.

●●● амерички зубар Стив Волнер има много пацијената који код њега долазе не да би лечили болесне зубе већ да би их тетовирали. Сам поступак цртања цветића, звездица или неког другог мотива је безболан и не оштећује глеђ. Тетовиране фигуре трају неколико година, а могу се уклонити кад год пацијент пожели.

●●● на имању Виченца Амелија из Монтемалонеа у Италији пронађена је гигантска гљива тешка чак 45 килограма.

●●● западнонемачки инжењери конструисали су нови телефонски апарат за јавне говорнице. Округао је, уграђен у зид говорнице, а уместо на метални новац ради на посебну кредитну картицу помоћу које може да се обави неколико разговора. То ће, надају се, смањити број обијених апарата.

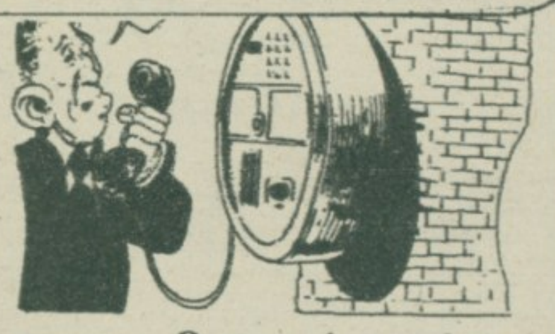

●●● у Француској се навелико рекламира нова жвакаћа гума која има укус никотина, а њени произвођачи тврде да сигурно одвикава од пушења. Овај производ, у продаји од јануара месеца, садржи два милиграма никотина, али нема све оне отровне супстанце које настају сагоревањем цигарете.

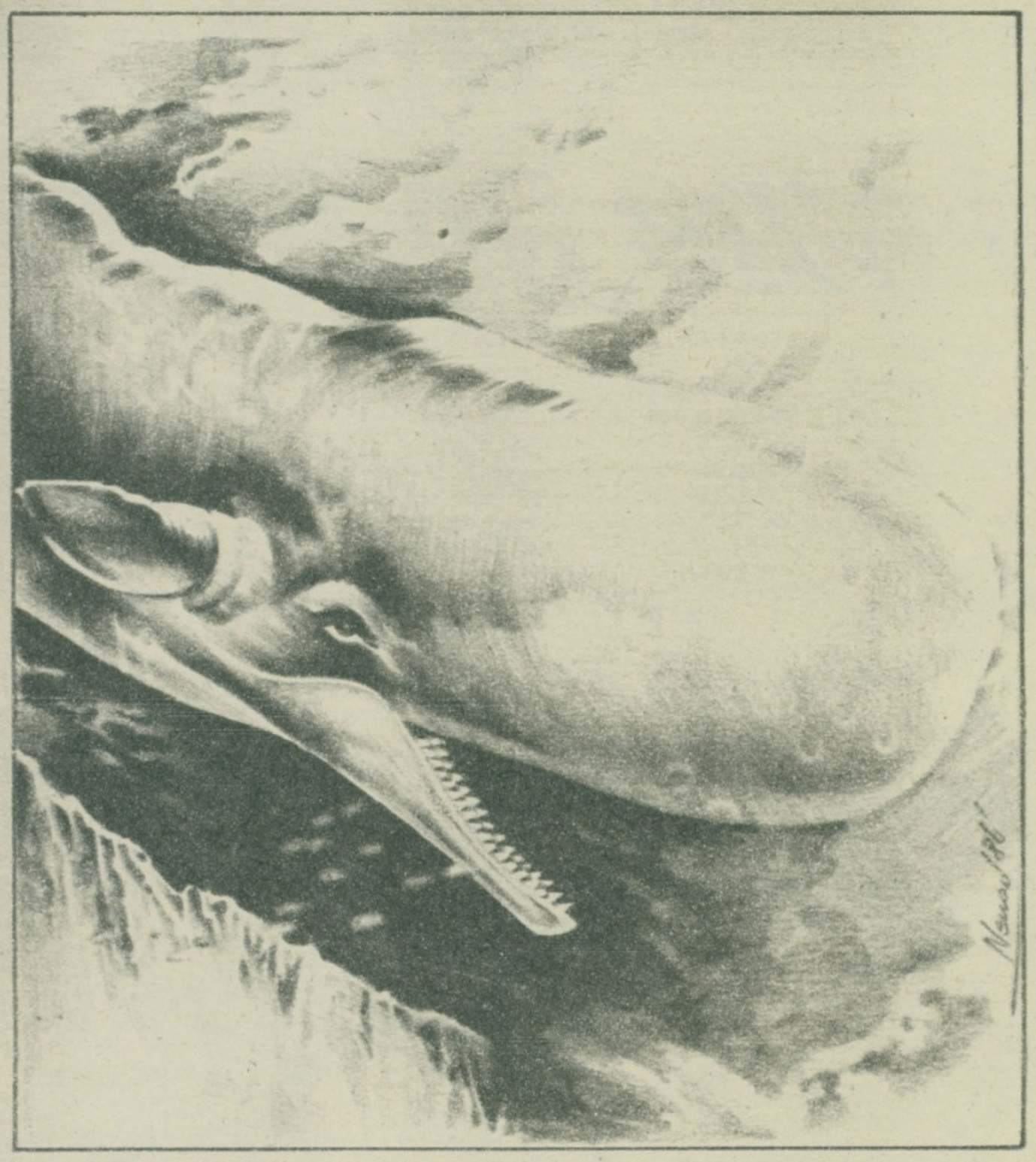

КОМЕ ПЕВАЈУ КИТОВИ!

Покушајте да замислите баритон који преко контраалта полако прелази у сопран. Један милозвучан, топао глас. Или два, три, неколико гласова, читав хор. Помало невероватни звуци о којима причамо чули су се први пут 1969. године, када су научници завршили истраживања о китовима.

Роџер Рејн, тада млади научник који се бавио проучавањем становника мора, објаснио је да је из своје барке у воду спуштао хидрофоне, апарате за снимање звука под водом, како би забележио чиме се споразумевају рибе.

Тако је снимљено „певање китова" које ће после тога наставити да проучавају читаве екипе истраживача.

Тада је коначно и објашњено да џиновски китови проводе живот између тропа и полова.

У правилним временским размацима селе се из топлих тропских вода, где проводе зиму и пролеће рађајући своје потомство, у хладне поларне, које обилују сићушним љускарима којима се хране, где проводе лето и јесен са јединим циљем – да увећају своје наслаге сала. Путују у групама које чине чланови породице и пријатељи.

Установљено је да највећи број китова цео свој век (неколико деценија) проведу у истој групи у којој су и рођени.

Ови огромни сисари се међусобно споразумевају великим бројем различитих звукова који имају своје посебне одлике у зависности од годишњег доба и расположења. Међутим, китови певају само на почетку парења.Има ли то можда везе са удварањем? Китови, мисле научници, можда певају из истих разлога као и птице.

Научник Роџер Рејн, са америчког универзитета Корнел, после двадесет година проучавања материјала које је сакупљао пратећи живот китова, дошао је до закључка да су џиновски китови једине животиње, осим човека, које имају свој изузетно разноврстан језик.

Заправо, ови китови са сваком новом сезоном парења певају другачије песме. Оне нису једноставне, трају и по десетак минута и чине их разнолики тонови склопљени у необичну композицију. Чак и свака група ових животиња има своју песму, а свака јединка „пева" другачије и уме да прави и варијације на отпевану тему. Што је још невероватније, сваке године групе преправљају своје песме.

Али какав је значај тих мелодиозних и усклађених звукова? Љубавна песма?

Серенада? Могућно, али то још нико не може сасвим поуздано да тврди.

М. И. Ш.

ЕТНА СВИРА КАО ОРГУЉЕ

Увек када дође до ерупције неког вулкана на Земљи, догађало се то недавно у Колумбији, свет поново почне да се интересује како настају ти природни феномени које памтимо по трагедијама.

Да би задовољили своју научничку знатижељу, четири истраживача са Земаљског института за физику у Катанији (Италија) направили су радиографију вулкана Етне. До резултата су дошли проучавањем подрхтавања Етне током неколико година. Ови стални слаби потреси могу да се региструју само инструментима. Дешавају се углавном захваљујући покретању магме у каналима, а магму опет узбуркава кључање гасова дуж ових ходника.

Етна има четири канала с лавом који допиру до површине. Три – централни кратер, нови кратер и североисточни кратер рачвају се из једног канала који допире до 700 метара надморске висине. Тај канал и онај четврти спуштају се паралелно до једне коморе с лавом (на два километра од врха), али њихово ушће је заправо још 30 километара дубље. Истраживачи су закључили да је подизање мехурова са гасом условљено обликом канала и да тако пролазећи они „свирају" као цеви на оргуљама: вишим или нижим фреквенцијама у зависности од њихове ширине. Када мехур са гасом наиђе на сужење у каналу, он се заустављa: али како му се придружују други мехурови, притисак се појачава док се препрека не превазиђе.

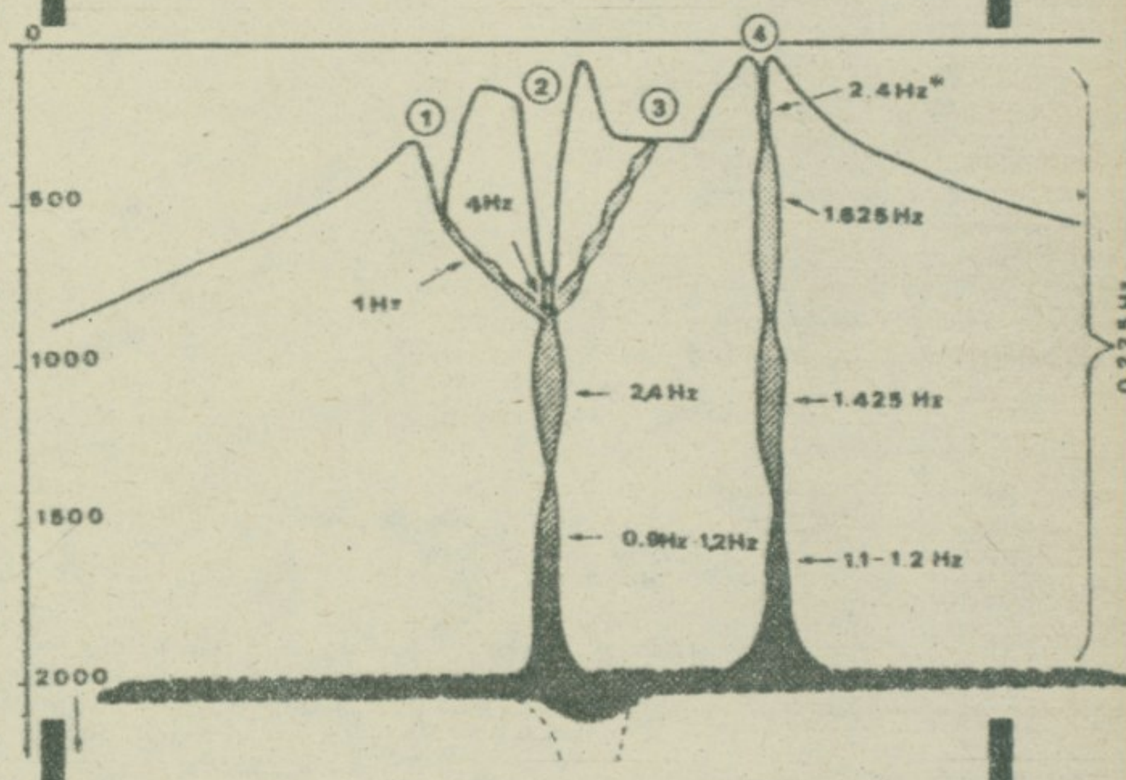

Захваљујући микропотресима које изазивају ови мехурови, сицилијански научници су били у могућности да установе на којим местима се канали сужавају или проширују. Они сада покушавају да открију и да ли постоји нека веза између карактеристика микропотреса и ерупција. Заправо, 1981. и 1983. године ерупције су се догодиле управо у зонама у којима је 24 часа пре тога откривено смањивање фреквенција типичних за „подрхтавање".

Тврђава чува реку

ВОЈНИЦИ ТАМБУРАШИ НАПРЕД!

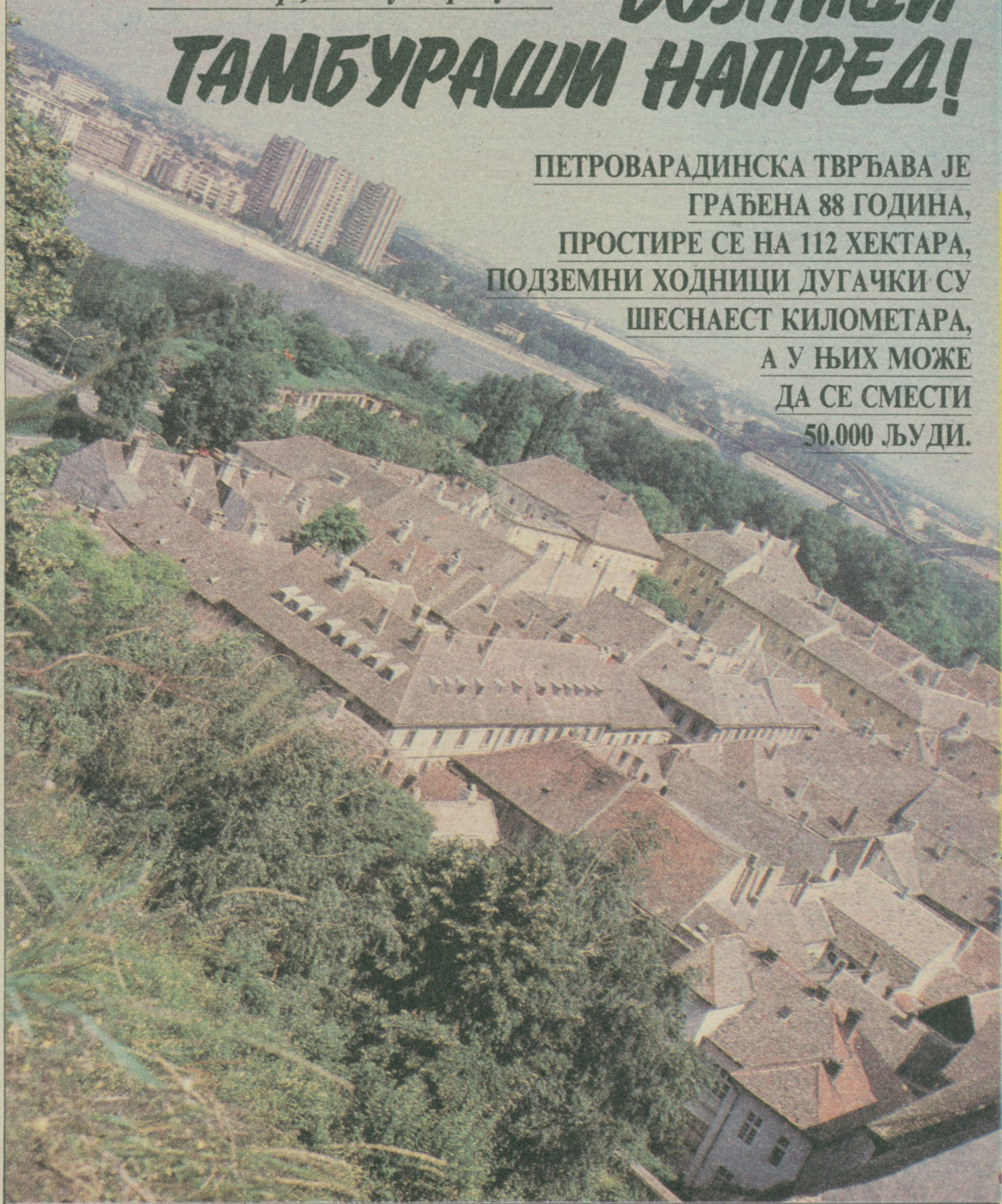

ПЕТРОВАРАДИНСКА ТВРЂАВА ЈЕ ГРАЂЕНА 88 ГОДИНА, ПРОСТИРЕ СЕ НА 112 ХЕКТАРА, ПОДЗЕМНИ ХОДНИЦИ ДУГАЧКИ СУ ШЕСНАЕСТ КИЛОМЕТАРА, А У ЊИХ МОЖЕ ДА СЕ СМЕСТИ 50.000 ЉУДИ.

СТОЈ,

Тврђава чува реку

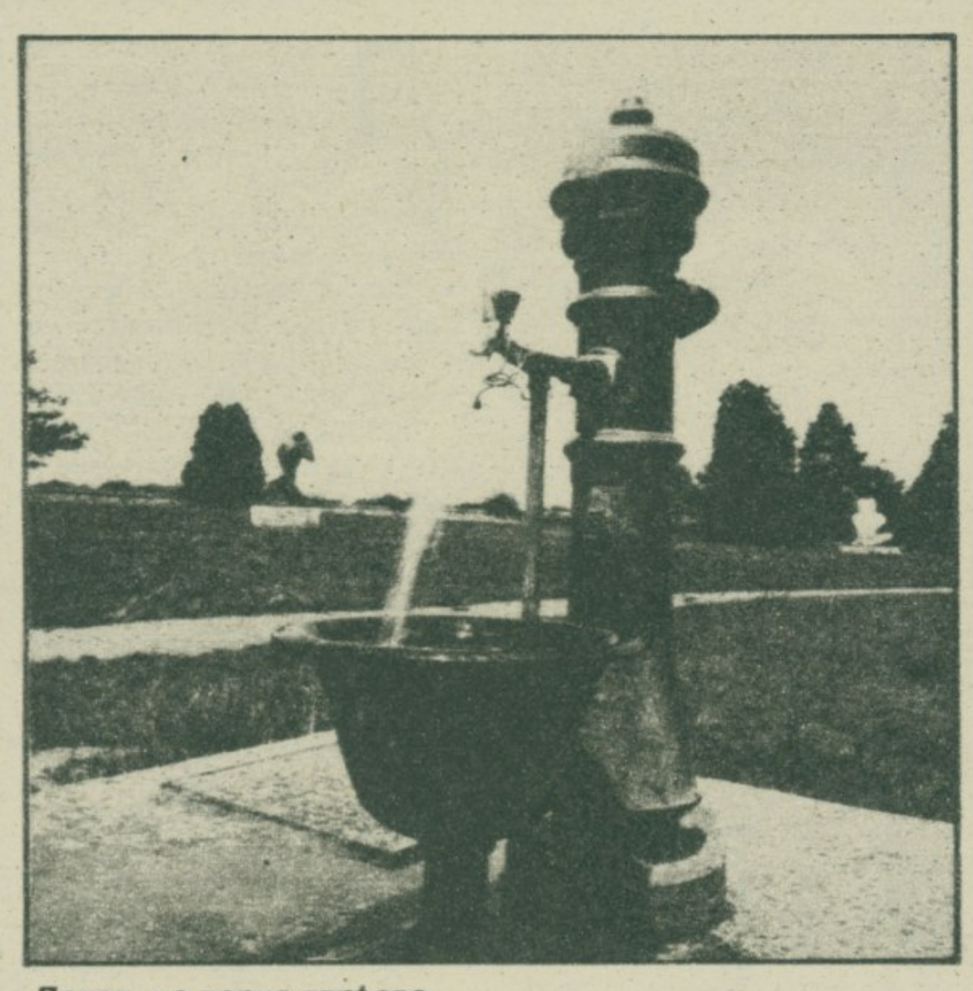

Детаљ из парка тврђаве

позиву, најчешће на војне параде, док је женама официра посета била дозвољена сваког петка, зими на чај, а лети на концерт војне музике.

У подножју тврђаве, на левој обали Дунава, средином 18. века, већ је израстао прави град од насеља које 1694. године подигоше Срби, граничари, који су овамо, махом, доспели у великој сеоби под патријархом Арсенијем Чарнојевићем. Ово место се прво звало Рацко Село, затим Рацки Град, па Петроварадински Шанац, Неопланта и најпосле Нови Сад.

Угледни Срби из Новог Сада су, у време првог српског устанка, од подмитљивих аустријских официра кришом куповали оружје, муницију, па чак и топове, па их пребацивали преко Саве, Карађорђевим устаницима. Вожд Карађорђе је лично боравио у Петроварадину, али тек 1813. године, кад је после пропасти устанка пребегао у Аустрију. Аустријске власти су га, са неколико његових војвода, неко време овде држале у заточеништву.

Тврђава је служила и као казниона за непослушне аустријске официре и војнике. Они су најчешће доспевали у затвор због псовања царице. За вређање цара била је предвиђена само новчана глоба. У Петроварадинским лагумима тамновали су и многи знаменити цивили. У тврђави је био затворен Матија Змајевић, адмирал Петра Великог, иначе родом Бокељ, за кога се не зна како је ту доспео, затим шкотски принц Џемс Стјуарт, па Васа Пелагић, Антон Густав Матош...

Затвор за шкотског принца

О поверењу у безбедност и неосвојивост Петроварадинске тврђаве сведочи податак да су 1812. године овде донете царске драгоцености. Било је то време највећих Наполеонових освајања, па се сматрало да ће симболи империје, жезло, јабука, мач, круна и плашт, ту бити најсигурнији.

Средином прошлог века, кад су се разбуктале револуције широм Европе, неосвојиви Петроварадин ипак је био освојен. Заузели су га мађарски побуњеници који су тражили одвајање Пеште од Беча. Покушај снага верних ћесару да под командом бана Јелачића поврате Петроварадин нападом из Новог Сада, завршио се трагично. Побуњеници су 12. јуна 1849. године бомбардовали Нови Сад. Варош је била потпуно уништена. Од 2.812 кућа порушено је 800, а становништво је са 20.000 спало на 6.000 душа.

У првом светском рату, у Петроварадину је једно време била смештена аустријска Ратна команда која је руководила нападом на Србију.

Између два светска рата тврђавом је располагала војска Краљевине Југославије. Ту су се обучавали разни родови војске: пешадија, артиљерија, авијација па чак и – голубови. У Петроварадину је основан први Југословенски краљевски ваздухопловни пук из чије је седме класе 1933. године изашао Фрањо Клуз.

У тврђави је под вођством Комунистичке партије 1941. године била организована група која је тајно снабдевала оружјем партизане на Фрушкој гори и у Бачкој.

Петроварадинска тврђава је 1948. године проглашена спомеником под заштитом државе. Кад ју је 1951. године напустила војска, постаје културно и туристичко средиште. Живко Марковић, кустос Музеја града Новог Сада, који је најбољи познавалац историје Петроварадина и лавиринata у подземљу тврђаве, вели да кроз њене подземне ратне линије, барутане, и лагуне годишње прође око 50.000 посетилаца.

А колико је оних који долазе да слушају Јанику Балажа и његове тамбураше, тешко је утврдити.

Топови су замукли, ово су времена тамбураша.

Дарко Чварковић

МАРШАЛ ВОБАН „УТВРЂЕНИ"

Себастијан Вобан (1633–1707), пројектант и градитељ Петроварадинске тврђаве, био је француски маркиз, војни инжењер, маршал и писац...
Рођен је у градићу Сен Лежер Фужере (данас се зове Сен Лежер Вобан) у сиромашној породици. као војни инжењер градио је многа утврђења, а касније је створио читав систем за изградњу неосвојивих тврђава овог времена. Умро је као највећи војни инжењер кога је Француска икад имала. Био је познат по свом либерализму. Борио се за слободније односе у земљи и војсци што је у то време било необично за некога ко има маршалски чин.

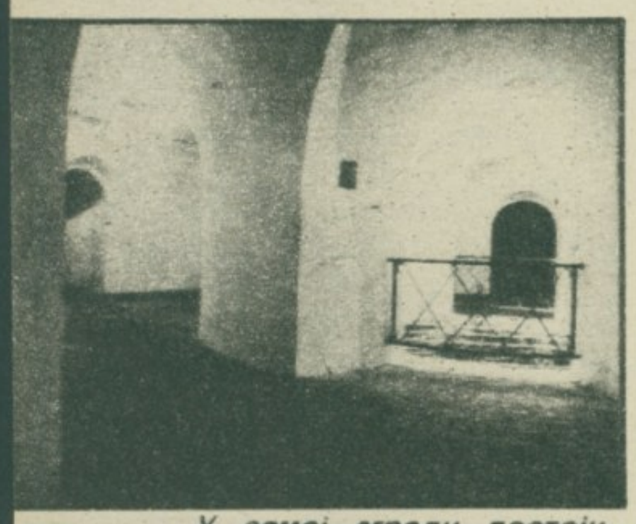

У самој згради постоји стари бунар који се више не користи.

динске тврђаве сведочи податак да су 1812. године овде донете царске драгоцености. Било је то време највећих Наполеонових освајања, па се сматрало да ће симболи империје, жезло, јабука, мач, круна и плашт, ту бити најсигурнији.

Средином прошлог века, кад су се разбуктале револуције широм Европе, неосвојиви Петроварадин ипак је био освојен. Заузели су га мађарски побуњеници који су тражили одвајање Пеште од Беча. Покушај снага верних ћесару да под командом бана Јелачића поврате Петроварадин нападом из Новог Сада, завршио се трагично. Побуњеници су 12. јуна 1849. године бомбардовали Нови

Невероватна ис ВЕН

ЈЕДАН АПАРАТ КОЈИ У ШАЛИ ЗОВУ ХЛАДИЈАТОР ПРЕТИ ДА НАС У СЛЕДЕЋИХ ДЕСЕТАК ГОДИНА ЗАПРЕПАСТИ И УПЛАШИ. САМО, ДА НАМ ОД ТОГА ОПЕТ НЕ БУДЕ ВРУЋЕ!?

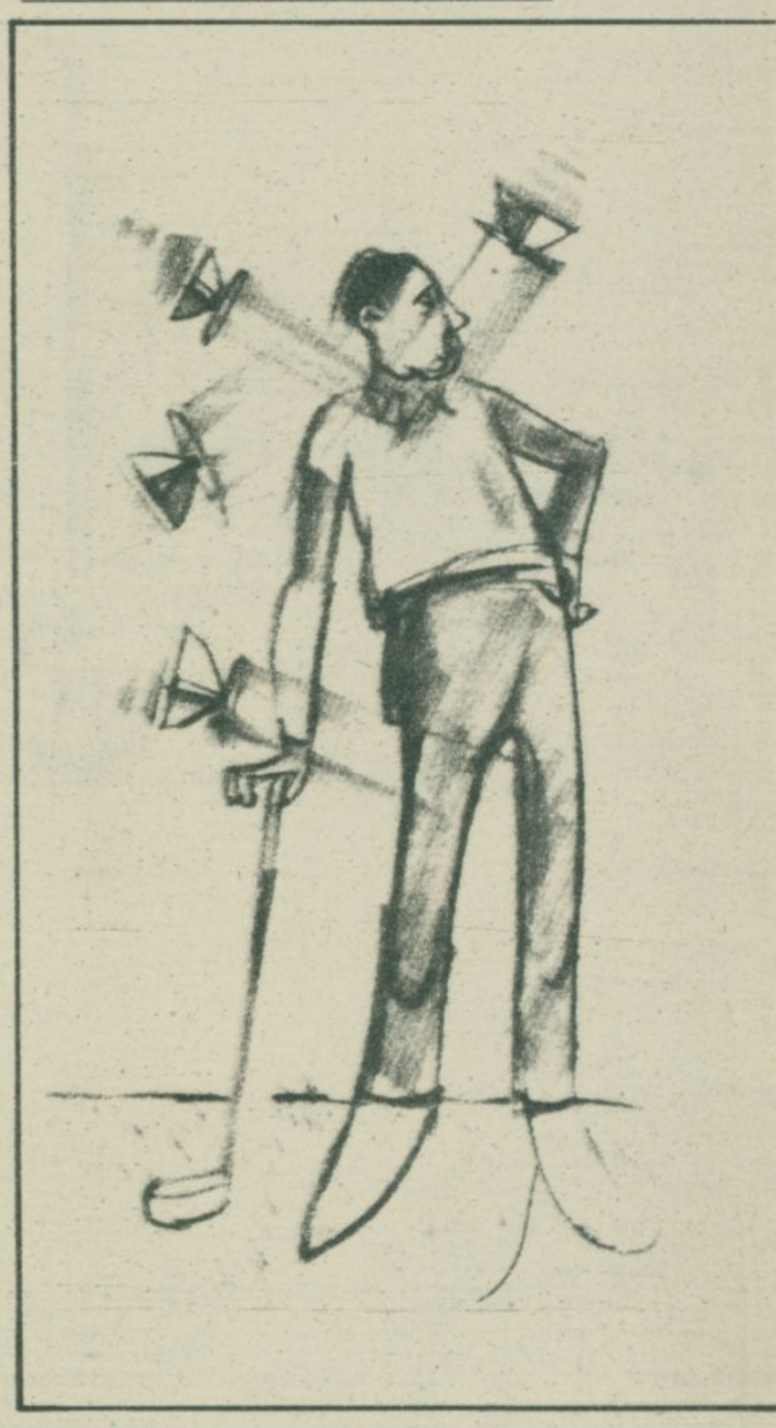

Нема сумње да су се људи одувек довијали како да се расхладе, али је деветнаести век, по поплави углавном бескорисних идеја на ту тему, остао непревазиђен.

Извесни Џемс Барон патентирао је 1830. године портабл-направу која се састојала од лепезе коју је покретао механизам зидног часовника. Невоља са овим решењим била је у томе што се читава, прилично гломазна и тешка справа, преносила из собе у собу и што је при том требало причврстити за таваницу. Ово је, поред мукотрпног превлачења тешке скаламерије с места на место, значило да је купац, у зависности од броја соба које је намеравао да хлади, у свакој претходно морао да изврши (скупе) преправке на таваници.

Змија – сингерица за усијане главе

Пошавши од логичне тезе да је далеко једноставније расхладити само најугроженије делове уместо читавог тела, неколико проналазача бацило се на израду одговарајућих справа.

Прича сличица за хлађење:

ТИЛАТОРИ СЕ СЕЛЕ У СВЕМИР

Једно је сигурно: вентилатори будућности биће минијатурни. Остаје још да се види да ли ће баш личити на електронске пчелице, хладити и нас и друге с оквира наочара и расхлађивати теме онима који носе вештачке уметке.

Могло би се рећи да је Данијел Линзи из Масачусетса погодио саму срж проблема. Његова столица за љуљање имала је мехове који су били повезани са покретним цевима преко којих су се млазеви расхлађујућег ваздуха усмеравали на зглоб шаке, пазух и врат, баш оне делове тела код којих је артеријски крвоток најближи површини коже.

Виљем Брутен је, изгледа, био за једноставност. Његова „хладилица" састојала се од обичне лепезе која се могла причврстити за сто или било који други комад намештаја са згодном ивицом. Лепеза се покретала преко ножне педале што је било врло згодно утолико што је корисник сам одређивао брзину којом ће се хладити, а нешто мање згодно јер му је замарало ноге.

Осамдесетих година прошлог века догодиле су се три ствари од изузетног значаја за даљи развој машина за хлађење: Томас Едисон омогућио је пренос електричне енергије на даљину, на тржишту су се појавили мали, поуздани електрични мотори, а Шилер Скатс Вилер досетио се да на један од тих мотора причврсти елису и тиме би осигура славу конструктора првог електричног вентилатора на свету.

А ел вентилатороси?

Захваљујући Едисоновом проналаску, америчке домове преплавили су најразличитији електрични апарати. У производњи је извесно време предњачила компанија „Хотпоинт" која је на тржиште избацила низ справица са називима као што су Ел стовос (у слободном преводу, ел шпоретоси), Ел бојлос (ел бојлероси), Ел вормос (ел грејачоси). Сасвим је нејасно зашто је „Хотпоинт" пропустила прилику да на тржиште избаци и Ел феносе (ел вентилаторосе).

У „Кертису и Крукеру" су, изгледа, схватили значај справица за хлађење, али су истовремено исувише пустили машти на вољу. Године 1886. компанија је пустила у продају апарат који је обједињавао електричну сијалицу и вентилатор. Наведени апарат функционисао је сасвим лепо по власника све док је овај желео да му он истовремено светли и да га хлади. Невоље су почињале када је требало угасити светло, а оставити вентилатор да се врти.

После идеје да се на електрични мотор причврсти елиса, вентилатору је недостајало још свега неколико ситница па да постане тако рећи савршен. Прво значајно побољшање дошло је у виду покретног постоља које је омогућило да се струјањем ваздуха покрије већи простор.

Компанија „Џенерал електрик" практично је завршила посао када је 1890. избацила на тржиште модел на масивном постољу од ливеног гвожђа са шест лопатица затворених у заштитну жичану мрежу. Сем у дизајну, вентилатори до данас нису претрпели ниједну значајнију измену.

Хвала бувама!

Пошто нас је скоро читав век хладио у мање-више непромењеном издању, вентилатор сада има све изгледе да нас у следећих десетак година запрепасти, а за то су, посредно, заслужне буве.

Када је 1960. године конструисао микромотор од милионитог дела коњске снаге, тежак 250 микрограма, чијих је тринаест делова могао да састави само под микроскопом који увећава 40 пута, Виљем Мел Лилан наменио га је покретању каруселa у бувљим циркусима.

Неким другим проналазачима је тај исти микромотор дао идеје које с бувама немају апсолутно никакве везе. У патентном заводу САД заведена је направица под називом „Где ти, ту и ја" која би у неколико следећих година већ могла да уђе у производњу. „Где ти, ту и ја" личи на вентилатор утолико што хлади, а у свему осталом на пар минђуша не већих од пчела (и отприлике подједнако бучних) које би власнику, кад год му је до тога, пријатно пиркале по врату и ушима.

Справица за прављење промаје, по имену „Право у браду", намењена је мушком роду, па сходно томе када није у погону служи као игла за кравату. У улози вентилатора, игла у предео где се додирују (оснојени) врат и крагна усмерава пријатно хладан ваздух.

„Тупе или ништа" је високоспецијализован вентилатор високоспецијализоване намене. Као што корисници вештачких уметака за косу (тупеа) добро знају, летње жеге изазивају свраб главе који се може ублажити само непрекидним чешкањем. Са закамуфлираним микровентилатором на потиљку, под тупеом струји ваздух, а да при том остали свет на расхлађеној глави види само „раздељак на цвет", али не и справицу која га производи.

„Гледам-хладим" су вентилатор-наочаре које хладе оно на шта њихов власник баци поглед. Власник тако може пријатељу да, док с њим ћаска, пружи благодет пријатељског освежења, као што вентилатор-наочаре може да искористи и за расхлађивање оних делова сопственог тела који му се налазе у видокругу.

Проналазачка машта за сада се зауставила код минијатурних, летећих машиница за хлађење којима би се управљало преко васионских предајника. Сами или у четама, васионски вентилаторчићи за сада лебде око својих власника само на пројектантском папиру, али су доказ да посао који је Шилер Скатс Вилер почео пре толико година још није довршен. За сада се застало код свемирских предајника.

Мина Илић

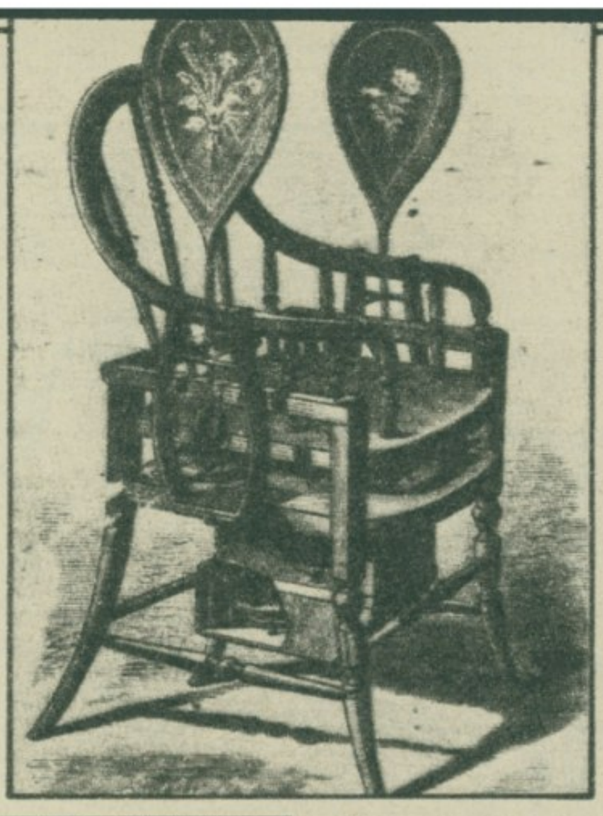

Неки су се расхлађивали и овако: седањем на столицу са опругама које покрећу сатни механизам повезан с лепезама. Једини недостатак: кад једном заседнеш, опасно је одлепљивати се од наслона.

У патентном заводу САД чува се и ово решење од пре сто година: одело на ролетнице. Власник хода, ролетнице се подижу и склапају, унутра пријатно пирка.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

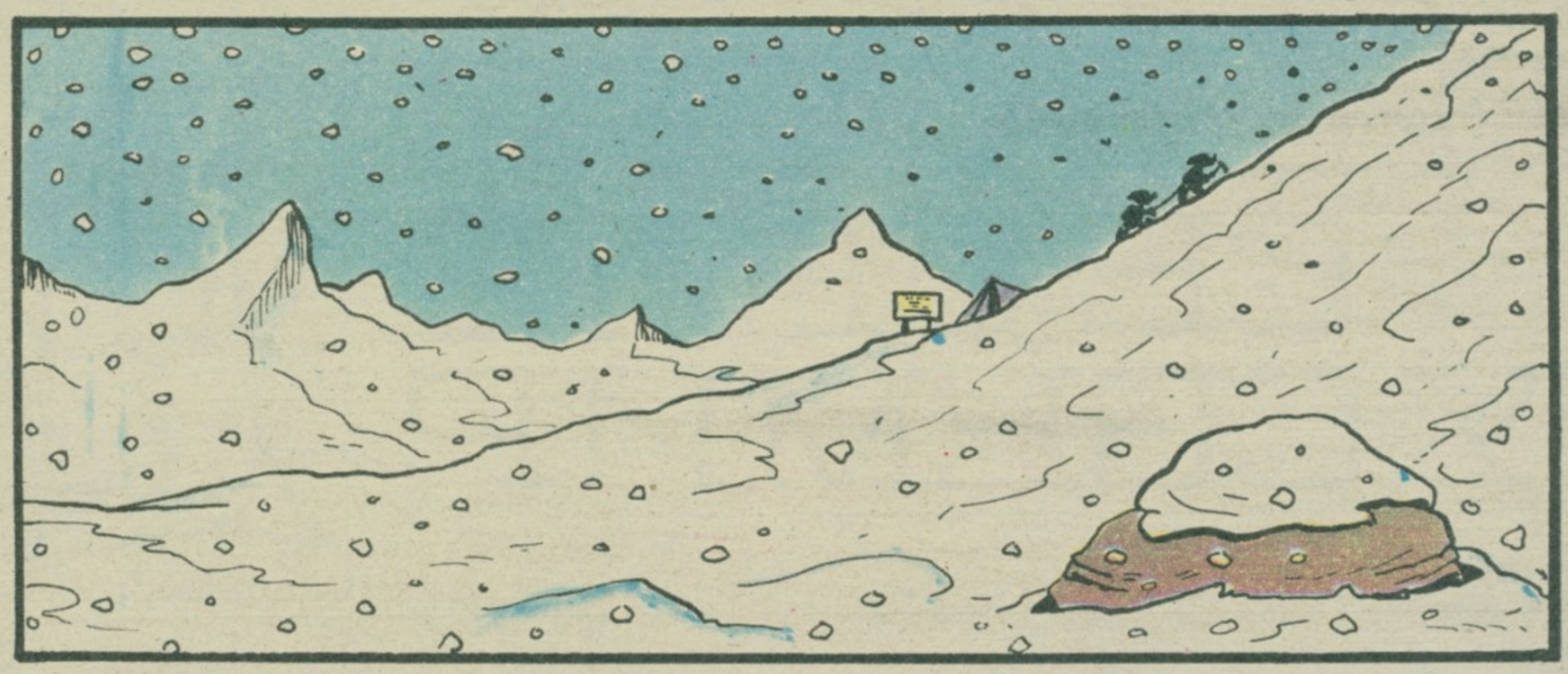

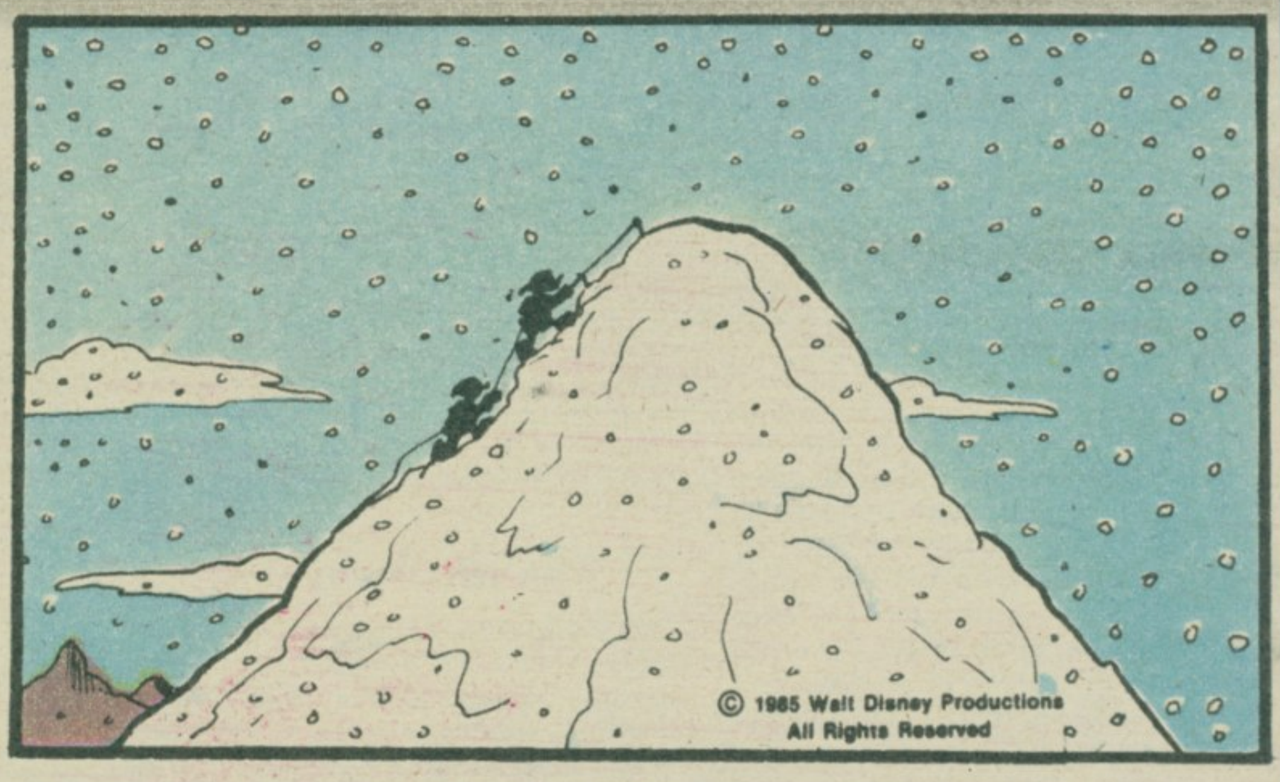

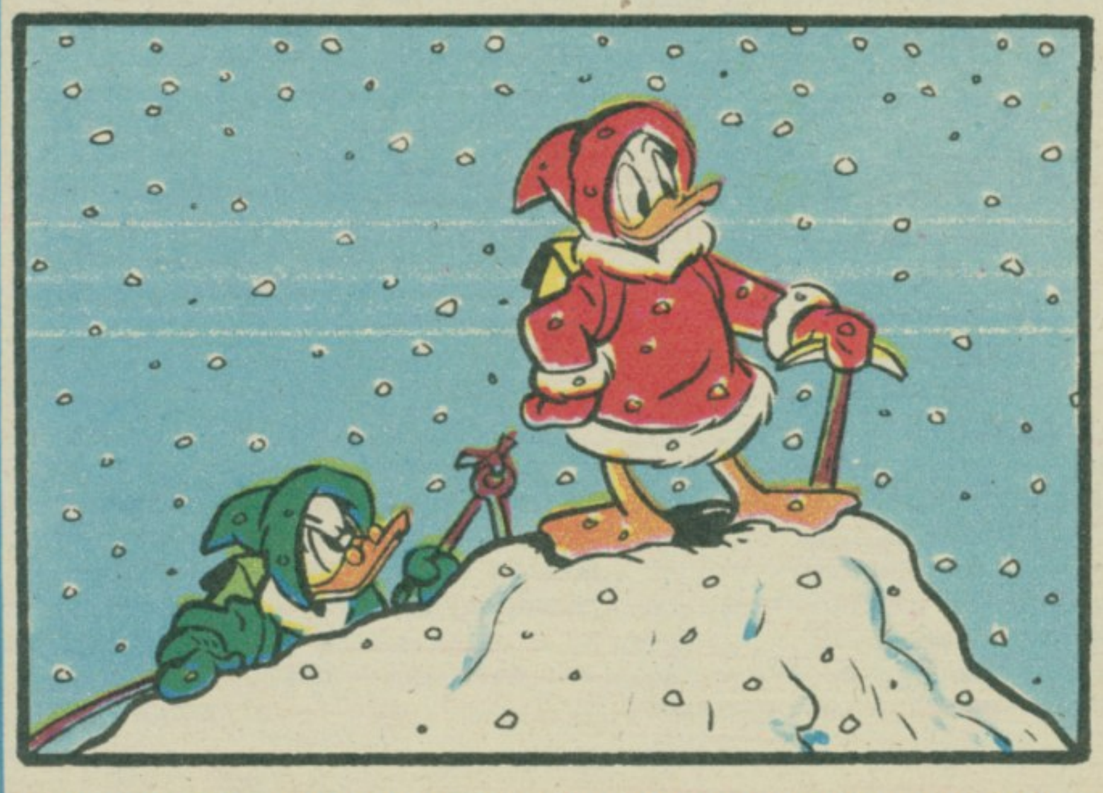

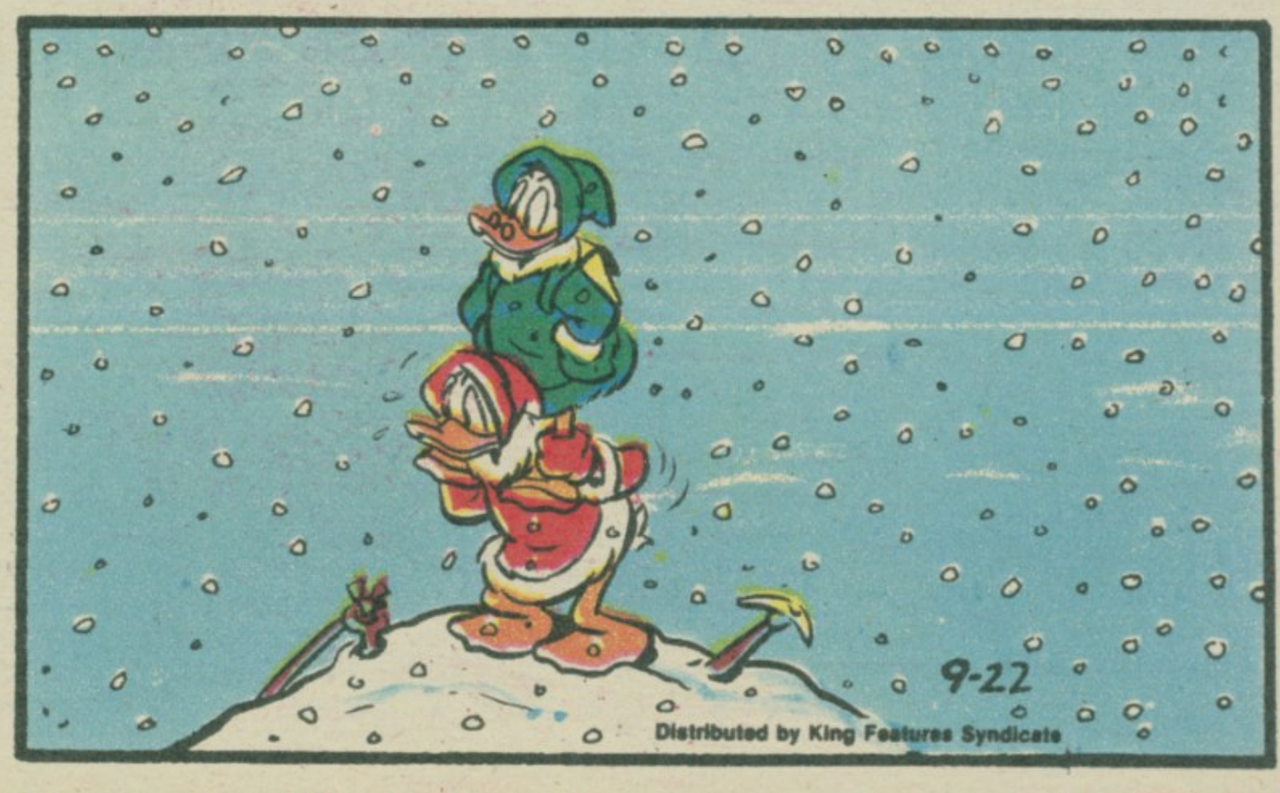

За читање наглас

ОСВЕТА КОНДОРА

ВЕНТУРА ГАРСИЈА КАЛДЕРОН

Никад нисам умео да пробудим Индијанца ударцем ногом. Један белац је хтео да ме научи тој суровој вештини у једном перуанском пристаништу. То је био капетан Гонзалес који је имао тако леп корбач са златном јабучицом и комадићем олова, као кићанком.

– Животињо једна! – драо се капетан, сучући донжуанске бркове. – Сви су они једнаки, ти ниткови! Наредио сам да ми оседла коње у пет сати, а он, видите, спава као свиња, иако је прошло седам. Ја у Хуарезу морам бити за два дана!

Индијанац је спавао у својим ритама, на голој земљи, са седлом испод главе. На први додир ноге усправио се и само протегнуо. И никад нисам успео да сазнам да ли нас ови људи, кад их казнимо, гледају са гневом или понизношћу. Али, како се њему није журило да се пробуди и врати у овај свет свакодневних патњи и болова, капетан га опаучи камџијом по челу.

– Гром и небеса! – грмео је џелат посматрајући ме строго.

– Овако треба поступати са овим дивљацима и никако друкчије! Научите то на време, докторе!

Капетан Гонзалес подарио ми је ову универзитетску титулу видевши моје сјајне чизме и нови пончо. То је било наивно саучешће овог суровог човека из Лиме, који ме је – добивши од мене претходне ноћи на коцки пет перуанских лира – усвојио и са осмехом на уснама рекао:

– Нас двојица путујемо заједно до Хуареза, а видећете већ како ћете се лепо забављати са мојом простачином, овом индијанском хуљом, која има „кума" и „кумића" у свим успутним колибама. Начинићу од њега свог пандура јер се ужасно боји мог корбача...

У дворишту кафане праштао је разгневљени глас. – А црна бунда, битанго једна!? Ако не пожуриш, овако ћу те ја!...

– Немојте ићи с њим, то је прави дивљак! – саветовао ми је љубазни власник кафане.

Два сата касније, кад сам се пео на своју дивну мазгу, једно овчије руно долазило ми је у сусрет и из прашњавог крзна појави се разбарушене главе која промрмља:

– Хоћеш ли да пођем с тобом, таита?!

– Свакако! – одговорих, јер сам у тој сподоби препознао несталог водича.

Не изустивши ниједну реч, овај вођа, кога ми је послало провиђење, пође испред мене стазама и богазама планинског масива. Сутрадан је путовање било чудноватије и занимљивије. Услужан и понизан, као увек, мој сапутник се задржавао претерано често на вратима сваке колибе, као да пита за новости на свом слатком качуанском језику. Индијанке, узимајући моју тиквицу од чиче, разгледале су ме пажљиво, а мени се чинило да у њиховим очима видим неочекивану симпатију. Али ко ће знати шта се дешава у изранављеној души тих робова?! Два или три пута мој вођа прекиде своје злокобно ћутање да би ми на свом детињастом језику испричао једну од оних прича од којих се туристима коса диже на глави. Наивне догодовштине о путницима који се изненада скотрљавају у амбис зато што се неки камен отргнуо и сјурио низ стрмине високих Анда.

– Гледајте, таита, овде!

Затим би ми показао на дну провалије њихове кости, огложане и испране бујицама...

Али овај исти Индијанац, који је дрхтао под корбачем, имао је вештину акробате да полако сјаше с коња, склизнувши му низ уши и да поведе за улар моју плашљиву мазгу, која се, осећајући провалију, спотицала о камење и, као и ја, дрхтала од страха. Да би зло било веће, кондори, што су се враћали у своја висока гнезда, почеше тик уз наша лица да машу својим крилима, а ја сам им, избезумљен од вртоглавице, видео ужарене очи.

– Причекај ме, таита – промрмља изненада мој вођа и нестаде у тами.

Узалуд сам га чекао и у ужасу почех да опипавам место где ми се налазио револвер, храбрећи престрашеним гласом своју мазгу која је, стрижући ушима, ослушкивала смрт. Наједном нека чудна хука прекиде мук. Нешто се котрљало, падајући са висине. На петнаестак метара од мене промакоше намах кондори, а онда, јасно и разговетно, зато што сам дошао до једне окуке на путу, видех да одскочи са треском, из прашине, управо изнад моје главе, једна тамна маса, човек, можда коњ, који је већ искрварио на оштрицама стена и одлетео да обоји пенушаву бујицу реке што је текла на дну кланца. Дрхтао сам од ужаса и чекао, док су планине враћале четири или пет пута одјек смртоносног пада.

Понизнији него икада, клизећи бојажљивим кораком дечака, појави се хуља од мог вође, поведе за узду моју мазгу и промрмља тужним гласом:

– Јеси ли га видео, таита... капетана?

Капетана?! Разрогачих запрепашћен очи.Индијанац ме је вребао својим неразрешивим погледом. Хтео сам да сазнам што више о стравичном догађају и мој лукави вођа ми исприча како безобразни кондори понекад својим крилима дотакну путника баш када се налази на ивици провалије. Тада, рече, путник губи равнотежу и сурвава се у амбис. То се малочас догодило капетану Гонзалесу. Мој вођа се, затим, смерно прекрсти и скиде свој велики шешир да ми докаже да говори суву истину. Покретима врача показивао ми је огромне птичурине које су већ прождирале свој плен.

Нисам питао ништа више, јер то су тајне моје земље, које људи индијанске расе не умеју да објасне белом човеку. Можда између њих и кондора постоји неки тајанствени споразум: да се свете белим уљезима као што смо ми?! Али од овог неупоредивог вође – који ме је оставио на улазу у Хуарез, одбивши сваку награду, пошто ми је претходно пољубио руке – дознао сам да је покадшто веома велика несмотреност вређати лепим корбачем помирење са судбином побеђене расе.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

КАКО ЈЕ КРАЉ ПОСТАО СВЕТАЦ

КАД ЛЕГЕНДА ЗАМЕНИ ИСТОРИЈУ

ВЕЋ СМО ПИСАЛИ О НЕСРЕЋНОМ КРАЉУ ВЛАДИМИРУ. ОВО ЈЕ ПРИЧА НА ОСНОВУ „ЖИТИЈА СВ. ВЛАДИМИРА" ПИСАНОГ НЕПОСРЕДНО ПОСЛЕ ЊЕГОВЕ СМРТИ.

Недалеко од Остроса, села надомак Скадарског језера, мало ван пута, стоје рушевине Пречисте Крајинске, цркве у којој је сахрањен краљ Владимир, владар чије име историја једва бележи. Али, од ма како малог значаја у историји било, име краља Владимира је незаобилазно у народној књижевности јер легенда о њему и Косари није само једна од најлепших љубавних прича већ предање које се вековима чува. Захваљујући пре свега „Житију св. Владимира", делу насталом углавном брзо после смрти дукљанског владара. А Владимир је умро (тачније, био убијен) 22. марта 1016. године: већ крајем истог века византијски хроничар Јован Скилица служи се подацима из његовог „Житија". Писани траг о животу краља Владимира сачуван је и у „Барском родослову", истина, у деловима препричаним из „Житија".

Шта о Владимиру зна историја? Врло мало. Не зна се ни место ни година рођења. Владимир се, као кнез, спомиње 990–991. године када је у Цариград упутио посланство чији је задатак био да осигура византијску помоћ у одбрани Дукље. Каснији догађаји дали су Владимиру за право: цар македонских Словена Самуило повео је рат против Дукље. Највероватније 997. године. Кнез се склонио у град Облик (налази се на територији Албаније) и покушао да пружи отпор. Није дуго издржао: био је принуђен да капитулира. Но, без обзира да ли је Владимир капитулирао зато што је схватио да је даљи отпор потпуно безизгледан или што је, како стоји у „Родослову", одлучио да свој народ не излаже огњу и мачу и да као „добар пастир душу положи за овце своје", допао је тамнице.

Дрвени крст неверe

Ко зна да ли би се Владимиров живот окончао у лагумима Самуиловог двора у Преспи да се није умешао случај. Једног дана, како бележи „Родослов", Самуилова кћи Косара оде оцу и замоли да са слушкињама сиђе у тамнице и опере главе и ноге окованих. Отац јој одобри. Косара опази Владимира и видећи да је лепог изгледа, понизан, благ и скроман, пун знања и мудрости задржи се у разговору с њим. Његов говор учини јој се слађим од меда и саћа. Сажали се због његове младости и лепоте и јер је чула да је краљ, поздрави се и оде. Хтеде да га ослободи ропства па се баци пред ноге цару.

– Оче мој, знам да имаш намеру да ме удаш како је то обичај. Сада пак, ако је по вољи твом величанству, или ћеш ме дати краљу Владимиру кога држиш у оковима или знај да сам спремна пре умрети него узети другог.

Цар пристане. Одмах пошаље по Владимира. После свадбе даде му земље отаца и драчку земљу.

Владимир је са Косаром живео у пуној светости и чистоти (аутор „Родослова" нам дискретно ставља до знања да нису делили постељу) љубећи Бога и служећи му: управљаше народом у страху божјем и по правди. После мало времена умре Самуило а његов син Радомир (историји познат као Гаврило Радомир) прими царство. Он беше по природи снажан и храбар и заметаше многе ратове с Грцима за време цара Василија и заузме сву земљу до Цариграда. А Василије, бојећи се да не изгуби царство, пошаље тајно посланике Владиславу Радомировом сестрићу.

– Што не осветиш крв оца твога? Узми од мене злата и сребра колико хоћеш – буди с нама у миру па прими краљевство Самуилово који уби оца твог и брата старијег. Ако узмогнеш, убиј и Радомира који сада влада.

Кад то чу, Владислав пристаде па једног дана док је Радомир био у лову и он сам јахао с њим, удари га и убије. Тако умре Радомир а царство прими Владислав па одмах пошаље Владимиру посланике и позва га к себи. Кад то чу Косара, покуша да га задржи:

– Мој господине, немој ићи да ти се – не било тако – не деси као мом брату већ пусти мене да идем и да видим и да чујем како је с краљем. Ако жели да ме погуби, само да ти не погинеш.

Краљица с пристанком мужа крену сестрићу: дочека је сјајно. Потом по други пут пошаље посланике са златним крстом и тврдом вером:

– Што оклеваш доћи? Ево, жена је твоја код мене и ништа јој се није догодило, већ ја и моји с њом достојно поступамо. Прими веру крста и дођи да те видим па да се потом лепо, са поклонима и женом, вратиш кући.

Њему Владимир одговори:

– Знамо да Исус Христ који је трпео за нас није био распет на златном или сребрном већ дрвеном крсту. Ако је дакле твоја вера искрена и речи истините, пошаљи ми по духовним људима дрвени крст!"

Тада Владислав позове два бискупа и једног пустињака, даде им дрвени крст и посла их Владимиру. Ови дођоше и изручише му веру у крст. Краљ прими крст, поклони се до земље, пољуби га, стави у недра и узевши неколико људи пође цару.

Међутим, цар беше наредио да му уз пут ставе заседе па кад наиђе Владимир насрну и убију га. То им није пошло за руком па краљ дође до двора у Преспи и чим уђе поче по обичају да се моли Богу. Кад је дознао да је Владимир жив стигао, цара обузе велика срџба. И кад је то видео, пошаље крвнике да Владимиру одрубе главу. Док је краљ молио, војници га опколе. Кад је Владимир то приметио, позове бискупе и пустињака који су тамо били и рече:

– Шта је, господо моја? Шта урадисте? Зашто сте ме преварили?

Држећи у руци крст што му је цар послао, опрости се с бискупима и војници му пред црквеним вратима 22. маја 1016. одрубе главу.

Сахрањена уз мужа

Бискупи узму његово тело и уз химну и славоспеве сахране га у истој цркви. После тога Косара многе дане проплакаше, а цар јој дозволи да узме Владимирово тело и сахрани га где жели. Она најзад тело однесе у место звано Крајина, где је био његов двор и сахрани га у цркви св. Марије. Косара постаде дувна, живеше побожним и светим животом и би сахрањена до ногу мужа.

* * *

Тако се, по „Барском родослову", окончала велика љубав и живот краља Владимира. Историја се, разуме се, ограђује од неких казивања аутора али „признаје" да је Владислав на превару домамио Владимира у Преспу. Исто тако потврђује и да су Косара и Владимир били пуни неповерења према цару македонских Словена. И управо то неповерење било је разлог да дукљански владар затражи дрвени крст као гаранцију живота. Оно у чему се још „Родослов" и историја не поклапају је и датум Владимирове смрти: у првом случају то је 22. мај а у другом 22. март. Као место сахране и званична наука наводи цркву св. Марије Крајинске али каже и да су Владимирове мошти касније пренесене у Елбасан и тамо сахрањене.

Што се тиче тврдње да је свечев двор (Владимира је званична црква прогласила за свеца и променила му име у Јован) био уз цркву, још нису пронађени материјални докази који би то и потврдили. Археолошка ископавања нису донела никакве одређене резултате.

О. Вукадиновић

ТЕСТОВИ

ПРОБА ЗА ПАМЕТ

ТЕШКО ЈЕ, АЛИ ПРОБАЈТЕ. МИ ВЕРУЈЕМО У ВАС.

Једна од важнијих одлика америчког начина живота је припадање некој групи или удружењу: свеједно је да ли се ради о скаутима, падобранцима или вегетаријанцима! После аеробика, џогинга, брејкденса, кока коле, хамбургера, Холивуда, рок ен рола, јапија, клубова близанаца, удружења љубитеља Микија Мауса, личних психоаналитичара и још ко зна чега, дошао је на ред МЕНСА клуб.

Уместо билдованих тела, дугих ногу, широког осмеха или скупе гардеробе, у моду је коначно ушла памет! Јер МЕНСА клуб, основан недавно у Њујорку, није ништа друго до клуб људи који имају изузетно висок коефицијент интелигенције! Није само битно да сте паметни, да ваши родитељи или комшилук имају увид у ваше менталне способности: потребно је да се одмах укључите и покушате да завредите чланство овог клуба!

За почетак, уколико желите да постанете члан Менса, покушајте да решите овај тест. Обавезно имајте на уму време које је предвиђено за његово решавање, 15 минута. Уколико решите тест који вам нудимо, а то ипак не задовољи ваше амбиције, пошаљите 9 долара на следећу адресу: MENSA, Department 7, 2626 East 14 th street, Brocklyn, New York 11235. Они ће вам послати дописни тест на кућу!

Срећно.

ПИТАЊА МЕНСА ТЕСТА:

1) Који од доњих квадрата најбоље употпуњује горњи низ?

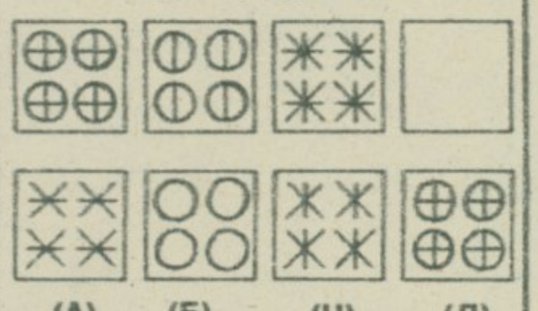

(А) (Б) (Ц) (Д)

2) Која два лика представљају одраз један другог у огледалу?

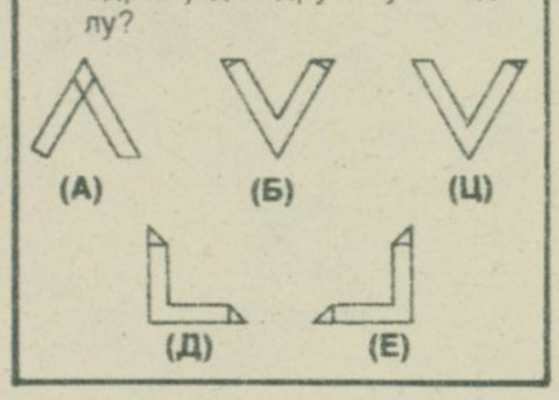

(А) (Б) (Ц) (Д) (Е)

3) Довршите започету пропорцију:

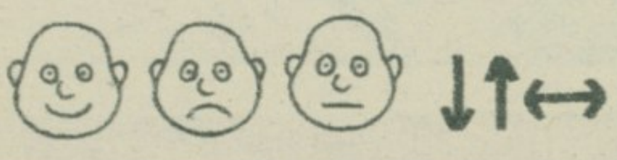

Исто је као и + − 0 према једном од понуђених одговора:

(А) + − 0
(Б) 0 + −
(Ц) − + 0
(Д) 0 − +
(Е) + + 0

4) Ја сам човек. Ако је Џоов син, мога сина отац, шта сам ја Џоу?
а) деда
б) отац
ц) син
д) његов унук
е) ја сам Џо
ф) ја сам његов ујак

5) Која реч не спада у следећу групу?
а) нож
б) лабуд
ц) осмех
д) перо
е) диван
ф) мисао

6) Који број логички следи дати низ?
2, 3, 5, 9, 17...

7) Који је број следећи на реду?
9, 16, 25, 36...

8) Завршите ову аналогију речи са пет слова која се завршава на слово и:
„Високо је према ниском као небо према _____ И"

9) Који број недостаје?

6	2	4
2	?	0
4	0	4

10) Завршите следећу аналогију речју од осам слова која се завршава на слово М:
„Могуће је према стварном, као будуће према _____ М

11) Да је два сата касније, било би упола краће до поноћи него што би било да је сат касније. Колико је сати?

12) Која два лика од ова четири, представљају одраз један другог у огледалу?

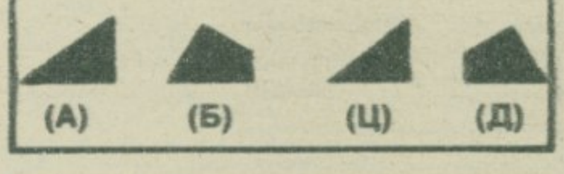

(А) (Б) (Ц) (Д)

13) Статистика показује да су мушкарци возачи укључени у више несрећа него жене возачи. Једини закључак који се из овог може извести је следећи:
а) мушки шовинисти, као и обично греше кад су у питању женске способности
б) мушкарци су стварно бољи возачи, али возе чешће
ц) мушкарци и жене возе подједнако добро, али мушкарци бележе већу укупну километражу
ц) многе камионџије су мушкарци
е) нема довољно података, на основу којих би се могао извести закључак

14) Који број недостаје?

6	2	12
4	5	20
24	10	?

15) Ако је А × Б = 24, Ц × Д = 32, Б × Д = 48 и Б × Ц = 24, колико је А × Б × Ц × Д?
а) 480
б) 576
ц) 744
д) 768
е) 824

16) Коју реч можете саставити од ових слова?
П И С Е А Л В У Т Р

17) Нађите две речи које имају најсличнија значења:
а) глава
б) очи
ц) прак
д) старешина
е) почетник

18) Ако Џим крене лево или десно од знака стоп, истрошиће сав бензин пре но што стигне до пумпе. Нема довољно бензина да се врати до пумпе коју је прошао, јер је отишао врло далеко од ње. Испред не види ни једну пумпу. Који од следећих ставова може једино бити исправно изведен?
а) он може потрошити бензин
б) он ће га потрошити
ц) није требало да крене тим путем
е) он је изгубљен
ф) може кренути десно од знака
г) може кренути лево

19) Који лик из доњег низа најбоље комплетира горњи?

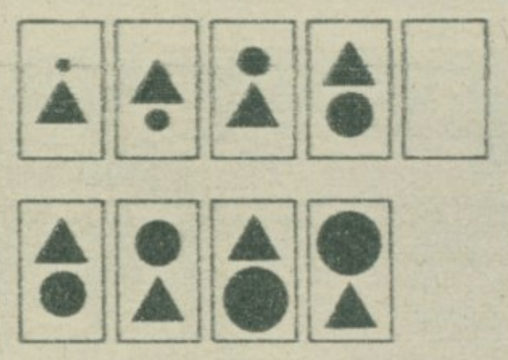

(А) (Б) (Ц) (Д)

20) Ако авион лети 500 миља на сат, колико ће му требати за 20 путовања од којих су 5 до 1000 миља, 5 до 1500, 5 до 2000 и 5 до 3000?. Једна миља је 1523 метра.
а) два дана и 18 сати
б) два дана и 21 сат
ц) три дана
д) 3 дана и три сата

ОДГОВОРИ:

ПОЕНИ:
Дајте себи по један бод за сваки тачан одговор. Добићете још пет додатних бодова, уколико сте тест решили у року од 15 минута, три бода, за највише 20 минута и два бода за највише 25 минута.

20 – 25 бодова: ви сте савршени тип за МЕНСА клуб
15 – 19 бодова: ви сте дефинитивни кандидат за МЕНСА клуб
10 – 14 бодова: не треба да се стидите. Ово је резултат за потпуно и тредино би да покушате да решите стандардни МЕНСА тест
Мање од 10 бодова: заборавите МЕНСА клуб, али не очајавајте! Многи врло успешни људи немају изузетно висок IQ такође!

1) Џ – избаците хоризонтални штапић из звездице, као што је бинама избачена из круга
2) Д и Е
3) Џ – пуно и кинуо мењају места, док њима остаје на истом
4) Џ
5) Е – остале речи су именице
6) 33 – разлика низећу бројева, прогресивно се мокни са два и додаје следећи број
7) 49 – остали бројеви су квадрати 3, 4, 5, 6
8) ЗЕМЉИ
9) 2, у сваком реду, вертикалном или хоризонталном, други број је однос првог и трећег
10) САДАШЊЕМ
11) 9 увече
12) Б и Д
13) Е
14) 240
15) Д – само помножите 24 × 32
16) СУПЕРПАТИВ
17) А и Д
18) А – то што Џим не види пумпу, не значи да је нема
19) Д
20 Д

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1985 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

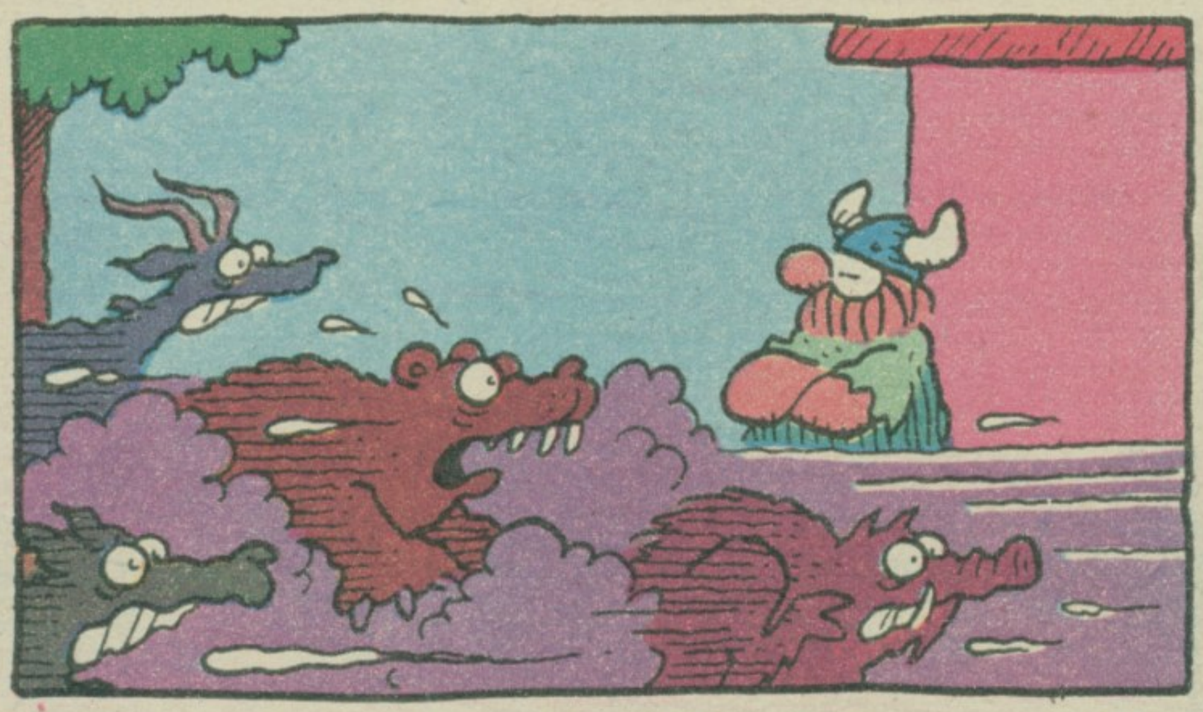

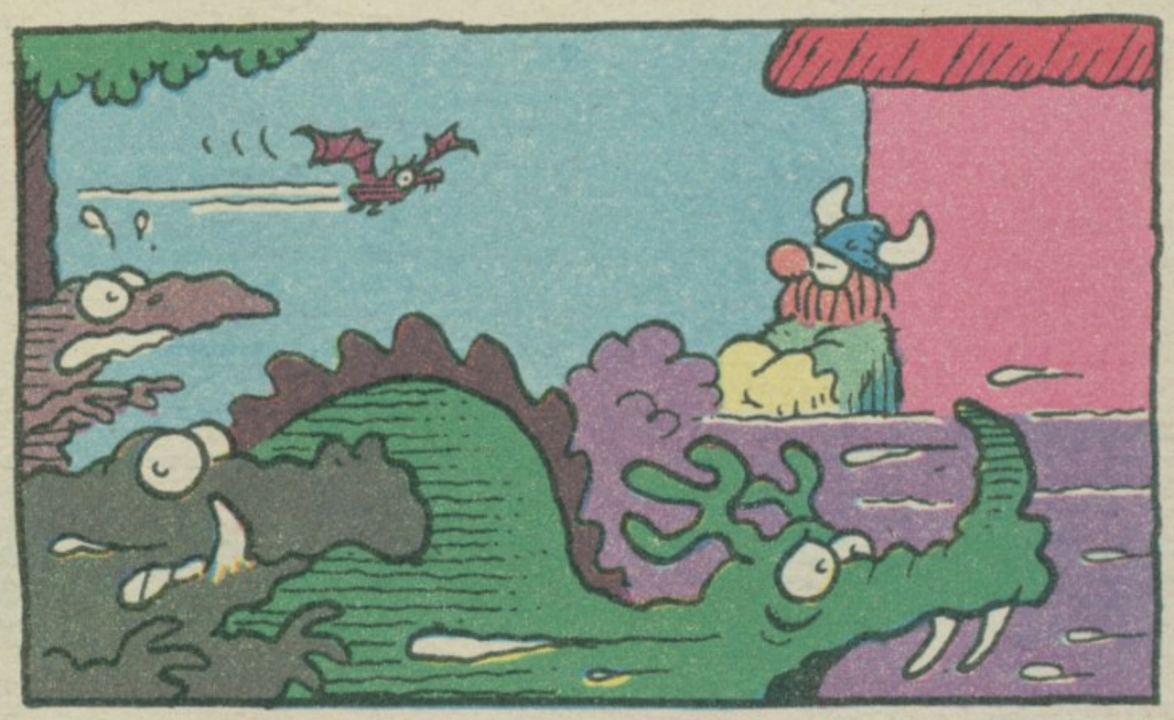

УЧЕНИЦИМА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА

ЛИКОВНИМ ПЕДАГОЗИМА И УЧИТЕЉИМА

ЧИТАОЦИМА „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА"

Прва поштанска марка нове Југославије, академског сликара Ђорђа Андрејевића-Куна.

ОД ОВОГ БРОЈА ВЕЛИКИ ЛИКОВНИ КОНКУРС

МОЈА МАРКА НА ТВОМ ПИСМУ

У три претходна броја „Политикиног забавника" обавестили смо вас да су „Забавник" и „Југомарка" прихватили позив Међународне уније за телекомуникације – UIT, која је младе 160 земаља-чланица позвала да цртају мотив на тему електронике и телекомуникација под заједничким називом „МЛАДИ У ГОДИНАМА ЕЛЕКТРОНИКЕ".

Организатори су према међународним пропозицијама које их обавезују,именовали национални жири који се састоји од два креатора марака, једног инжењера телекомуникација и два члана Савеза ликовних педагога Југославије.

Између свих радова који стигну на конкурс жири ће одабрати 529 радова чији аутори ће добити вредне награде. Према најбољем раду издаће се ДЕЧЈА МАРКА 1986. који ће уз још 29 радова ићи на Међународну изложбу у Женеву.

ДЕЧЈА МАРКА ЗА 1986. ГОДИНУ РАДИЋЕ СЕ ПРЕМА НАЈБОЉЕМ ЦРТЕЖУ. УЧЕСНИКЕ КОНКУРСА ОЧЕКУЈЕ 529 НАГРАДА И 3 НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ. НАРОЧИТЕ НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА ОД МЕЂУНАРОДНЕ УНИЈЕ ЗА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ.

ПРАВИЛА КОНКУРСА

Право учешћа на конкурсу имају сви млади Југославије од 8 до 18 година.

ВАШ ЗАДАТАК је да, пошто добро размислите какав утицај на развитак људског друштва и разумевање међу људима имају електроника и телекомуникације, о чему смо писали у претходним бројевима, прво одаберете МОТИВ и већ сада почнете да радите.

НЕ ЖУРИТЕ! Имате времена јер конкурс, почев од овог броја, излази још у три броја „Забавника".

ТЕХНИКА Можете се служити свим ликовним техникама којима иначе радите у школи. Радите на листу из школског блока за цртање.

ОБАВЕЗНО сачувајте КУПОН БРОЈ 1 који објављујемо у овом броју јер ће у наредна три броја изаћи још ТРИ КУПОНА које ћете бити обавезни да приложите уз свој рад.

НЕ ШАЉИТЕ РАДОВЕ све док се конкурс не заврши. У „Забавнику" који излази 7. марта даћемо упутства како се шаљу радови.

НА КОНКУРС СЕ МОГУ ПРИЈАВЉИВАТИ: ПОЈЕДИНЦИ, ОДЕЉЕЊА И ЛИКОВНЕ СЕКЦИЈЕ.

СВАКИ УЧЕСНИК КОНКУРСА може да освоји награду како за себе, тако и за свог наставника или учитеља, а поједине награде ће моћи да поделе и са родитељима.

ОДЕЉЕЊЕ ИЛИ ЛИКОВНА СЕКЦИЈА може да освоји награду за школу.

КУПОН 1

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КУПОН БРОЈ 2 И НАГРАДЕ КОЈЕ ВАС ОЧЕКУЈУ!

ЈЕДНА МАРКА, ЈЕДНА ПРИЧА

НАТПИС: ЈУГОСЛАВИЈА БОЈА – ЦРВЕНА

АПРИЛА 1944, У ОСЛОБОЂЕНОМ ДРВАРУ, СЛИКАР ЂОРЂЕ АНДРЕЈЕВИЋ КУН ДОБИО ЈЕ ЗАДАТАК ДА НАПРАВИ ПРВУ ПАРТИЗАНСКУ ПОШТАНСКУ МАРКУ...

Свака марка је једна прича. И онај ко уме да је прочита, листајући филателистичке албуме, листа заправо странице на којима је исписана историја једне земље.

И када су, априла 1941. окупатори са мапе света избрисали Југославију, био је избрисан и натпис „Југославија" са поштанских марака. И док су званичним поштама кружиле марке са кукастим крстовима, на ослобођеним територијама, између офанзива, у импровизованом и несигурном поштанском саобраћају, појавио се један нови знак – петокрака. Прву поштанску марку са петокраком и четири важна слова „СФ – СН", у ратним условима било је немогуће штампати, па су партизанске поште уместо марке најчешће користиле разне облике жигова. Много курира дало је свој живот да би поруке са знаком слободе, кроз борбене линије и заседе, стигле оној коме су биле намењене.

Крајем 1943, у Оточцу, Вања Радауш покушао је да направи прву праву партизанску марку. Израдио је цртеж: попрсје друга Тита и велику петокраку. Затим је стигла офанзива и идеја о првој партизанској поштанској марки остала је само идеја.

Нешто раније, у партизанској бази која је носила број 20, на Рогу, у Словенији, Божидар Јакац, покушао је да заплењене италијанске марке претвори у – партизанске. Желео је да избрише италијански текст и уместо њега штампа натпис „О. Ф. Словеније". Све је било спремно за штампу, а онда је дошла непријатељска офанзива.

Априла 1944. у ослобођеном Дрвару, Иван Милутиновић у име Врховног штаба, дао је задатак Ђорђу Андрејевићу-Куну, да направи марку, на којој ће, латиницом и ћирилицом писати „Југославија". И Кун је направио цртеж партизана, са пушком у једној и развијеном заставом у другој руци. Урезао је свог партизана у плочу од крушковог дрвета, обезбедио папир мркожуте боје и све је било спремно да се старо име нове државе поново појави пред светом. Југославија се поново рађала, марка је требало томе да посведочи.

Кун је отиснуо двадесет цртежа своје марке: десет је предао Ивану Милутиновићу, два отиска послао је штампарији ратне „Борбе", два су убрзо стигла у Италију. Владимиру Дедијеру...

Прва партизанска марка заиста је требало да буде права посластица за филателисте. Није била франкирана (није имала ознаку новчане вредности) јер на слободној територији новац није постојао. И није требало да буде назубљена. Откуд машина за перфорисање у Дрвару, малом острву слободе у мору фашистичког мрака.

Марка је требало да буде штампана у Штампарији „Борбе", а њена црвена боја требало је да буде иста она којом је штампано заглавље партизанског листа.

А онда је стигла офанзива...

Цртежи су изгубљени, дрворез је пропао, и остао је само један примерак означен бројем 3–20 (трећи отисак из серије од 20 комада). Данас се чува у фонду Музеја ПТТ у Београду.

Мали цртеж партизана са пушком у једној и заставом у другој руци, сведочи и данас о временима у којима је рађана нова Југославија.

Велика прича за комадић папира величине 20 × 30 милиметара.

Драган Деспотовић

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

КЊИГА У РИБИ

ВЕЛЕУВАЖЕНА ПУБЛИКО, ИЗУЗЕТНО СМО СРЕЋНИ ШТО МОЖЕМО ДА ВАС УПОЗНАМО С МНОГО ПАМЕТНОМ РИБОМ КОЈА ЈЕ ТОЛИКО УЧЕНА ДА ПРОСТО ГУТА КЊИГЕ.

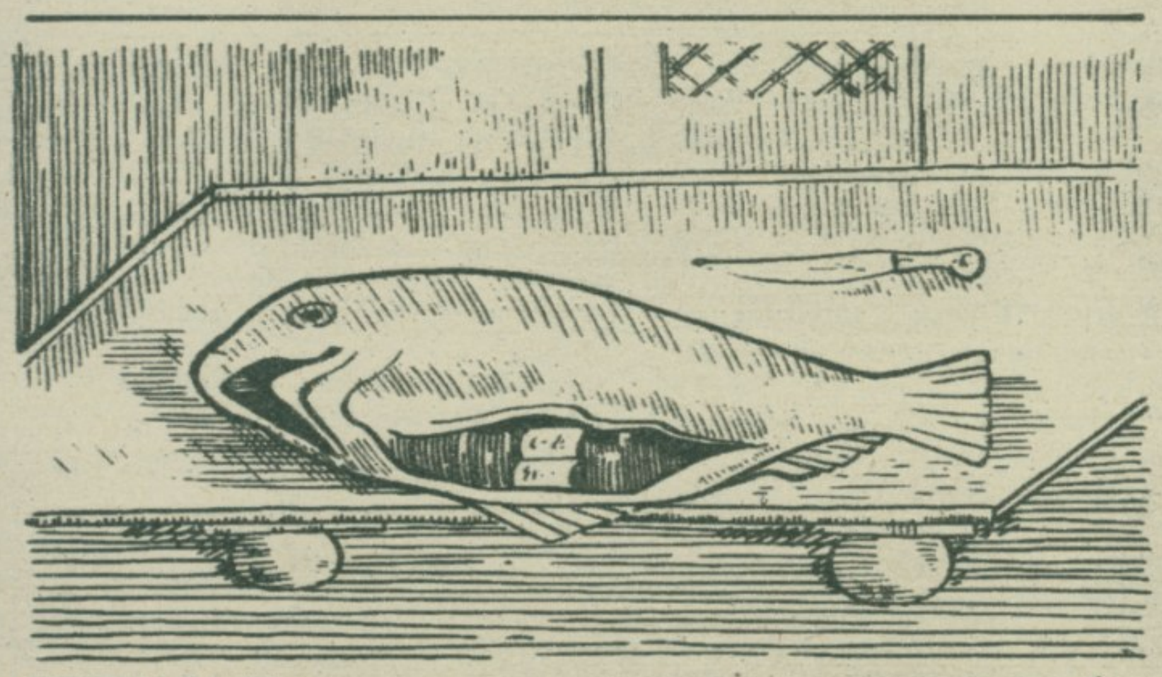

ИЗНЕНАДА НА КЕМБРИЧКОЈ ПИЈАЦИ

На пијацу у Кембрицу 23. јуна 1626. изнет је велики бакалар. Када су га распорили, у стомаку су му нашли ни мање ни више него књигу! Била је пажљиво замотана у морнарско платно. Аутор ове књиге је Џон Фрит. У њој је изнео неке своје погледе на религију. Фрит је књигу написао док је био у затвору. Како је она нашла пут до кембричке пијаце, не зна се. Стоји само чињеница да је дуго био заточен у једном подруму у Оксфорду, где се чувала усољена риба. Из Оксфорда, Фрит је био пребачен у озлоглашену тамницу у Лондонској тврђави, где је 1533. спаљен на ломачи. Баш због својих схватања религије. И Џон Фрит и његова књига били су заборављени све до оног невероватног открића на пијаци. Књига је поново штампана, али сада са новим насловом „Voh Piscis" или риба. Била је украшена дрворезом на коме се види пијачна тезга у Кембрицу, риба, књига и нож!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ИЗГУБИО СОПСТВЕНО ТЕЛО

Године 1890. „извесни Швеђанин, нашавши се у тешкој беспарици, решио је да потпише уговор са Каролина Институтом у Стокхолму – угледном медицинском академијом, иначе институцијом која је добила Нобелову награду – да ће им завештати своје тело да га могу после смрти сецирати у научне сврхе. Заузврат, добио је новац који му је био неопходан.

Исти Швеђанин је 1910. неочекивано наследио велико богатство. Одмах је одлучио да раскине уговор са Каролина Институтом, с намером да поново осигура себи право да у гроб легне „исцела". Прво је покушао да уговор који је потписао откупи, али када су га медицинари одбили, Швеђанин је одлучио да их тужи. Цео се случај убрзо нашао на суду. Али суд не само да је потврдио пуноважност уговора него га је још приморао да плати поприличну суму Институту, јер се усудио да извади два зуба, а да за то не затражи њихову (докторску) дозволу!

ГДЕ ЈЕ НАПИСАН „КАПИТАЛ"?

Ако жарко желите да видите примерак ове необичне књиге – из утробе рибе – сигурни смо да га можете наћи у библиотеци Британског музеја у Лондону. Ова библиотека има осам милиона књига које су настале од трећег века пре нове ере до данашњих дана. Центар библиотеке је њена читаоница. Књига рађа књигу па је тако и једна од најутицајнијих књига икад написаних настала баш овде. Карл Маркс је свој „Капитал" написао у читаоцини Британског музеја!

КО БИ РЕК'О?!

Да ли се плашите змије, или бубашвабе, или мрака? Утешите се, нисте ви једини. Од тих „неразумних" страхова пате многи. Погледајте само ову анкету која је спроведена са три хиљаде Американаца, па ћете се и сами зачудити чега се све они плаше.

На првом месту налази се страх од говорења пред групом, то је онај грозан моменат, кад треба да устанете и говорите, а знате да су вам поред образа и уши бордо... Те ситуације се плаши 41 одсто испитаних.

Следи страх од висине	32 одсто
страх од инсеката/буба	22 одсто
страх од новчаних тешкоћа	22 одсто
страх од дубоке воде	22 одсто
страх од болести	19 одсто
страх од смрти	19 одсто
страх од летења	18 одсто
страх од самоће	14 одсто
страх од паса	11 одсто
страх од вожње	9 одсто
страх од помрчине	8 одсто
страх од лифта	8 одсто
страх од покретних степеница	5 одсто

Илустровао Ненад Милићевић

Мила и Тимоти Бајфорд

МОСТАРСКИ МОСТАРИ

Прво је, памти историја, овде било „насеље с двије куле и ланчаним мостом преко Неретве". Онда је ученик славног Мимар-Синана, Хајрудин-неимар подигао камени мост – завршен 1566. – који је подсећао на „бијелог галеба с крилима разапетим на обје обале". Варош се сместила за њ. И везир, дакако.

На ћуприји, већ тада, забава за доконе, изазов за храбре. Сведок Евлија Челебија, турски путописац и историчар из 17. века, бележи. Мостарци до данас прештампавају:

„... многа смиона дјеца шехера стоје спремна на ивици моста. И кад се затрче и скоче с моста, падају доље у ријеку и лете у зраку као птице правећи сваки од њих неку посебну врсту акробације. Једни скачу стрмоглав, други сједећи алатурка, а неки опет скачу удвоје, утроје и одмах срећно излазе на обалу... и примају дарове везира и првака... Заиста је велика смелост да ситна дјеца скачу у такву ријеку."

На ћуприји данас, нека друга дјеца. Причају намернику о „раји" која лети с лука Старог моста што се тридесетак метара наднео над зеленом и брзом реком. Сад је „ладно, ал' ако даш „циглу" (стари милион), нема фрке. Видећеш како човек постаје 'тица. Скупо јесте, мој јаране, ал' покушај ти. Не може свако бити, макар закратко, 'тица.

Звезда у „Звијезди"

Емир Балић је давно, још док су овде (и не само овде) брашно и маст делили на тачкице, постао човек 'тица. И данас, мада већ педесетогодишњак, остао некрунисани краљ. Никад побеђен. Тринаест година заредом најбољи. Његов скок „ласта", налик правој 'тици, стигао је на безмало све мостарске проспекте. Данас кино-оператер у биоскопу „Звијезда". Звезда, мостарска, у „Звијезди", такође мостарској. Крајем прошле године, мада летови са Старог моста нису регистровани као спортска дисциплина, добио је специјално признање Европске пливачке федерације LEN. Много раније надимак „летећи Мостарац".

Даље прича Емир Балић. Покаткад налик на Евлију Челебију, ћуприје што се тиче бар. Једини води уредну документацију: исече из новина, залепи слику...

– Да се не заборави – вели. – Склони смо, на жалост, брзо да све препустимо времену, сећањима која су најчешће, после година, варљива... Не мрзи ме да све, или бар све, сложим у ово неколико албума... Не правим себи за живота споменик, напротив. Волео бих да, бар, видим спомен-плочу онима који су, умногоме захваљујући летовима са Старог и других мостарских мостова, постали део историје ове вароши.

Следи корачај у не тако давну историју Мостара. Ону везану за људе који су до пред последњу светску војну били људи 'тице. Уследила је окупација, у неколико чинова. Немци, Италијани и усташе. У Неретви се више није летело својевољно. Мало се тога, тада, својевољно и радило. Ипак...

– Страх постоји само пре првог лета, после је као кад, рецимо, прескочиш степеник – каже човек који је преко хиљаду пута летео са Старог моста.

С НЕБА ПА У ВОДУ

Федор Лукач је био познат мостарски лекар. Напредан. И својевољан. Многима се то није допадало. Посебно усташама. Затвор и правац стрелиште. Преко Неретве. На месту Чекрк лекар се измигољио из строја и полетео у реку. Свезан. Негдашњи летач са Старог моста овог пута није био у прилици да изведе своју омиљену „ласту". Гаврана је било много. Њихови меци избраздали су реку, уздуж и попреко. Узалуд. Лекар и човек, мостарски мостар, испливао је неозлеђен.

Летео је, тада, и Хуснија Орман. На Лучном мосту, зауставила га немачка патрола. Легитимацију никад није ни имао, а слику су му, поодавно, агенти превртали по својим џеповима. Једини спас – Неретва. А он стари летач. И одлетео је... Негдашњи летови са Старог и других мостова спасли су и Лудвига Кујунџића. Истина, не у Мостару. Побегао је, скоком у воду, из злогласног италијанског логора на острву Мамула, преко пута Херцег-Новог...

ВАРОШ НА НЕРЕТВИ ДОБИЛА ЈЕ, ДАВНО, ИМЕ ПО МОСТАРИМА, ЧУВАРИМА МОСТОВА. ДАНАС МОСТОВЕ ЧУВАЈУ НЕКИ ДРУГИ МОСТАРИ, СВЕТ ИХ ЗНА КАО СКАКАЧЕ, БОЉЕ РЕЋИ ЛЕТАЧЕ. ЊИХОВ НЕКРУНИСАНИ КРАЉ ЈЕ ЕМИР БАЛИЋ.

И тако се, ето, исписивала историја вароши на Неретви.

С каменчином до адмирала

Једну другу историју пишу данашњи људи 'тице. Емир Балић међу првима. Рећи ће да је својевремено, као многи Мостарци, прво био потрчао на плажи „Бунур", између Титовог и Старог моста. Тукао се да главнима на плажи донесе воде с оближње чесме. Да га примете. И, ако задовољи, пусте да присуствује такмичењу за тзв. „адмирала плаже". Најдемократскији избор на свету: младић који, поред осталих надметања, успе да свезаних руку и ногу, с каменчином тешком двадесетак килограма пригрљеном уз груди, преплива реку, зна се – тај је адмирал. Главни од „раје".

А око пет мостарских мостова „раја" је организовала такмичење у скоковима у воду. Најбољи, разуме се, кад устреба прелазе на највећи и најизазовнији – Стари мост. Скокови на ноге или летови на главу. Реч има Емир Балић, најбољи:

– Важно је да човек кад се попне на ивицу моста дуго не оклева... Тада може страх да надјача... Није Неретва базен, нити Мост трамбулина... Многе ствари тада ваља знати. Прво, јако важно, да се летач што даље одбаци од ивице, посебно кад лети на главу, јер су ваздушне струје јаке и, неуком, може да се догоди да га на пола пута до воде ваздух једноставно окрене онако како он не жели. Важан је и такозвани упад у воду која је тада дубока око 3–4 метра. Тај тренутак ми сличи на слетање млазњака. Јер, није тешко израчунати колика је то брзина кад се тело за 3 секунде стрмоглави у бездан дубок тридесетак метара.

Правило којег се мостарски мостари, поред наведених, придржавају је и да кад полете удахну ваздух и до њега долазе тек после десетак-петнаест секунди, кад изроне. Управо због оног упада у воду. Није мали број оних који, не придржавајући се неписаних правила, заврше у болници. А понекад је понеком болница само успутна станица на путу за...

О том сведок који је данонoћно на мосту, односно над њим. Тета-Ружа већ двадесетак година кува „кахву" и чај у „Чардаку". Види и памти све на Старом мосту.

– Доста је њих скочило, тек су их рониоци извадили. Многи из незнања, има и оних одлучних да им река прекрати све муке овдашњег света... К'о да је боље на оном... Прошле године један младић из Београда, јабука румена, одлете. Нашли га рониоци триста метара ниже... А други, опет, из Добоја је био, гледао на ТВ скокове и зарекао се друштву у кафани да и он може. Сели у воз и стигли на мост... Какву је он срећу имао. Извукли га, био само мало угруван. И рек'о, били људи, никад више док је жив...

Наравно, ово је само део, онај не баш весели, приче о мостарским ал' и другим мостарима, ил' оним који су то желели да постану. Никако карактеристичан. Пре би био онај да су скокови, пардон летови, са Старог моста и те како допринели да се смели окушају на ћупријама у Ђаковици, Новом Саду, Зрењанину... Било је, засад неуспешних покушаја, да у овдашњу варош стигну легендарни из мексичког Акапулка. Да се овде опробају. Позив је упућен Анхелу Новари, летачу над летачима. И Емиру Балићу је стигао позив из Акапулка, да дође и тамо, бар закратко, буде човек 'тица.

Биће, можда. Мостарски мостари штошта су досад премостили.

Петар Милатовић

СА ЗАБАВНИКОМ У НЕРЕТВУ

Емир Балић се последњи пут на званичном такмичењу летова са Старог моста (традиционално, одржавају се сваког 4. јула, у част Дана бораца) појавио 1978. Отад скаче ван конкуренције и увек добије убедљиво највећи аплауз. Његова „ласта" и даље је неприкосновена.

– Волим да летим и, чини ми се, да то још добро радим. Међутим, не би било поштено не поменути и друге мостарске 'тице. Јадранка Финка, пре свих. Ту је његов брат Горан, Мате Зеленика, Мирсад Пашић, Мехиша Дроцо, Дамир Перић, Алија Ајанић, Бакаит Калајџић... У Мостару, у Друштву спортова на води „Неретва", у Секцији за скокове у воду, има око 150 младића, сјајних летача...

Како сада стоје ствари, „летећи Мостарац" Емир Балић ће ове године, 4. јула, летети под покровитељством „Политикиног забавника".

– Читам га од када сам научио слова, а то је прилично давно – вели. – Волео бих, свакако, да у јулу полетимо заједно...

Живот је ишчекивање живота

МЕТАК НАМЕЊЕН МЕНИ

Ђуран Ђукић, рођен 1913. године у селу Нуглашица (код Ливна); борац крајишких бригада, официр у пензији, са стрељања побегао 29. јула 1941. године из градића Језеро код Јајца.

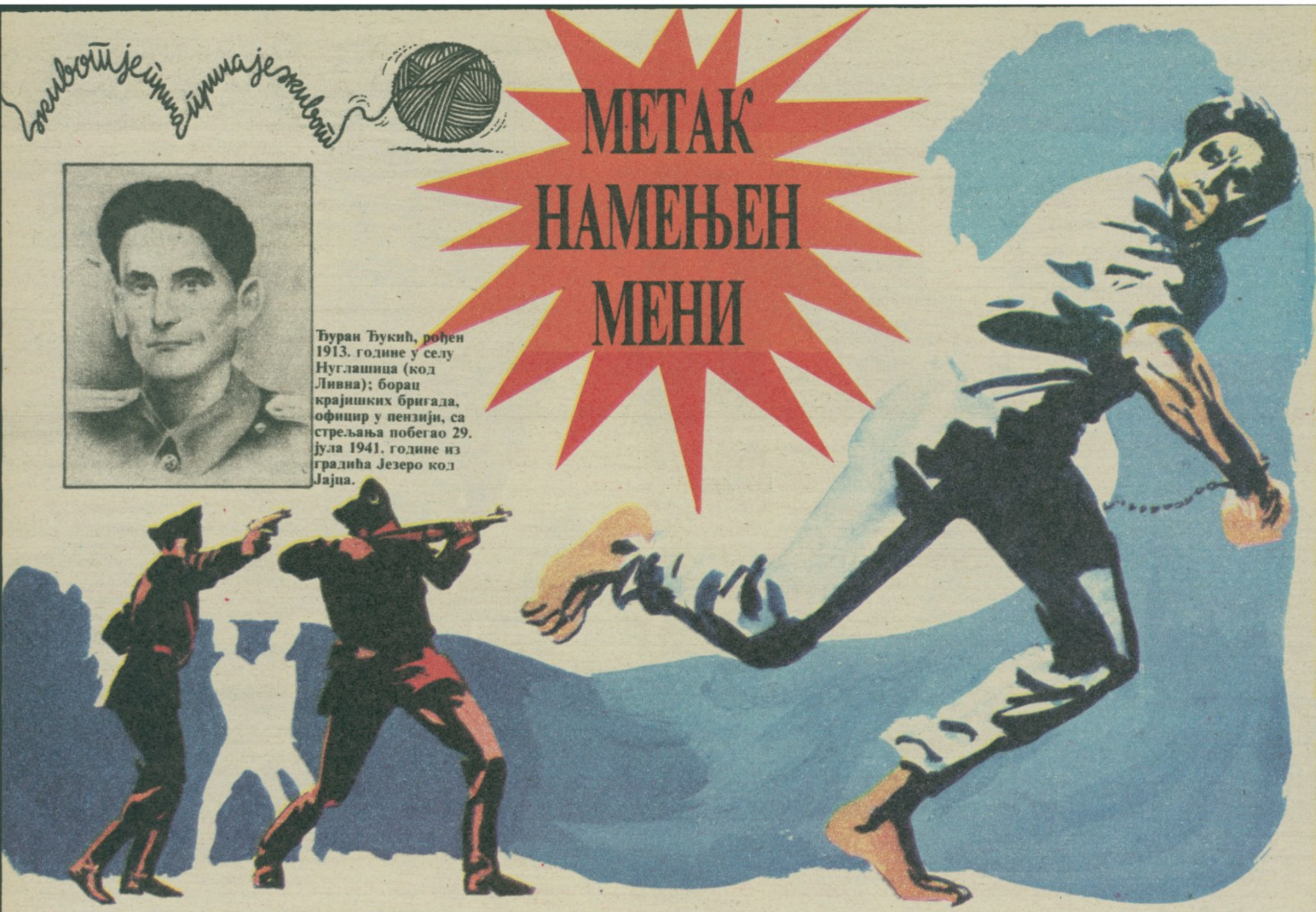

СТАЈАЛИ СМО НАД СОПСТВЕНОМ РАКОМ. МИРИСАЛА ЈЕ СВЕЖЕ ИСКОПАНА ЗЕМЉА. ЧУО САМ КАКО САТНИК, У ПОМРЧИНИ, РЕПЕТИРА ПИШТОЉ...

Ухватише заробе Владу Иветића, Марка Иљца и мене. Ми смо земљаци – из истог села – Нуглашица, под Шатор-планином, у близини Ливна. Доћерају нас у градић Језеро код Јајца и затворе у једну камену зграду (и данас задрхтим у чудном страху када прођем поред ње). Затвор је био пун. Било је то крајем јула 1941. године.

Почели су да стрељају у групицама, ноћу, по помрчини.

Чувао нас је стражар који се презивао Балешић. Био је из Језера. Упознао се с нама; био је разговорљив, рекао је која му је кућа, да има петоро деце...

Затвор се празнио. У последњој групи за стрељање остали смо још само нас тројица земљака. Потерали су нас после поноћи. Била је млада месечина. Наоколо су крекетале жабе и цврчали цврчци.

Најпре мени завезаше руке ланцима. Иљца и Иветића завезаше заједно – рука за руку. Водило нас је шест усташа. Заповедник је био неки сатник, Загрепчанин, млад човек, утегнут кицошки у униформу, само са пиштољем за појасом.

Ланац на рукама је попуштао

Пошто је најбоље познавао терен око Језера, јер се преко дана старао да нам се раке ископају, напред је корачао, пушке пребачене преко рамена, са рукама у џеповима, као да иде у шетњу, усташа Балешић, па ја, па Иљац и Иветић, а за нама остали џелати.

Док смо се батргали по мраку, у једном тренутку сатник нареди Балешићу да мени на рукама боље притегне ланце. И овај послуша без поговора: притегну, а онда опет искорачи напред. На моју срећу, није палио батеријску лампу док је баратао око мојих руку.

Приближавали смо се губилишту. Смишљао сам да усташи скочим на врат, зграбим пушку, а онда се, пуцајући, муњевито, бацим у помрчину. Осећао сам како ми ланац на рукама попушта. Опрезно, зубима, повучем ланац према прстима. Још мало и могу да га збацим! Када ми руке буду слободне, даћу се у бекство...

Тако, корачам за усташом Балешићем и понављам: „Сад! Сад! Сад!". Али, већ је касно, јер предводник виче: „Ево, стигли смо до вјечних кућа! Амо, амо!" У мраку назиремо ископану велику рупу. Гробница ће нам бити заједничка. Земља мирише. Мирише корен биља.

Два пуцња у помрчини

Онда сатник нареди да станемо мирно. Чусмо како репетира пиштољ у помрчини. Управо сам у том трену збацио ланце са руку и јурнуо у мрак. Бежао сам као крилат, а нисам знао куда бежим. Они одмах припуцаше, али збуњено и ненадно. После почеше по помрчини да хајкају, вичу, псују и зову да се – смешно! – вратим на губилиште!

Био сам бос, испребијан, гладан и измучен, али – крилат! Бежао сам све док сам имао даха. Увек сам мислио да су ми за петама. Када сам сасвим далеко одмаглио, застао сам и ослушнуо: тишина над Језером; управо за облачак замаче млад месец. Онда у помрчини одјекнуше два пуцња, а после неколико тренутака и трећи. Убише их, крвници, моје другове!

Бежао сам од Језера до Шатор-планине седам дана и седам ноћи. Бежао сам од свих насеља, путева и људи, батргао сам се само по шуми. У Нуглашицу стигнем осмог дана, у дрољцима, избезумљен и преплашен. Испричам шта се десило, како сам побегао и како су крај Језера, у мочвари, стрељани Иљац и Иветић. Укућани их одмах ожале и оплачу.

Страх од освете устаника

Тако прође неколико дана у мом опорављању. Једног јутра чујем: дошли живи и здрави и Иљац и Иветић. Одмах одјурим да их видим и чујем шта се десило.

Када су усташе виделе да ме не могу погубити или жива ухватити, онај усташа, наш стражар Балешић, баци се на колена пред сатника, који је држао пиштољ у руци. Баци се и, уз сузе, поче да га преклиње да не убија ону двојицу заточеника – Иљца и Иветића – јер сам ја у Језеру знао његово презиме, ко је и шта је, где му је кућа (видела се кроз прозор наше тамнице). Сада је усташа Балешић поверовао: ја сам преживео, па ћу казати ко је учествовао у стрељању Иљца и Иветића; устаници ће доћи и осветити се...

Псујући га и шамарајући сатник нареди да одвежу Иљца и Иветића. Онда им нареде да и они беже у помрчину куд знају и умеју. И они, у чуду, побегну и, бежећи, уплашени као и ја, после неколико дана, дођу у Нуглашицу.

А да би за усташе у касарни било уверљиво да су задатак извршили, опале три метка – прво два, један иза другога, а после неколико минута и трећи – онај који је био намењен мени...

Љубомир Тешић

Илустровао Брана Јовановић

СУПЕРМЕН III — ПРОГРАМ „ВУЛКАН" — ДЕО ПРВИ

ПИШУ: КЕРИ БЕЈТС (CARY BATES) ДЕЈВИД НЬУМЕН (DAVID NEWMAN) ЛЕСЛИ НЬУМЕН (LESLI NEWMAN) ЦРТАЈУ: КЈРТ СВОН (CURT SWAN) САЛ АМЕНДОЛА (SAL AMENDOLA)

РЕПОРТЕР КЛАРК КЕНТ (СУПЕРМЕН) СУСРЕО ЈЕ НЕКАДАШЊУ КОЛЕГИНИЦУ СА СТУДИЈА ЛАНУ ЛАНГ И УПОЗНАО ЊЕНОГ СИНА, ОСМОГОДИШЊЕГ РИКИЈА. ДИРЕКТОР ФИРМЕ „ВЕБКО ИНДУСТРИЈА" ПОЗВАО ЈЕ СЛУЖБЕНИКА ГАСА ГОРМАНА НА РАЗГОВОР...

РОС ВЕБСТЕР ДИРЕКТОР

АХ, ГОСПОДИНЕ ГОРМАНЕ, УЖИТЕ! МОЈА ЊУШКАЛА ВЕЛЕ ДА СТЕ БИЛИ НЕПОСЛУШНИ! ЈЕСТЕ ЛИ?

ГА... ОВАЈ... НЕ ВРЕДИ ДА ПОРИЧЕМ...

ВИДИТЕ, МОГУ ДА САЗНАМ СВЕ О ВАМА! ЖЕЛИТЕ ДА СЕ ОБОГАТИТЕ, ЗАР НЕ?

ГАСЕ, МИ ЗНАМО СВЕ О ТОМЕ КАКО СТЕ „НАГОВОРИЛИ" НАШЕ КОМПЈУТЕРЕ ДА ВАМ НА ИСПЛАТНЕ ЛИСТЕ УПИШУ ПЕТОЦИФРЕНЕ ИЗНОСЕ!

ВИ СТЕ ГЕНИЈЕ, НЕПОСЛУШНИ ГЕНИЈЕ!

УХ...

НИСТЕ ТО РЕКЛИ ДА БИСТЕ МЕ ОБРАДОВАЛИ...

ДАНАС КОМПЈУТЕРИ УПРАВЉАЈУ СВЕТОМ, ГАСЕ, А МОМЦИ КОЈИ МОГУ ДА ЗЕЗНУ КОМПЈУТЕРЕ И САМИ УПРАВЉАЈУ СВЕТОМ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ЗА **ВУЛКАН?**

ЈЕ ЛИ ТО НЕКИ ЛИК ИЗ СВЕТА СТРИПА?

ВУЛКАН ЈЕ МЕТЕОРОЛОШКИ САТЕЛИТ КОЈИ ЈЕ НАША ВЛАДА ЛАНСИРАЛА ДА БИ НАДГЛЕДАЛА ВРЕМЕ!

АЛИ, АКО ГА НЕКО РЕПРОГРАМИРА, ОН БИ МОГАО ДА **СТВАРА** ВРЕМЕ!

ОЛУЈЕ! ПОПЛАВЕ!

МЕЋАВЕ! ТАЛАСЕ ТОПЛОТЕ!

КАКО ТО ПОСТИЋИ?

КАО И СВЕ ДРУГО У ОВОМ ВЕКУ, ГАСЕ! ПРИТИСКОМ НА **ПРАВО ДУГМЕ!**

Copyright © 1983 by DC Comics Inc. All Rights Reserved.

КОМПЈУТЕРИ ОПШТЕ СА ДРУГИМ КОМПЈУТЕРИМА, ЗАР НЕ?

ВАШ МАЛИ УВРНУТИ МОЗАК МОГАО БИ ДА СМИСЛИ КАКО ДА СЕ СПОЈИМО СА ГЛАВНИМ КОМПЈУТЕРОМ У АЕРОКОСМИЧКОМ ЦЕНТРУ И ДОСПЕМО ДО ВУЛКАНА!

ДА МАЛО РАЗМИСЛИМ...

АКО СЕ СПОЈИМО КРОЗ ТЕЛЕФОНСКИ ТЕРМИНАЛ!!!

УХВАТИЛИ СТЕ, ГАЋЕ! ВЕБКО ИМА ПРЕКО СТОТИНУ ПОДРУЖНИЦА, ОД КОЈИХ ЈЕ СВАКА ПОВЕЗАНА СА НАШИМ ЦЕНТРАЛНИМ СИСТЕМОМ!

КАО ШТО РЕКОХ, НЕПОСЛУШНИ ГЕНИЈЕ!

ЗАР НЕ ПОСТОЈЕ ДРУГА МЕСТА У МЕТРОПОЛИСУ ЗА ИЗЛЕТЕ, КЛАРК?

НЕ ОВАКО МИРНА! ТИ И РИКИ ЧЕСТО ДОЛАЗИТЕ?

ЧЕСТО! ДЕЧАК И ЊЕГОВ ПАС ИМАЈУ ПРОСТОРА ДА СЕ НАИГРАЈУ ДО МИЛЕ ВОЉЕ...

...АЛИ ЈЕ МНОГО ЛЕПШЕ КАД И ЈА ИМАМ ДРУШТВО!

МИСЛИМ ДА СИ ЗАСЛУЖИЛА ДА ИМАШ **СТАЛНО** ДРУШТВО!

СВИ ДОБРИ МУШКАРЦИ СУ ВЕЋ ОЖЕЊЕНИ! ПОНЕКАД МИ СЕ ЧИНИ ДА СВЕТ ПРОЛАЗИ ПОРЕД МЕНЕ!

ЛАНА, ЈЕСИ ЛИ НЕКАД РАЗМИШЉАЛА ДА СА РИКИЈЕМ ПРЕЂЕШ У МЕТРОПОЛИС?

2

АЛИ, ШТА ДА РАДИМ У ТАКО ВЕЛИКОМ ГРАДУ?

ДА СЕ ОБРАТИШ МЕНИ!

МОГЛА БИХ... АЛИ НЕ ЖЕЛИМ ДА ТИ СМЕТАМ!

НИКАД МИ НЕ БИ СМЕТАЛА!

ОХ, ПОГЛЕДАЈ ОНО!

ПРОЦУРИЛО ЈЕ УЉЕ!

ДА ПОМОГНЕМ?

НЕ, ХВАЛА! НАУЧИЛА САМ САМА ДА ПОПРАВЉАМ КОЛА!

АЛИ, РЕПОРТЕР ЈЕ ОДЈЕДНОМ УСМЕРИО ПАЖЊУ У ДРУГОМ ПРАВЦУ...

... И ЧУО ТУЖНИ ЛАВЕЖ...

ВАУУУ! ВАУУУ!

ЛАНА ТО НЕ ЧУЈЕ ЗБОГ БУКЕ КОМБАЈНА...

...АЛИ ПАС НЕ ЛАЈЕ БЕЗ РАЗЛОГА... РИКИ ЈЕ У НЕСВЕСТИ!

МОРА ДА ЈЕ ПАО И УДАРИО ГЛАВОМ У КАМЕН!

АЛИ, ТО НИЈЕ ЈЕДИНО ЗЛО...

КОМБАЈН НИЈЕ ПРАВО НА РИКИЈА И ПСА...

...А ЖИТО ЈЕ ТОЛИКО ВИСОКО ДА ВОЗАЧ ТО НЕ ВИДИ!

ЛАНА ЈЕ ПОД КОЛИМА И НЕКЕ НИ ПРИМЕТИТИ ДА САМ ОДЈУРИО...

ПРОКЛЕТИ ПАС!

АВ! АВ!

ЗАШТО СЕ ТА ЏУКЕЛА НЕ СКЛОНИ? НЕ МОГУ ДА ЗАУСТАВИМ...

ЗАБОГА! ТУ ЈЕ И НЕКИ ДЕЧАК!

НЕМАМ ИЗБОРА КАД ЈЕ РИКИ У ОПАСНОСТИ...

ОШТРИЦЕ ВИШЕ НЕЋЕ ДАЉЕ!

КЛЛАНННГГГ!

СУПЕРМЕН!

КАКО ЈЕ САМО НАШАО ВРЕМЕНА ДА СВОЈ СУПЕР-ПОГЛЕД БАЦИ НА СМОЛВИЛ?

С-СУПЕРМЕН?

ТАКО МЕ ЗОВУ!

МАМА! ВИДИ КО МЕ ЈЕ СПАСАО!

ОХ, РИКИ! ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?

ХВАЛА ВАМ, СУПЕРМЕНЕ!

ЈА САМ ЛАНА ЛАНГ...

... А ОВО ЈЕ МОЈ СИН РИКИ!

А, МИ СМО СЕ ВЕЋ УПОЗНАЛИ!

ЖАО МИ ЈЕ АЛИ... ЖУРИМ!

ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СМО СЕ СРЕЛИ!

ВИДЕ-ЋЕМО СЕ!

АУ! ЈЕСИ ЛИ ТО ВИДЕЛА, МАМА?

ВИДЕЛА САМ! И ЗАИСТА САМ ИМПРЕ-СИОНИРАНА!

АВ! АВ!

ТО ЈЕ МОЈ ПАС! ТРАЖИО САМ ГА У ЖИТУ...

НАШАО САМ ГА, РИКИ!

ОХ, ПА ТО ЈЕ КЕНТ!

ОВДЕ СМО, КЕНТЕ!

МАЛИША СЕ УВУКАО У ЦЕВ ЗА НАВОД-ЊАВАЊЕ!

ПОГОДИ-ТЕ КО ЈЕ БИО ОВДЕ? СУ-ПЕР-МЕН!

БАШ ОН?

ИСТИНА ЈЕ, КЛАРК! МАЛО-ПРЕ ЈЕ ОДЛЕТЕО!

О, ДА!

НИСИ УЗ-БУЂЕН?

ЛАНА, ЈА САМ ИЗ МЕТРОПОЛИСА!

СУПЕРМЕНА ВИЂАМ СВАКИ ДАН!

СТВАРНО? МОЖЕТЕ ЛИ МИ НАБАВИТИ ЊЕГОВ АУТОГРАМ?

МЕТРОПОЛИС, КАСНО УВЕЧЕ... ГАС ГОРМАН ЈЕ ГРОЗНИЧАВО РАДИО ЗА КОМПЈУТЕРСКИМ ТЕРМИНАЛОМ У КОРПОРАЦИЈИ „ВЕБКО"...

НИ ПОСЛЕ ШЕСТ САТИ РАДА НИСАМ ПРОКЉУВИО ПРИСТУПНУ ЛОЗИНКУ...

ПРОБАЋУ САДА ЈОШ ЈЕДНУ НУЛУ...

КАД БИ ТО УСПЕЛО... ПРОБАЋУ ЈОШ ЈЕДНУ, ИЛИ...

НЕ ВЕРУЈЕМ! УСПЕО САМ! КОНАЧНО!

ЗДРАВО. МЕТЕОРОЛОШКИ САТЕЛИТ **ВУЛКАН**. ПОТВРЂЕНО.

ПРИЧАЈ МИ, ДЕВОЈКО, **ПРИЧАЈ!**

ОВДЕ ЈЕ ТВОЈ НОВИ ГЛАВНИ ПРОГРАМЕР, ГАС ГОРМАН!

ВУЛКАН. ПРОГРАМ SX; СНИМАЊЕ ЗЕМЉЕ. ПОТРЕБНЕ КООРДИНАТЕ.

У РЕДУ, **ВУЛКАН**! ЕВО ЗАДАТКА...

ДАЋУ ТИ ГЕОГРАФСКУ ДУЖИНУ И ШИРИНУ ДА СЕ УСМЕРИШ НА ОДРЕЂЕНУ ТАЧКУ!

„КАДА ТЕ УСМЕРИМ ТАМО ГДЕ МОЈ ШЕФ РОС ЖЕЛИ...

...МОЈИ МАГИЧНИ ПРСТИ ЋЕ СТУПИТИ У ДЕЈСТВО...

...И ПРОГРАМИРАТИ СВЕ ТЕ ЛАСЕРЕ ДА ПРОРАДЕ...

...АКО СУ РОС И ВЕРА У ПРАВУ, КАД ГОВОРЕ О ТВОЈИМ МОГУЋНОСТИМА...

ДОБИЋЕ ОНИ ПОПРИЛИЧНУ ДОЗУ НЕВРЕМЕНА...

...ЏИНОВСКЕ ОБЛАКЕ КАКВЕ НИКО НИКАДА НИЈЕ ВИДЕО..."

...ТЕШКЕ КИШЕ КОЈИМА СЕ НЕ ВИДИ КРАЈ..."

...И МУЊЕ... ДОВОЉНО ВАРНИЦА ЗА КРАТКЕ СПОЈЕВЕ...

КАО ШТО ЈЕ ШЕФ РОС РЕКАО... КАДА **ВУЛКАН** ПОКРЕНЕ СВОЈУ РУШИЛАЧКУ СНАГУ...

"...У ЗЕМЉИ НЕЋЕ ПРЕОСТАТИ НИЈЕДНО ЗРНО КАФЕ ЗА БЕРБУ..."

У СТВАРИ, НИЈЕ МИ ЈАСНО ШТА РОСУ ТРЕБА СВА ТА НЕВОЉА С КАФОМ?

АКО ЈЕ ТОЛИКО МРЗИ, ЗАШТО НЕ ПРЕЂЕ НА ЧАЈ?"

"А МЕТЕОРОЛОЗИ ШИРОМ СВЕТА ПОТПУНО СУ НЕМОЋНИ ДА ОБЈАСНЕ КАТАСТРОФАЛНО НЕВРЕМЕ КОЈЕ СЕ ОБРУШИЛО НА КОЛУМБИЈУ!

НЕМА СУМЊЕ ДА ЈЕ РОД КАФЕ У КОЛУМБИЈИ ПОТПУНО УНИШТЕН ЗА НЕКОЛИКО ЧАСОВА!

ПОВЛАЧИМ СВЕ ШТО САМ РЕКЛА О ТОМ ГОРМАНУ, БРАТЕ! СТВАРНО ЈЕ ГЕНИЈАЛАЦ!

ШТА САМ ТИ РЕКАО, ВЕРА? НАШ НЕПОСЛУШНИ ГЕНИЈЕ ЗЛАТА ВРЕДИ!

УПОЗОРИО САМ ТЕ ПРОИЗВОЂАЧЕ КАФЕ ДА ЋЕ ЗАЖАЛИТИ...

...ШТО СУ ОДБИЛИ ДА СВОЈ ПРОИЗВОД ПРОДАЈУ **ВЕБКУ!**

СХВАТАШ ЛИ, РОСЕ, ШТА ОВО ЗНАЧИ?

НАРАВНО! СВИ ЋЕ КУПОВАТИ ИСКЉУЧИВО НАШУ КАФУ!

ШОЉА КАФЕ ПОМАЖЕ ЧОВЕКУ ДА ОДЕ НА ПОСАО...

...АЛИ ШТА МУ ПОМАЖЕ ДА РАДИ?

ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ ВЕРА... **ВЕРА!** ТО ЗНАЧИ...

"...ДАНАС КАФА... А СУТРА НАФТА!

САТ КАСНИЈЕ...

ГАС СЕ ВРАЋА! ПРАВИ ЧОВЕК ЗА НАС!

ХЕЈ, ШЕФЕ! НИЈЕ МОЈА ГРЕШКА!

ГАСЕ, ЖЕЛИМО ДА ТИ ЧЕСТИТАМО ЗА...

ШТА НИЈЕ ТВОЈА ГРЕШКА?

НЕ ЗНАТЕ?! НИСТЕ ГЛЕДАЛИ ТВ?

СВЕ СМО СНИМИЛИ, ГАСЕ...

...И ГЛЕДАЛИ ВЕЋ НЕКОЛИКО ПУТА!

ОНДА СТЕ ПРОГУСТИЛИ ДА КАСНИЈЕ ВИДИТЕ **ЊЕГА!**

КОГА ЊЕГА?

ДА НИЈЕ СУПЕРМЕН?!

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ГА ВИДИТЕ! ЛЕТЕО ЈЕ ПРАВО КРОЗ НАШ ХАРИКЕН...

...ДОК МУ СЕ ОГРТАЧ ВИОРИО КАО ЗАСТАВА!

ПРВО ЈЕ ПОСМАТРАО...

...А ЗАТИМ ЈЕ ТОПЛОТНИМ ЗРАЦИМА ИЗ ОЧИЈУ ИСУШИО ГЛАНТАЖЕ КАФЕ!

НАРОД МУ ЈЕ КЛИЦАО ДУГО И ВЕЛИЧАО ГА!

А ПОТОМ ЈЕ УЛЕТЕО У ТОРНАДО И...

МИСЛИТЕ ДА ЈЕ ОН СТАО И КЛАЊАО СЕ? А, **НЕ!**

...ЗАУСТАВИО ЊЕГОВУ РУШИЛАЧКУ МОЋ!

ЗЗЗИППП!

УСИСАО ЈЕ СВУ ВОДУ... ОДУВАО СВЕ ОБЛАКЕ...

...И ВРЕМЕ ВРАТИО У НОРМАЛНО СТАЊЕ!

И ТАКО ЈЕ КАФА САЧУВАНА!

ЕТО ШТА СЕ ДЕСИЛО!

СУПЕРМЕН ЈЕ СВЕ ПОКВАРИО!

ОХ, СХВАТАМ...

БИО ЈЕ ТО САВРШЕН ГИАН, А ОН ГА ЈЕ УПРОПАСТИО!

ПО-КВАРИЋЕ НАМ И ГИАН ЗА НАФТУ, ВЕРА...

...СЕМ АКО МИ ПРЕ ТОГА НЕ СРЕ-ДИМО ЊЕГА!

МЕЦИ, НОЖЕВИ, ТЕН-КОВИ, БОМБЕ... ОН СЕ НА СВЕ ТО САМО СМЕЈЕ!

КРИПТОНИТ, ДУШО! НА ТО СЕ НЕКЕ СМЕЈАТИ!

ЛОРЕЛАЈ ЈЕ У ПРАВУ! КРИПТОНИТ!

ЧИТАЛА САМ О ТО-МЕ У НОВИНА-МА!

ДА, У НОВИНАМА ЈЕ ПИСАЛО ДА ЈЕ ЈЕДИ-НИ КОЈИ ЈЕ ПАО НА ЗЕМЉУ ИШЧЕЗАО ПРЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА!

ДА МАЛО РАЗМИСЛИМО... КРИПТОНИТ ЈЕ КРХОТИНА СА ЕКСПЛО-ДИРАЛОГ КРИПТОНА...

КРХОТИНЕ КОЈЕ ЛУТАЈУ КРОЗ СВЕМИР...

А МИ ИМАМО ДИРЕКТНУ ВЕЗУ СА СВЕ-МИРОМ...

ВУЛКАН! НАШ НЕ-ПОСЛУШНИ ГЕНИЈЕ ТРЕБА ДА ПРОГРАМИ-РА САТЕЛИТ ЗА НОВЕ ТРИКОВЕ!

МИСЛИМ ДА ЈЕ ВЕРА ТО ИМАЛА НА УМУ...

СИГУРНО, ШЕФЕ! СВИ ТРОЈЕ МИСЛИМО ИСТО!

„КАДА УСПОСТАВИТЕ КОНТАКТ СА **ВУЛКАНОМ**, ЗАТРАЖИТЕ СПЕКТРОГРАФСКО ПРЕТРАЖИ-ВАЊЕ...

АНАЛИЗА: МОЛЕКУЛАРНЕ КОМПОНЕНТЕ ЧЕСТИЦА КРИПТОНИТА

...СВЕ ДОК НЕ УХВАТИ КОМАДИЋ КРИПТОНИТА КОЈИ ЛЕТИ СВЕМИРОМ...

КАДА ПРОНАЂЕМО РЕЦЕПТ, НАШИ МОМЦИ ТРЕБА ДА НАПРАВЕ МЕШАВИНУ...

ПЛУТОНИЈУМ... 15,08%
ТАНТАЛ... 18,06%
КСЕНОН... 21,71%
ПРОМЕТИЈУМ... 24,02%

ПОШТО ПОДАЦИ СТИГНУ У „ВЕБКО" КОМПЈУТЕРИ ВРШЕ АНАЛИЗУ КОМПОНЕНАТА...

ДИЈАЛИЈУМ... 10,62%
ЖИВА... 4,08%
НЕПОЗНАТО... 0,57%

НЕПОЗНАТО?

ШТА ДА УРАДИМ КАД КОМПЈУТЕР НЕ ЗНА САСТОЈКЕ?

ОХ, ШТА ЗНАЧИ НЕКОЛИКО МАЈУШНИХ ПРОЦЕНАТА...

СУПЕРМЕН ЋЕ БИТИ ДОВОЉНО ПОВРЕЂЕН ДА БИ УОЧИО РАЗЛИКУ!

...И РИКИ СЕ ПОЈАВИО СА АУТОГРАМОМ ДОБИЈЕНИМ ОД СУПЕРМЕНА...

ПРИЈАТЕЉИМА ЈЕ ПРИЧАО ДА ЋЕ МУ СУПЕРМЕН ДОЋИ НА РОЂЕНДАН У СРЕДУ!

12

ЗНАМ ДА ТО НИЈЕ У РЕДУ, КЛАРК... КАД ДОЂЕ СРЕДА, А СУПЕРМЕН НЕ...

ЛАНА, МОГУ ТО ДА КАЖЕМ У ЊЕГОВО ИМЕ..

ОН И ЈА СМО, ЗНАШ, ВЕОМА БЛИСКИ!

СУПЕР-МЕН ЋЕ ДОЋИ У СРЕДУ!

ВЕРУЈ МИ!

СРЕДА...

ПО-ГЛЕДАЈ-ТЕ У НЕБО! ТО ЈЕ **ОН!**

СМОЛВИЛ ПОЗДРАВЉА СУПЕРМЕНА

ХМ... НИСАМ БАШ ОЧЕ-КИВАО СВЕ ТО!

ПА, ОВАЈ... СВИ СМО СЕ МАЛО УЗБУДИ-ЛИ!

ЗДРАВО!

ДОБРО ДОШЛИ У СМОЛВИЛ...

ЗНАМО ДА НЕ ТРАЖИТЕ СЛАВУ И НА-ГРАДЕ, АЛИ...

ИЗВИНИТЕ, ГРАДОНА-ЧЕЛНИЧЕ...

...АЛИ ДОЛАЗИМ ДИРЕКТНО ИЗ ПЕНТАГОНА! ВЕРУЈТЕ, ПОСТОЈИ **ЈАК** РАЗЛОГ ШТО САМ **ОВДЕ!**

ПРОШЛЕ НЕДЕЉЕ СПРЕЧИО ЈЕ БЛИЗУ МЕТРО-ПОЛИСА ЖЕСТОКУ КИ-СЕЛИНСКУ КИШУ!

КАДА ЈЕ ИЗГЛЕДА-ЛО ДА **ВИШЕ** НЕМА ПОМОЋИ...

...ПОЈАВИО СЕ ОВАЈ ЧОВЕК!

СУПЕРМЕН ЈЕ ДО-НЕО СПАС И МИ ЖЕЛИМО ДА МУ ЗАХВАЛИМО!

ОВО ЈЕ ЗНАК НАШЕ ЗАХВАЛНОСТИ ШТО СТЕ СПРЕЧИЛИ ЕКСПЛОЗИЈУ ХЕМИЈСКЕ ФАБРИКЕ!

НАША ВЛАДА ВАМ НА ТАЈ НАЧИН ОДАЈЕ ПРИЗНАЊЕ!

ХВАЛА, ГЕНЕРАЛЕ, ТО ЈЕ ПРЕВИШЕ...

ВЕШТАЧКИ КРИПТОНИТ НЕ УТИЧЕ НА ЊЕГА...

ОНИХ НЕПОЗНАТИХ ПЕТ ОДСТО МОРА ДА СУ ПОКВАРИЛИ СВЕ!

РОС ЋЕ МЕ УБИТИ!

ГА, ДОБРО... САД МОРАМ ДА ИДЕМ! НЕМАМ ВРЕМЕНА ДА СА ВАМА СЛАВИМ!

МОРАМ У БАЗУ ЗБОГ... АЛИ, ТО ЈЕ ТАЈНА!

ОДЛАЗИМ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ТРАЖИО САМ ДА ЛИКВИДИРАШ СУПЕРМЕНА! А ТИ... НИШТА!

ШТАДА! НИЈЕ МУ НИШТА?

ГА, ШЕФЕ, БИЛО ЈЕ ТО ОВАКО...

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА, НА ДРУГОЈ СТРАНИ ЗЕМЉЕ, ЈЕДАН ПОЗНАТИ ЛИК УСМЕРИО СЕ ПРЕМА КРИВОМ ТОРЊУ У ПИЗИ...

АЛИ, ТО НИЈЕ БИО НЕКО НА КОГА ЈЕ СВЕТ НАВИКАО...

... МАДА ЈЕ ИЗДАЛЕКА ЛИЧИО НА СУПЕРМЕНА...

... ИЗБЛИЗА ЈЕ ИЗГЛЕДАО ДРУГАЧИЈЕ...

ТАМО ГДЕ ЈЕ РАНИЈЕ СИЈАЛО ДОБРОЧИНСТВО...

...САДА СУ СЕ ЈАВИЛЕ СЕНКЕ ЗЛА...

НЕ, СУПЕРМЕНЕ! НЕ!

ДОШЛИ СМО ИЗ ДАЛЕКОГ ОХАЈА ДА ВИДИМО КРИВИ ТОРАЊ, А СУПЕРМЕН ГА...

...ИСПРАВЉА!

МАМА МИА!

СУПЕРМЕН РАЗОЧАРАО

СКАНДАЛ ОА СУПЕРМЕНОМ

СУПЕРМЕН ГИЕСОМ ИЗАЗВАО ПОТРЕС

ЧИТАВ СВЕТ СЕ ГНУШИ СУПЕРМЕНА... ИЛИ ГА МРЗИ, ГАСЕ! ТВОЈ НЕИСПРАВНИ КРИПТОНИТ НИЈЕ БИО ТАКО ЛОШ!

СУПЕРМЕН ЈЕ СВАКИ ДАН СВЕ ГОРИ! УСКОРО ЋЕ ГА ВЕРА...

ШТА ЈЕ ТО?

СКИЦЕ, ШЕФЕ! МОЈЕ СКИЦЕ!

СКИЦЕ? ЗА ШТА?

ЗА КОМПЈУТЕР!

АЛИ, МИ ИХ ВЕЋ ИМАМО!

НЕ ОВАКВЕ! РАЗВИО САМ ИХ У ГЛАВИ!

ШТА БИ ОН РАДИО?

СВЕ! СВЕ!

ЗАИНТЕРЕСОВАО СИ МЕ, ГАСЕ! ПРИЧАЈ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ, ПОКРЕНУТ ЈЕ ГИАН ФИРМЕ „ВЕБКО" ЗА СВЕТСКУ ДОМИНАЦИЈУ, ПРЕКО ПРСТИЈУ ГАСА ГОРМАНА...

ЧИНИМ ТО ЗА ШЕФА РОСА! ОН ЗНА ШТА ХОЋЕ... А КАКО ДА МЕ ЗБАРИ ДА МУ ТО УЧИНИМ...

„СВАКА ПУМПА ЗА НАФТУ У САД РАДИ УЗ ПОМОЋ КОМПЈУТЕРА! ЈА САМ ИМ САДА УБАЦИО ПРОГРАМ КОЈИ ПУМПАМА НАРЕЂУЈЕ ДА **СТАНУ!**

ЈОШ НЕКОЛИКО ОТКУЦАЈА, И КОМПЈУТЕРИ У НАФТОВОДИМА ЗАУСТАВИЋЕ ПРОТОК НАФТЕ...

НА СВИМ **ТАНКЕРИМА** ТАКОЂЕ СЕ НАЛАЗЕ КОМПЈУТЕРИ...

МОЈ ПРОГРАМ ЋЕ НАРЕДИТИ ТАНКЕРИМА ДА СЕ ЗАУСТАВЕ УСРЕД ОКЕАНА...

ЗАХВАЉУЈУЋИ МОЈИМ МАГИЧНИМ ПРСТИМА, СВА НАФТА СВЕТА САДА ЈЕ У РОСОВИМ РУКАМА!"

АЛИ, У ЧЕМУ ЈЕ ПРОБЛЕМ, РОСЕ ДУШО? ТО ЈЕ САМО ЈЕДНА ТАЧКА НА РАДАРСКОМ ЕКРАНУ!

ТА ТАЧКА ЈЕ ТАНКЕР ДУГ 150 МЕТАРА СА ВИШЕ МИЛИОНА ЛИТАРА НАФТЕ, ЛОРЕЛАЈ! МОЈЕ НАФТЕ!

МОРА ДА ПОСТОЈИ РАЗЛОГ ЗАШТО ЈЕ ТАЈ ТАНКЕР ИЗБЕГАО НАРЕДБУ **ВЕБКО** КОМПЈУТЕРА!

МИСЛИМ ДА ЈЕ КАПЕТАН МОРСКИ ВУК КОЈИ ЈЕ ИСКЉУЧИО КОМПЈУТЕР...

МОЖДА ЈЕ ЊИХОВ КОМПЈУТЕР У КВАРУ?

...ЈЕР НЕ ВОЛИ ДА МУ МАШИНА ОДРЕЂУЈЕ ГДЕ ДА ПЛОВИ!

ХММММ... ОВО ЈЕ ПОСАО ЗА НЕКОГ КО ЈЕ МОСТАО РЂАВ!

АЛИ ЗАШТО БИ ОН СВОЈ СУПЕРМОЋ УПОТРЕБИО ЗА **ВЕБКО?** ТРЕБА НЕКО ДА ГА УБЕДИ!

РЕЦИМО, ЛОРЕЛАЈ...

ТЕ НОЋИ, У БЛИЗИНИ **КИПА СЛОБОДЕ...**

ДЕВОЈКО, МИ СМО ИЗ ПОЛИЦИЈЕ! ЗАБОГА, НЕМОЈТЕ СКОЧИТИ!

ВИ ИМАТЕ СВЕ ШТО ЈЕ ПОТРЕБНО ЗА ЛЕП ЖИВОТ!

КОНАЧНО.. ПОМИСЛИЛА САМ ДА НЕЋЕТЕ ДОЋИ!

НЕ ОЧЕКУЈТЕ ДА ВАС СПАСЕМ! ТО ВИШЕ НЕ ЧИНИМ!

НЕ БРИНИТЕ, НЕЋУ ДА СКОЧИМ... АЛИ НЕМОЈТЕ ДА ВАС ЗАДРЖАВАМ!

НИКУД НЕ ЖУРИМ! ШТА РАДИТЕ ОВДЕ? ШТА НАМЕРАВАТЕ?

ПУНО ТОГА!

КАЖИТЕ МИ!

ЈОШ БОЉЕ, ПОКАЗАЋУ ВАМ... КОД МЕНЕ!

АКО...

...АКО МИ ПРВО УЧИНИТЕ ЈЕДНУ УСЛУГУ...

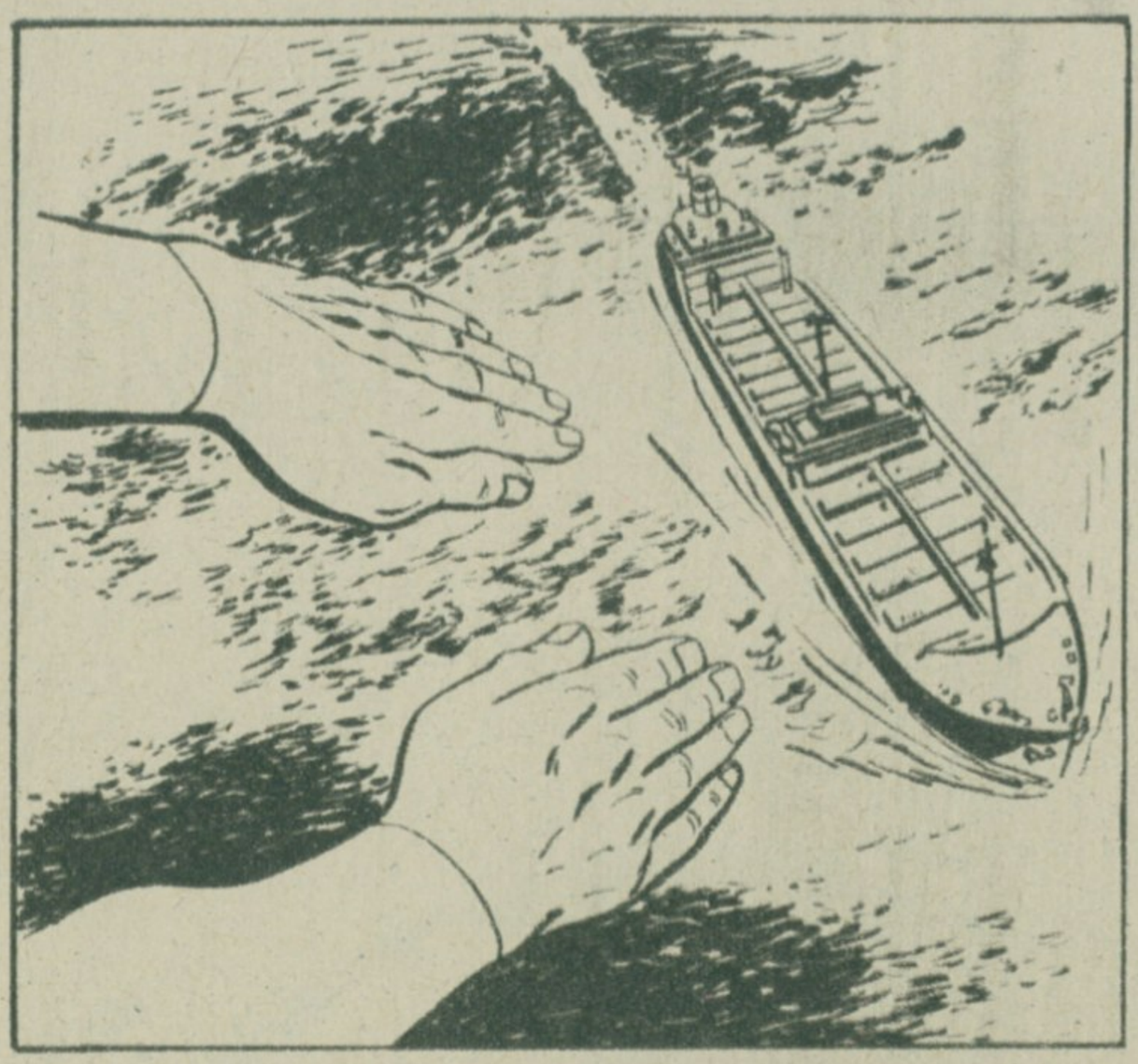

КАПЕТАНЕ! ЗАР ТО НИЈЕ БИО СУПЕРМЕН?!
А ЗНАШ ЛИ НЕКОГ ДРУГОГ КО БИ НА КОРИТУ ОД ЧИСТОГ ЧЕЛИКА ИЗБУШИО ОТВОР ОД ТРИДЕСЕТ ЦЕНТИМЕТАРА?

ЗНАЧИ СУ СВИ ОНИ ИЗВЕШТАЈИ НА РАДИЈУ БИЛИ ПОТПУНО ТАЧНИ...
СУПЕРМЕН ЈЕ ПОСТАО ЛОШ!
КАО ДОКАЗ, ОСТАЋЕ МРЉА НАФТЕ ВЕЛИКА ТРИДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА!
ОВО СУ ТУЖНИ ДАНИ КОЈИХ ЋЕМО СЕ СТИДЕТИ!
ПОД УСЛОВОМ ДА ОВАЈ ЛУДАК НЕ УНИШТИ СВЕТ!

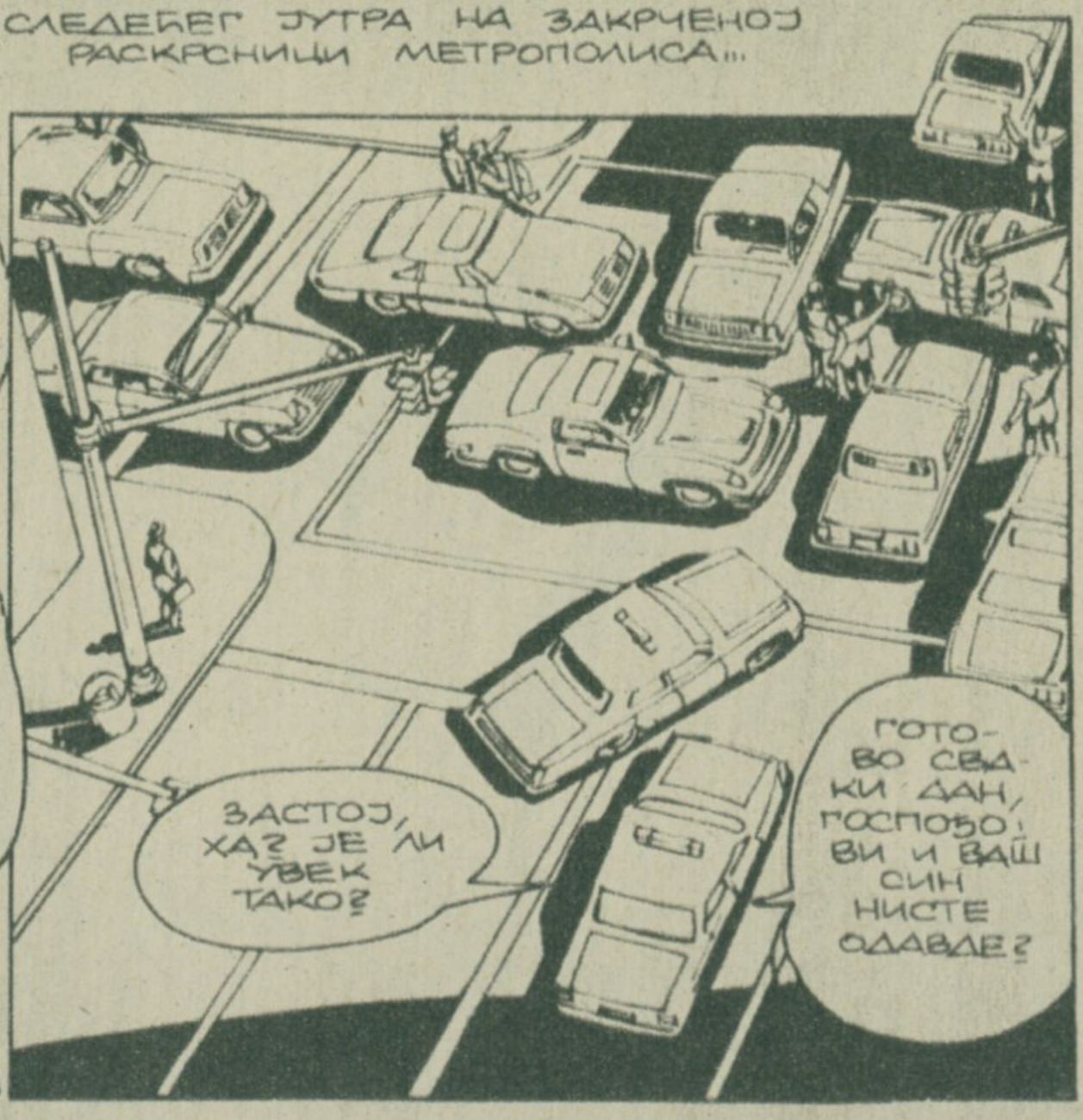
СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА НА ЗАКРЧЕНОЈ РАСКРСНИЦИ МЕТРОПОЛИСА...
ЗАСТОЈ, ХА? ЈЕ ЛИ УВЕК ТАКО?
ГОТОВО СВАКИ ДАН, ГОСПОЂО; ВИ И ВАШ СИН НИСТЕ ОДАВДЕ?

ДА... НАПУСТИЛИ СМО ЈЕДАН ГРАДИЋ ЗА КОЈИ ВЕРОВАТНО НИСТЕ НИ ЧУЛИ! ВАШ ЛЕП НАЧИН ДА ЗАПОЧНЕМО НАШ ПРВИ ДАН У ВЕЛИКОМ ГРАДУ!

МАМА, НАПРЕД ЈЕ НЕКА ГУЖВА!

ИДЕМ ДА ВИДИМ...

ТО ЈЕ ОН! ТО ЈЕ СУПЕРМЕН!

РИКИ, ВРАТИ СЕ!

ШТА БУЉИТЕ, ЉУДИ? АКО ЖЕЛИТЕ ДА НЕ СРУШИМ СВЕ НАОКОЛО...

...БОЉЕ ЈЕ ДА МИ НАПРАВИТЕ ПРОЛАЗ!

СУПЕР-МЕНЕ, ТО САМ ЈА, РИКИ, ПРИЈАТЕЉ ИЗ СМОЛВИЛА!

КАЖИТЕ ИМ ДА СЕ ШАЛИТЕ, ДА ИМ НЕБЕТЕ НИШТА НАЖАО УЧИНИТИ!

ЗА ТРЕНУТАК СЕ У ЗЛОКОБНИМ ОЧИМА ПОЈАВИО СЛАБАШАН ЗНАК ПРЕПОЗНАВАЊА...

...АЛИ ЈЕ ПРОШАО...

...ПРЕБРЗО!

СКЛОНИ СЕ, ДЕЧАЧЕ!

РИКИ, ОН СЕ ПРОМЕНИО! ТО НИЈЕ СУПЕРМЕН КАКВОГ ЗНАМО!

Н-НЕ! МОЖДА ЈЕ БОЛЕСТАН...

СУПЕРМЕНЕ, ОЗДРАВИ ШТО ПРЕ!

НЕ ЧУЈЕ ТЕ, СИНЕ!

ЧУЈЕ, ЧУЈЕ ME, МАЈКО!

ОН ИМА СУПЕР-СЛУХ!

ТИ МЕ ЧУЈЕШ... ЗАР НЕ, СУПЕРМЕНЕ?

ЗНАМ ДА ЋЕ ТИ БИТИ БОЉЕ!

БРЗО ЋЕШ ОЗДРАВИТИ!

ОПЕТ ЋЕШ БИТИ ДОБАР!

ТИ ТО МОЖЕШ, СУПЕРМЕНЕ!

НЕШТО ЧУДНО СЕ ДОГАЂА... ЗАШТО НЕ МОГУ ДА ПОТИСНЕМ ГЛАС ТОГ ДЕЧАКА?

УХХХХ!

МОЈА ГЛАВА! КАО ДА СЕ РАСЦЕПИМА!

ДЕЧАКОВЕ РЕЧИ УСПОСТАВИЛЕ СУ ВЕЗУ ИЗМЕЂУ ПОТИСНУТЕ ДОБРЕ СТРАНЕ СУПЕРМЕНА И СПОЉНЕ, ЛОШЕ СТРАНЕ...

ЗАР НЕ ПРЕПОЗНАЈЕШ СВОЈУ БОЉУ ПОЛОВИНУ?

ЂАВОЛА! КО СИ ТИ?

О, ДА! ТИ СИ ОНАЈ ШТО БРАНИ ИСТИНУ, ПРАВДУ И...

ИЗГЛЕДА ДА САМ ОСТАЛО ЗАБОРАВИО!

УХХХ!

ТРАССССС!

БОРБА ЈЕ УЗАЛУДНА!

ЈА ИМАМ ИСТУ МОЋ КАО ТИ!

КЛАНГ!

МИ СМО ДВЕ СТРАНЕ ИСТОГ БИЋА! ЗАР ТО НЕ ВИДИШ?

НИКАДА НИСМО БИЛИ ЈЕДНО!

ТРАААС!

УВЕК СИ МИ ИШАО НА ЖИВЦЕ!

ПРЕВИШЕ ПРИЧАШ... А ТО МЕ БОЛИ!

АЛИ, ЈА САМ ТИ...

МАШИНА ЗА СИТЊЕЊЕ

...ТВОЈА СВЕСТ!

МОРАШ ТО ПРИХВАТИТИ!

СКРЕЕЕК!

МАШИНА ЗА СИТЊЕЊЕ

БАНГ!

КРАНГ!

ПОНАВЉАМ, ДРУГАР...

... НЕ ТРЕБА МИ НИКО...

НАРОЧИТО НЕ ТИ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

КАО ШТО РЕКОХ...

... МИ СМО ЈЕДНО!

МИ СМО ЈЕДНО!

ИЛИ ЋЕМО ОБОЈИЦА ПРЕЖИВЕТИ...

...ИЛИ СЕ НИЈЕДАН НЕЋЕ ИЗВУЋИ!

УХХХХ!

У СЛЕДЕЋЕМ ТРЕНУТКУ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ДВЕ СТРАНЕ ИСТОГ БИЋА ПОЧЕЛА ЈЕ ДА СЕ СМАЊУЈЕ...

ШТА СЕ ДЕСИЛО?

ДА, СТОПИЛИ СМО СЕ У ЈЕДНО СУПЕРБИЋЕ КОЈЕ СМО УВЕК БИЛИ!

И, ЧОВЕК ОД ЧЕЛИКА ПОЛЕТЕО ЈЕ У НЕБО...

СВЕ ВИШЕ И СВЕ ДАЉЕ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ, ХИЉАДЕ КИЛОМЕТАРА ДАЛЕКО, МОЋНИ СУПЕРДАХ УДАРИО ЈЕ У МРЉУ НАФТЕ НА АТЛАНТИКУ...

КАПЕТАНЕ, НИЈЕ ЛИ ТО **ОН**?

САДА ВИДИМ! ГА ОН НАФТУ ПОКУШАВА ДА ВРАТИ НАЗАД...

...ПОД ПАЛУБУ!

КО БИ РЕКАО ДА ЈЕ ТО УОПШТЕ МОГУЋЕ?

ПОГЛЕДАЈТЕ, КАПЕТАНЕ! САДА ЗАВАРУЈЕ РУПУ НА КОРИТУ СВОЈИМ ТОПЛОТНИМ ВИДОМ!

МИСЛИМ ДА САД МОЖЕМО РЕЋИ...

...ДА СЕ СУПЕРМЕН ВРАЋА У СТАРУ ФОРМУ!

НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ ТАКО И ОСТАТИ!

У СЕДИШТУ КОРПОРАЦИЈЕ „ВЕБКО", У МЕТРОПОЛИСУ...

ОСВЕТНИЧКА ПРИЛИКА УЛЕТЕЛА ЈЕ ПРАВО У ПРОСТОРИЈЕ РОСА ВЕБСТЕРА...

СУПЕРМЕН ЈЕ ПОНОВО ПОСТАО СУПЕРБИЋЕ!

ШИРОМ СВЕТА ПОЈАВЉУЈУ СЕ НАСЛОВИ СЛИЧНИ ОВОМ...

...ГА ИМАМ УТИСАК ДА СТЕ РЕШИЛИ ДА СЕ ПОКАЖЕТЕ У ПРАВОМ СВЕТЛУ!

АКО ЈЕ ТАКО, СИГУРНО СТЕ ЖЕЛЕНИ ДА НАС ВИДИТЕ КАО И МИ ВАС!

МИСЛИМ ДА ВАМ НИСУ ПОТРЕБНА УПУТСТВА...

...ДА СТИГНЕТЕ У ВЕЛИКИ КАЊОН...

ЧУЈЕ СЕ АЛАРМ! ОН ЈЕ ВЕЋ ТУ!

НЕ МОГУ ДА ДОЧЕКАМ ДА ГА ПОНОВО ВИДИМ!

СПОЉНА ОДБРАНА

РАКЕТЕ СПРЕМНЕ

СМИРИ СЕ, ЛОРЕЛАЈ! ОН НАМ РАДИ О ГЛАВИ!

И МИ ЊЕМУ!

ПОЧНИМО СА ЗАБАВОМ, ВЕРА!

ДА ВИДИМО КО ЋЕ ГА РАЗНЕТИ!

МОЈ ПРВИ ПЛОТУН ЈЕ ПРОМАШИО!

МОЈ МОЖДА НЕЋЕ!

ПОГЛЕДАЈ ЕКРАН, ВЕРА! БИЋЕ ТО ДИРЕКТАН ПОГОДАК!

БАМ-АУ-АУ-АУ-АУУУМ!

УСПЕЛИ СМО!

ДИРЕКТНО У СУПЕРМЕНА!

ДА ТО ПОНОВИМО!

ЈА САМ НА РЕДУ, БРАТЕ!

ХЕЈ, НИЈЕ ФЕР! САДА ЈЕ ГРОГИ И ЛАК ЈЕ ЦИЛО!

АЛ' ТИ СИ ХТЕО ДА БУДЕШ ПРВИ!

ХЕЈ, ВАС ДВОЈЕ...

... ПОГЛЕДАЈТЕ У ЕКРАН! НАШ ГОЛУБ СЕ ОПОРАВИО И ЛЕТИ У НАШЕМ ПРАВЦУ!

ГАС ЈЕ У ПРАВУ, СТИЋИ ЋЕ ДО НАС!

ДОБРО ДОШАО У ДИВНИ СВЕТ КОМПЈУТЕРА, СУПЕРМЕНЕ!

КАКО ТИ СЕ СВИЂА НАША СУПЕРМАШИНЕРИЈА? ТВОРАЦ ЈЕ КОМПЈУТЕРСКИ ГЕНИЈЕ, ГАС ГОРМАН!

ОВО ЈЕ ТЕХНОЛОШКО ЧУДО; КАДРО СВЕ ДА УМИНИ!

И ТО БАШ СВЕ!

ВРЕМЕ ЈЕ ДА ТЕ СПАКУЈЕМ ГДЕ ТРЕБА, РОСЕ!

ТИ И ТВОЈИ ГИАНОВИ ИЗАЗВАЛИ СТЕ ИСУВИШЕ НЕПРИЛИКА НА ЗЕМЉИ...

... АЛИ НЕЋЕТЕ ВИШЕ!

УМЕСТО ДА ВАШ КОМПЈУТЕР ПОМАЖЕ ДРУГИМА, ОН СЕ КОРИСТИ ЗА СЕВИЧНЕ ЦИЉЕВЕ!

МЕНЕ У ТО...

...НЕ МЕШАЈТЕ! ЈА НИСАМ СА ЊИМА!

У РЕДУ, ЈА ЈЕСАМ ПРОЈЕКТОВАО ОВУ МАШИНЕРИЈУ...

...АЛИ НИСАМ ЈЕ ПРОГРАМИРАО ПРОТИВ ВЕЛИКОГ СУПЕРМЕНА!

НЕ СЛУШАЈ ГА, СУПЕРМЕНЕ! ПРЕД ТОБОМ СУ ВАЖНИЈИ...

...ПРОБЛЕМИ, КАО ШТО ЋЕШ ВИДЕТИ!

ТАКО ЈЕ, БРАТЕ! ПОКАЖИ МУ!

АКО НИЈЕ САСВИМ ПОТАМАН, СТРПИ СЕ!

ЕНЕРГЕТСКИ МЕХУР ЋЕ ПОСТАЈАТИ ОВЕ ТЕШЊИ...

...ДОК НЕ ВУДЕ ПРЕТЕСАН И ЗА ТВОЈ ГЛАШТ!

АКО ЈЕ ТО НАЈБОЉЕ ШТО ТИ И ТВОЈ КОМПЈУТЕР МОЖЕТЕ, РОСЕ...

...ЕВО МАЛО ТОПЛОГ ВАЗДУХА!

ОН КОРИСТИ СВОЈ ТОПЛОТНИ ВИД ДА ПРОВИЈЕ ИЗЛАЗ!

НЕ ГУБИ НАДУ, РОСЕ ДУШО!

ХОЋУ ДА ГА ВИДИМ КАКО СЕ ГРЧИ, ЈЕЦА И ЈАУЧЕ...

У ПРАВУ СИ, ВЕРА! ДА ПРЕЂЕМО НА ГЛАВНУ СТВАР!

АЈАО! БОЛИ...

ТО! ЈАК БОЛ! НЕЋЕ ПРЕЖИВЕТИ!

МАДА СМО ПРВИ ТУТ ПРОМАШИЛИ СА ВЕШТАЧКИМ КРИПТОНИТОМ...

СУПЕР-КОМПЈУТЕР ТУ ГРЕШКУ НИЈЕ ПОНОВИО СА „ЗЕЛЕНИМ К"!

ОВО ЈЕ ПРАВА СТВАР!

ДА, СУПЕРМЕНЕ, КРАЈ ЈЕ СВЕ БЛИЖИ!

ТИ ЋЕШ, ГАСЕ, УЋИ У ИСТОРИЈУ КАО ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ НАПРАВИО МАШИНУ ШТО ЈЕ УБИЛА СУПЕРМЕНА!

СРЕЂИВАЊЕ КАФЕ И НАФТЕ ЈЕ ЈЕДНА СТВАР...

„...АЛИ НАПАД КРИПТОНИТОМ – ТО ЈЕ НЕШТО ОЗБИЉНИЈЕ.

„...НЕШТО У ЧЕМУ ГАС НЕ УЧЕСТВУЈЕ! БИЋЕ...

„...ДОВОЉНО ДА ОДВРНЕМ ОВАЈ МАЛИ ЗАВРТАЊ!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА ЗАТИМ...

ВЕРА?! ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО?

НАШ ЗЕЛЕНИ ЗРАК ЈЕ ОТКАЗАО!

АХХХ... ОВО ЈЕ МНОГО БОЉЕ!

ТВОЈ СУПЕР-КОМПЈУТЕР ЈЕ **МРТАВ**, РОСЕ!

А КАДА МИ СЕ ПОВРАТИ СНАГА, УНИШТИЋУ ГА ПОТПУНО!

ГОРМАНЕ!

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ЗНАМ... ВРАТИ ТАЈ ЗАВРТАЊ НА МЕСТО!

ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ ОДЈЕДНОМ САМ ОСЕТИО **ГЛАД**...

"... А ОВАЈ ЗАВРТАЊ ЋЕ МИ ДОБРО ДОЋИ!

ТИ, БУДАЛО!

ОДЈЕДНОМ, ЏИНОВСКИ КОМПЈУТЕР СЕ ПОНОВО ВРАТИО У ЖИВОТ...

ДИВНО! УСПЕЛА СИ ОПЕТ, ВЕРА...

НИ-САМ НИШТА ХА-ДИА!

САМ ЈЕ ТО УЧИНИО!

Н-НЕ ОДГОВАРА НА КОМАНДЕ!

ПОТПУНО ЈЕ ВАН КОНТРОЛЕ!

ЗА-УСТАВИ ГА!

ПОГЛЕДАЈ НА ЕКРАН!

КОМПЈУТЕР ЈЕ ПОСЛАО КРОЗ МРЕЖУ БУЈИЦУ ЧИСТЕ ЕНЕРГИЈЕ!

МАШИНА ЈЕ СВЕ СЈАЈНИЈА!

МОЈ СУПЕРПОГЛЕД ЈЕ ОТКРИО ДА ЈЕ КОМПЈУТЕР ИСПРАЗНИО СВЕ ЕЛЕКТРАНЕ БРЗИНОМ СВЕТЛОСТИ!

ЗЕМЉА ЈЕ У МРАКУ

МОРАМ ГА СПРЕЧИТИ... ДАЉЕ НЕ СМЕ...

АЛИ, ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПРЕШАО У НАПАД...

УХХХХ!

ЈОШ ЈЕДАН ЗЕЛЕНИ ЗРАК...

...И ТО ЈАЧИ ОД ПРВОГ!

СВЕ ЈЕ ТО МОЈА ГРЕШКА...

ПУСТИО САМ ДА МЕ РОС ВРТИ ОКО МАЛОГ ПРСТА... АЛИ, НЕ-ГЕ ВИШЕ!

ПРЕСЕЋИ ЋУ РАД ЗРАКА ЗЕЛЕНОГ КРИПТОНИТА, ДА СУПЕРМЕН ПОВРАТИ СНАГУ И ЗАВРШИ ПОСАО!

САДА ЗНАМ КАКО СЕ ОСЕЋА ДОКТОР ФРАНКЕШТАЈН ПРЕД СВОЈИМ ЧУДОВИШТЕМ...

ЈАООО!

МОЖДА ГОРМАН И НИЈЕ ТАКО ЛОШ...

29

ДОК СЕ ЗАБАВЉАО С ГАСОМ ГОРМАЊОМ, КОМПЈУТЕР ЈЕ ПРЕКИНУО ЗРАК...

...И ТАКО МИ ПРУЖИО ПРИЛИКУ ДА УМАКНЕМ...

ПОГЛЕДАЈ НАШЕГ ЈУНАКА!

ЧИМ ЈЕ ПОСТАЛО ГУСТО, СУПЕРМЕН ЈЕ ПОДВИО РЕП И ЗБРИСАО...

БЕЖИМО ОДАВДЕ, ВЕРА!

БЕЖИМО ДОК ИМАМО ВРЕМЕНА!

Ѝ-НЕ МОГУ!

КОМПЈУТЕР...

...МЕ ВУЧЕ...

ОХХХ, РОСЕ, НЕШТО УЖАСНО СЕ ДОГАЂА СА ВЕРОМ!

КОМПЈУТЕР ЈЕ ВЕРУ ПРЕТВОРИО У МАШИНУ!

СНАГА! ПРОЛАЗИ МИ КРОЗ СВАКУ ЋЕЛИЈУ...

ЈА САМ ОН, А ОН ЈЕ ЈА!

ПОКУШАЈ, ИПАК, СЕСТРО... УХХХ!

:ОХХХХ!: АЛ' БОЛИ!

ТОГ ТРЕНУТКА КРОЗ ОТВОР ПЕЋИНЕ УЛЕТЕО ЈЕ СУПЕРМЕН...

ТО НИЈЕ ЛЕПО, ВЕРА!

СУПЕР-КОМПЈУТЕР ЈЕ САМО ПОЈАЧАО ТВОЈУ ЛОШУ СТРАНУ!

ДА ВИДИМО ШТА ЋЕШ ПРИЧАТИ КАДА ДРУГИ ЗРАК ВЕШТАЧКОГ КРИПТОНИТА СТИГНЕ ДО ТЕБЕ!

ТО ЋЕ САМО ПОВЕЋАТИ НАШ АПЕТИТ!

...ЈЕР ЋЕ ТЕ КОМПЈУТЕР УСИСАТИ!

АСИМИЛИРАЋЕ ТВОЈУ СУШТИНУ, КАО ШТО ЈЕ УЗЕО МОЈУ...

...ГА ЋЕШ И ТИ ПОСТАТИ ДЕО НАС!

КРИПТОНИТ... УХХХ...НЕ МОГУ ДА СЕ БРАНИМ...

ОТПОР ЈЕ УЗАЛУДАН! КАДА ТЕ ПОТПУНО УПИЈЕ, СУПЕР-КОМПЈУТЕР ЋЕ ПОСТАТИ ТВОЈ ГОСПОДАР!

АЛИ, КОМПЈУТЕР НИЈЕ ВИДЕО МЕТАЛНУ ПОСУДУ КОЈУ САМ ДОНЕО ИЗ ХЕМИЈСКЕ...

...ФАБРИКЕ...

КАД МОЈ ТОПЛОТНИ ВИД ПОВЕЋА ТЕМПЕРАТУРУ КИСЕЛИНЕ...

...ОНА ЋЕ СЕ РАСПРШИТИ...

ОХ, НЕ! СУПЕРКОМПЈУТЕР ЈЕ ПОЧЕО ДА ОТКАЗУЈЕ...

СУПЕРМЕНЕ, ШТА СИ ТО УРАДИО?!

Ш-ШТА СИ ТО УРАДИО СУПЕРКОМПЈУТЕРУ?

НАЗОВИ ТО ЛОШОМ ПРОБАВОМ, ВЕРА!

ПУСТИ МЕ!

ЖАО МИ ЈЕ, ВЕРА, САМА СЕ СНАЂИ!

У ОПШТОЈ ГУЖВИ, СУПЕРМЕН ЈЕ УСПЕО ДА СПАСЕ ГАСА ГОРМАНА...

КАД САМО ПОМИСЛИМ ДА САМ ИМАЛА МОЋ У ПРСТИМА...

УМИНИ НАМ УСЛУГУ, ВЕРА И УБУТИ!

ДОБРЕ ВЕСТИ, ГАСЕ...

...МОЈ ТЕЛЕСКОПСКИ ВИД ПОКАЗУЈЕ ДА ЈЕ СТРУЈНА БЛОКАДА У ЗЕМЉИ ПРЕСТАЛА!

А ШТА ЈЕ СА РОСОМ И ОНЕ ДВЕ ЖЕНЕ?

ОДГОВАРАЋЕ ПРЕД ЗАКОНОМ!

КАЖИ ГДЕ ДА ТЕ СПУСТИМ ПОШТО ИМАМ ПОСЛА!

СПУСТИШ? ГЛЕДАЈ, МЕНИ ЈЕ СТАЛО ДО ЖИВОТА!

УСКОРО...

ОХ, НЕ! ОПЕТ ГА КРИВИ! А ТАМАН САМ СВЕ СУВЕНИРЕ ПРИКАЗДИО ПРАВОМ ТОРЊУ!

ДОСТА ЈЕ БИЛО ТВОЈЕ ИГРЕ, СУПЕРМЕНЕ!

КРАЈ

Ушући кутићи

ПОЗОРИШТЕ ЛУТАКА

Од рукава старе кошуље можете да направите лепе лутке. Узмите две исте кутије које поклопљене могу да прођу кроз рукав, залепите их траком, ставите и траке за држање прстију и увуците у рукав.

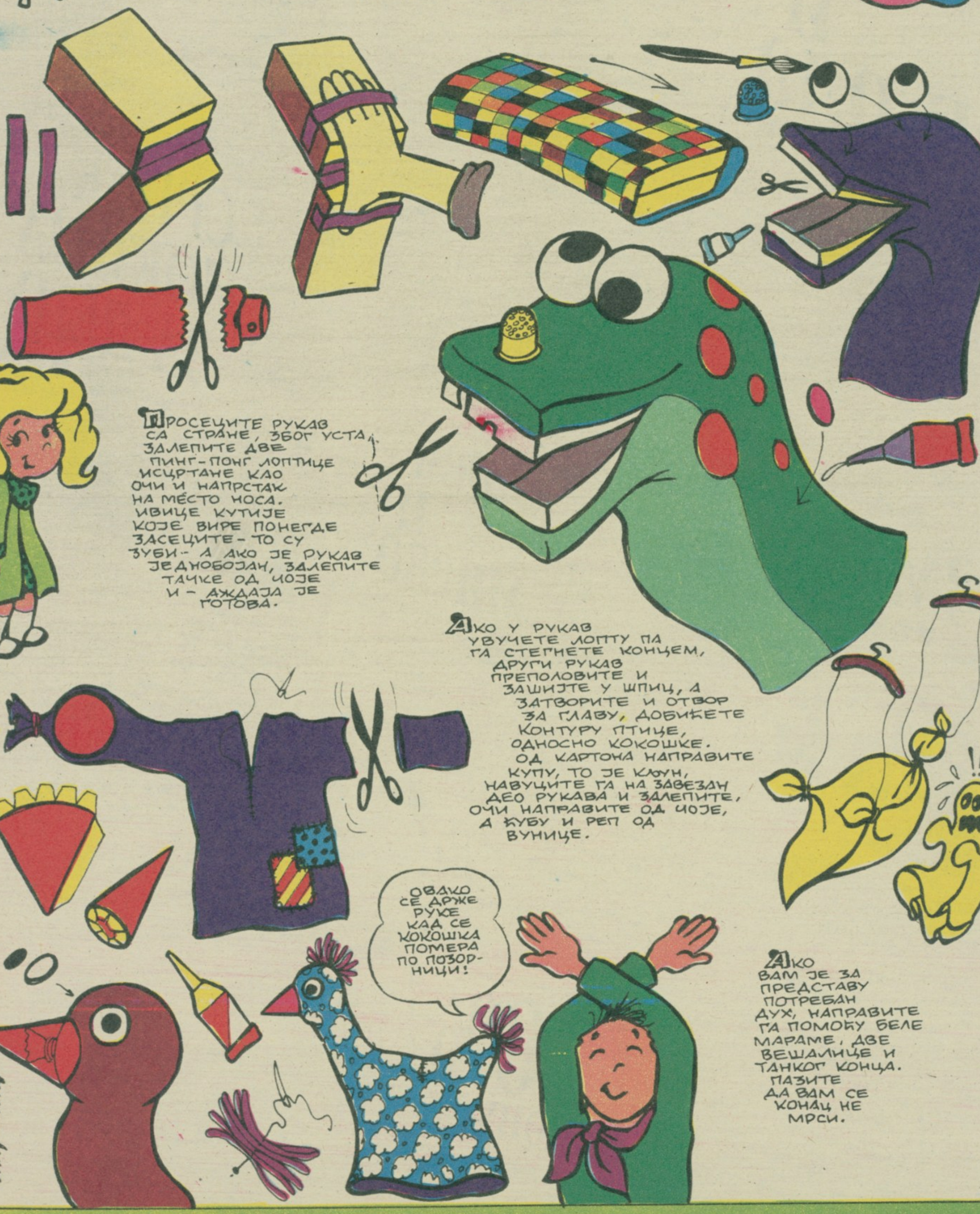

Просеците рукав са стране, због уста залепите две пинг-понг лоптице исцртане као очи и напрстак на место носа. Ивице кутије које вире понегде засеците - то су зуби - а ако је рукав једнобојан, залепите тачке од чоје и - аждаја је готова.

Ако у рукав увучете лопту па га стегнете концем, други рукав преполовите и зашијте у шпиц, а затворите и отвор за главу, добићете контуру птице, односно кокошке. Од картона направите купу, то је клун, навуците га на завезан део рукава и залепите, очи направите од чоје, а кубу и реп од вуниче.

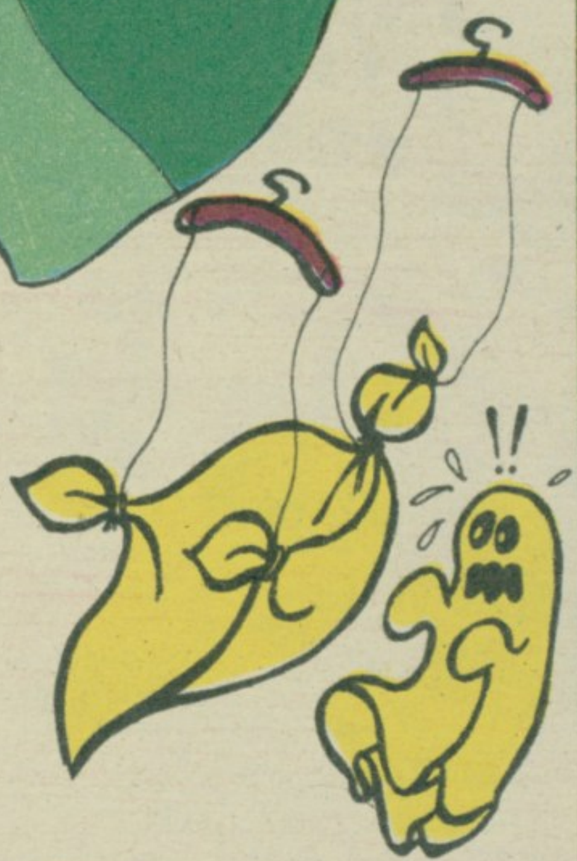

Ако вам је за представу потребан дух, направите га помоћу беле мараме, две вешалице и танког конца. Пазите да вам се конац не мрси.

Зоран Лукић Сликовница 1996.

рад

библиотека ДОМ И ШКОЛА

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

намењена првенствено средњошколској омладини као лектира уз наставу књижевности, доноси дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности.

1. Силвије Страхимир Кранчевић: **ПЕСМЕ** 50
2. Иван Гундулић: **ДУБРАВКА** 70
3. Доситеј Обрадовић: **ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА** 80
4. Иван Горан Ковачић: **ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ** 80
5. Иван Мажуранић: **СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА** 80
6. Јован Дучић: **ПЕСМЕ** 120
7. Милан Ракић: **ПЕСМЕ** 130
8. Александар Вучо: **ПЕТ ПЕТЛИЋА, ХРАБРИ КОЧА, ХУМОР ЗАСПАЛО** 130
9. Вук Караџић: **ИЗАБРАНИ СПИСИ** 140
10. Владислав Петковић – Дис: **ПЕСМЕ** 140
11. Бранко Радичевић: **ПЕСМЕ** 150
12. * * * **НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ** 150
13. * * * **НАРОДНА БАЈАЊА** 160
14. Ранко Маринковић: **РУКЕ** 170
15. Десанка Максимовић: **ПЕСМЕ** 180
16. Вељко Петровић: **ПЕСМЕ И ПРИПОВЕТКЕ** 200
17. Светозар Марковић: **ПЕВАЊЕ И МИШЉЕЊЕ** 220
18. Сава Немањић: **ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ** 220
19. Бора Станковић: **КОШТАНА И ДРУГЕ ПРИПОВЕТКЕ** 230
20. Иван Цанкар: **НА КЛАНЦУ** 240
21. Владан Недић: **ВУКОВИ ПЕВАЧИ** 240
22. Богдан Поповић: **ОГЛЕДИ О КЊИЖЕВНОСТИ** 270
23. Милован Глишић: **ПРИПОВЕТКЕ** 250
24. Стефан Митров Љубиша: **ПРИПОВИЈЕСТИ** 300
25. Миодраг Поповић: **ЋЕТИЊСКИ БОНИН** 300
26. Ристо Ратковић: **ПЕСМЕ** 300
27. Војислав Илић: **ПЕСМЕ** 300
28. Мирослав Крлежа: **ПОВРАТАК ФИЛИПА ЛАТИНОВИЋА** 320
29. Тин Ујевић: **ПЕСМЕ** 350
30. * * * **ПОЕЗИЈА НОБ-а** 390
31. * * * **ЦИГАНСКЕ ПРИЧЕ** 400
32. Петар Кочић: **ЈАЗАВАЦ ПРЕД СУДОМ** 420
33. Кочо Рацин: **БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА** 450
34. Петар Петровић Његош: **ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ** 500
35. Марин Држић: **ДУНДО МАРОЈЕ** 600
36. Васо Милинчевић: **СРПСКА ДРАМА ДО НУШИЋА** 1.100

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

37. Александар Блок: **ПЕСМЕ** 150
38. Владимир Мајаковски: **ПЕСМЕ И ПОЕМЕ** 170
39. Џонатан Свифт: **ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА** 170
40. Вилјем Шекспир: **РОМЕО И ЈУЛИЈА** 200
41. Оноре де Балзак: **ЦИЦА ГОРИО** 250
42. Максим Горки: **МАТИ** 300
43. Шарл Бодлер: **ЦВЕЋЕ ЗЛА** 350
44. Сергеј Јесењин: **ПЕСМЕ** 350

библиотека РЕЧ И МИСАО

доноси најбоља класична и савремена остварења југословенске и светске књижевности.

45. Волтер: **КАНДИД** 100
46. Никола Макијавели: **ВЛАДАЛАЦ** 120
47. Иво Андрић: **ПРОКЛЕТА АВЛИЈА** 120
48. Гијом Аполинер: **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 120
49. Едгар Алан По: **АВАНТУРЕ ГОРДОНА ПИМА** 150
50. Вилијам Саројан: **ЗОВЕМ СЕ АРАМ** 150
51. Омар Хајам: **РУБАИЈЕ** 150
52. Сенека: **РАСПРАВА О ГНЕВУ** 150
53. Бернар Маламуд: **ЦРНО ЈЕ МОЈА ОМИЉЕНА БОЈА** 150
54. Бокачо: **ИЗ ДЕКАМЕРОНА** 150
55. Андреј Вознесенски: **ЗОВ ЈЕЗЕРА** 200
56. Бранко Миљковић: **ДОК БУДЕШ ПЕВАО** 200
57. Фридрих Ниче: **ОСВИТ** 200
58. Оскар Давичо: **ШТО ВОЛИМ РОСУ** 200
59. Еразмо Ротердамски: **ПОХВАЛА ЛУДОСТИ** 200
60. Исак Бабељ: **ЦРВЕНА КОЊИЦА** 200
61. Марсел Пруст: **ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ** 200
62. Борислав Пекић: **УСПЕЊЕ И СУНОВРАТ ИКАРА ГУБЕЛКИЈАНА** 200
63. Едгар Алан По: **АРАБЕСКЕ И ГРОТЕСКЕ** 200
64. Маркс – Енгелс: **О УМЈЕТНОСТИ** 240
65. Ф. М. Достојевски: **ОДАБРАНА ПИСМА** 240
66. Вилијем Фокнер: **ДОК ЛЕЖАХ НА САМРТИ** 250
67. Иво Андрић: **СВЕСКЕ – ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА** 300
68. Матија Бећковић: **БОГОЈАВЉЕЊЕ** 300
69. * * * **ИЗ ПЕРСИЈСКЕ ПОЕЗИЈЕ** 300
70. Ернесто Сабато: **ТУНЕЛ** 300
71. Марко Поло: **МИЛИОН** 300
72. Џемс Џојс: **ПОРТРЕТ УМЕТНИКА У МЛАДОСТИ** 400
73. Меша Селимовић: **ДЕРВИШ И СМРТ** 500

библиотека ЗМАЈ

74. Тоне Селишкар: **ДРУЖИНА СИЊИ ГАЛЕБ** 400
75. Чедо Вуковић: **ТИМ ПАВЉЕ СРЦЕ** 450
76. Александар Дима: **КАПЕТАН ПАМФИЛ** 400
77. Александар Дима: **ВИТЕЗ ОД АРМАНТАЛА** 700
78. Р. Л. Стивенсон: **ОСТРВО С БЛАГОМ** 500
79. Џ. Ф. Купер: **КОЖНА ЧАРАПА** 600
80. Шарл де Костер: **ТИЛ УЛЕНСПИГЕЛ** 700
81. Емилио Салгари: **ЦРНИ ГУСАР** 700
82. Емилио Салгари: **КРАЉИЦА КАРИБА** 1.200
83. Кристина Еренстрале: **ПЕТИ УГАО** 800
84. Жил Верн: **ПУСТОЛОВИНЕ КАПЕТАНА ХАТЕРЕ** 800
85. Жил Верн: **ПУТОВАЊЕ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ** 900
86. Жил Верн: **МИХАИЛ СТРОГОВ** 1.200
87. Марк Твен: **ДОЖИВЉАЈИ ХАКЛБЕРИ ФИНА** 1.200
88. Данијел Дефо: **РОБИНСОН КРУСО** 1.200
89. Капетан Фредерик Меријет: **ПОМОРСКИ КАДЕТ ЏЕК ИЗИ** 1.400

Књиге су штампане латиницом у тврдом повезу.

библиотека СРПСКА ПОЕЗИЈА ЗА ДЕЦУ

90. Бранко Ћопић: **ЧАРОБНА ШУМА** 350
91. Бранислав Црнчевић: **МРАВ ДОБРОГ СРЦА** 300
92. Милован Данојлић: **ШТА СУНЦЕ ВЕЧЕРА** 300
93. Љубивоје Ршумовић: **ДЕТЕ СА СЕДАМ ЈЕЗИКА** 300

Књиге су штампане ћирилицом, у тврдом повезу.

20% попуст

РАД – ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 Београд, Моше Пијаде 12, Тел.: 404-765 и 422-517

НАРУЏБЕНИЦА – ПЗ/ 12

Свим неопозиво наручујем – упишите бројеве књига које наручујете:

_____

_____

_____

ЗА ГОТОВО – Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања од поште), **С ПОПУСТОМ од 20% (поруџбине испод 1.500.- динара не испоручујемо)**, или

НА ОТПЛАТУ – Вредност наручених књига уз годишњу камату од 34% отплатићу у _____ редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати највише у 10 месечних рата, а најмања рата је 1.000 дин. Купци на отплату оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Пети општински суд у Београду.

_____
(Презиме и име)

_____ _____
(Име оца) (Место и година рођења)

_____ _____
(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

_____
(Број поште, место и адреса стана)

_____
(Радна организација и место где је купац запослен)

_____ _____ _____
(Датум) М.П. (Овера о запослењу и потпис овл. лица) (Потпис купца)

ПРИМЕРИ ЉУДСКЕ СВИРЕПОСТИ

ПРИЗНАЈ ДА СИ ВЕШТИЦА

Било је то у доба великог спаљивања вештица у Немачкој. Неколико папиних повеља детаљно је показало како ђаво на земљи долази до све веће моћи и упозорило хришћанство да се противнику из пакла одлучно супротстави. На основу тих упутстава настао је 1487. године вештичји законик у којем се прецизно објашњава како треба поступити с онима који су у савезу са Сотоном. Свака жена на чијем се лицу тобоже видело да је вештица или коју би комшије оптужиле да врача, допала би затвора. Ако би упорно порицала оптужбе, мучили су је све док не би признала...

Или, једна од формула за мучење вештица гласила је: „Мучићемо те тако дуго док не постанеш довољно танка да сунце може кроз тебе да сија".

Времена су била таква да за оптужене није било спаса, биле оне обичне грађанке или жене угледних људи. Учени људи могли су само, беспомоћно посматрајући докле досеже људска глупост и свирепост, очајнички да узвикну: „Јао јадници која је ступила у мучионицу! Она из ње више неће изаћи док не призна све што се може замислити." Ово је прича о мукама једне несрећне жене која је проглашена вештицом.

Случај Ребеке Лемп

Царски град Нордлинген није све до осамдесетих година 16. века знао за деловање нечастивог. Године 1589. пронео се глас да у граду има вештица. Градоначелник Феринге одлучио је да ослободи град тих изрода. Биле су ухваћене три сиротице које ни на највећим мукама ништа нису признале па су морали да их пусте.

Уследиле су праве хајке. Многе жене, међу њима и удовице неколико угледних градских чиновника, чак и жена недавно преминулог градоначелника Гунделфингера, доспеле су у затвор. Све су без милости подвргнуте мучењу. Већ у мају 1590. године спаљене су три вештице које су признале да су општиле с ђаволом.

Једна од жена је на мукама признала да је Ребека, жена благајника Петера Лемпа, такође вештица. Док је њен муж био одсутан, Ребека је ухапшена, наочиглед њено петоро деце, која су јој после неколико дана послала писмо:

„Наш лепи дечји поздрав, драга мајко! Јављамо ти да смо добро... Драга мајко, нека ти купе пива, нека ти испеку хлеба, нека ти донесу риба, нека ти донесу кокош, а ако ти треба пара, послаћемо ти, чувамо их за тебе. Буди нам здраво, драга мајко, не брини за кућу док нам се не вратиш".

– МУЧИЋЕМО ТЕ ТОЛИКО ДУГО ДОК НЕ ПОСТАНЕШ ДОВОЉНО ТАНКА ДА СУНЦЕ МОЖЕ КРОЗ ТЕБЕ ДА СИЈА – БИЛА ЈЕ ЈЕДНА ОД ПРЕТЊИ МУЧИТЕЉА НАБЕЂЕНИХ ЖЕНА.

Несрећницу која је са осталим проказаним женама била стрпана у мрачан влажан подрум мучило је да ли је и њен муж поверовао да је вештица па му је, чим се вратио с пута, послала писмо:

„Љубави моја, буди без бриге,макар их хиљаду сведочило против мене, ја сам ипак невина... И нека ме ударе на муке, не могу ништа да признам па макар ме растргли на хиљаду комада. Не брини, моја је душа недужна, ако ме буду мучили, не веруј у моју кривицу јер сам недужна..."

После првог саслушања, кад су јој тек запретили мукама, Ребека је остала присебна. На другом саслушању ставили су је на справу за мучење и везали ноге у шпанске чизме али је и даље ћутала. На трећем саслушању мучење је било још теже... Тек четврти пут, 30. маја по подне, свукли су је, завезали јој руке иза леђа и полако је подигли ужетом везаним око тела, па је готово до земље нагло спустили. Кад су то мучење поновили неколико пута, коначно је признала. Испричала је да је ђавола упознала у кући Мелхиора Мајера, где је баш била у посети градоначелница Гунделфиндерка. Један охол и наочит господин ушао је у собу и с присутним женама је јео и пио, и пришао је њој и питао да ли жели да буде његова љубавница. Пристала је, али се одмах покајала, чим је устајући од стола видела његове ноге. Стварно је био ђаво, често су се састајали на разним местима, да би му напослетку продала душу, а он јој је дао маст којом је убила многе људе...

Одмах после тога на парчету папира исцепаног из молитвеника написала је мужу:

– О, моја најдража љубави, тако несрећно се морам од тебе растати. Бог ће довека бити крив! Присилили су ме, морала сам да кажем, тако су ме мучили, а невина сам као Бог на небу...

За време следећих саслушања понављала је да ће све радо поднети само да јој на савести не буду невини људи које би изнуђеним исказом могла да подвргне истим мукама које су њу снашле.

Петер Лемп, Ребекин муж, схвативши с каквом неумољивом озбиљношћу судије преслушавају његову жену, послао им је молбу у којој је описао пре свега прави људски матерински однос своје жене према деци, њено поштовање и безграничну веру у Бога. Писмо је завршио речима:

„... Осим тога, не може нико, кажем нико, показати и доказати да је икоме нанела штету или бол. То могу потврдити сви који сваки дан имају посла у банци, домаћи а посебно странци... Толико сам Вам, заједно с мојом драгом децом, хтео рећи, уверен да ми Ваша мудрост и част то неће узети за зло, па се заједно са својом женом и децом, понизно и смерно препоручујем.

Вашој мудрости и части понизно послушан грађанин и слуга Петер Лемп".

После молбе Ребеку су још окрутније мучили да сломе њену тврдоглавост и докажу њеном мужу и целом свету да она као права вештица и ђаволова љубавница заслужује смрт. Спаљена је 9. септембра 1590. године.

Од 1590. до 1594. године у градићу Нордлингену спаљено је на ломачи тридесет пет жена. Петер Лемп, који је оставио једну од хроника града Нордлингена, ћутке прелази преко тих година. У његовим записима налази се само један излив осећања:

„О, људи, какву сте то пресуду донели!"

Приредно Д. Ч.

Илустрово Брана Јовановић

(Према књизи „Pljačkaši crkava" од G. H. Mostara i R. A. Stemmle, у издању „Знања", Загреб, 1981, библиотека Евергрин).

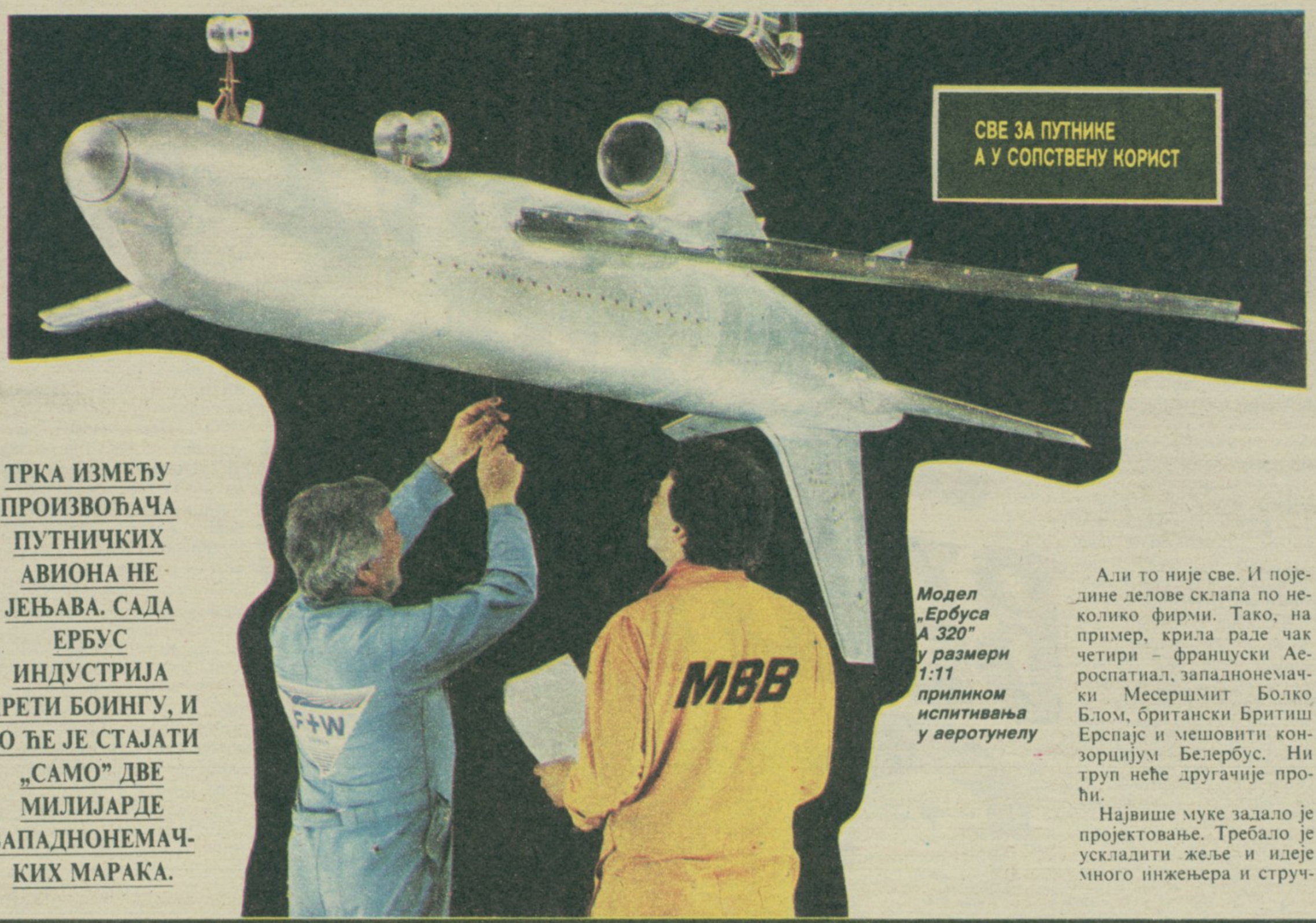

ТРКА ИЗМЕЂУ ПРОИЗВОЂАЧА ПУТНИЧКИХ АВИОНА НЕ ЈЕЊАВА. САДА ЕРБУС ИНДУСТРИЈА ПРЕТИ БОИНГУ, И ТО ЋЕ ЈЕ СТАЈАТИ „САМО" ДВЕ МИЛИЈАРДЕ ЗАПАДНОНЕМАЧКИХ МАРАКА.

Модел „Ербуса А 320" у размери 1:11 приликом испитивања у аеротунелу

ПИЛЕ У ТУНЕЛУ

Две милијарде марака је огроман новац – око 24 хиљаде милијарди старих динара. За тај новац може се подићи на голој ледини читав мали град.

Уместо града добиће се путнички авион. Толико ће, наиме, стајати пројектовање, израда прототипа и улазак у серијску производњу „ербуса А320", летелице са 150 седишта за кратке и средње пруге. Један извор помиње чак суму већу за око 35 хиљада милијарди старих динара!

Нема милосрдне сестре

Авион је одговор европске Ербус индустрије америчком Боингу и његовом моделу „737-400". Додуше, „ербус А320" у размери 1:11 се још испитује у аеротунелу, али упоредо тече и склапање прототипа. Зато потпредседник Ербус индустрије у шали каже:

– Наш нови авион је за сада само пиле које излажемо јаким ветровима, али ће оно убрзо да порасте!

Летелица „ербус А320" већ има старију браћу – „ербус А300" и „А310". То су сасвим солидни авиони па је настајање новог сувишно. Тако би и било да борба произвођача за купце није сурова. Купци, ваздухопловне компаније најчешће се одлучују на продају постојећих авиона из флоте ако се у свету појави летелица која превози исти број путника уз мање трошкове одржавања и горива. Управо на ту карту игра Ербус индустрија новим авионом.

Иако ће прототип бити готов тек за неколико месеци, а серијска производња започети тек за две и по године, већ сада су на невиђено продата 82 примерка, док су за 104 купци положили капару.

Планирано је да се склопи укупно 800 „ербуса А320" што је за ову врсту „робе" изванредан успех. Авион је дело пројектаната и фирми неколико држава. У ствари, у посао је ушла читава мрежа произвођача, од сасвим малих до гиганата, удружених у такозвану Ербус индустрију са седиштем у француском граду Тулузу где ће авион и добијати коначан изглед. Ту ће стизати склопови израђени у халама британских, шпанских, француских и западнонемачких фирми.

Највећи део терета пашће на леђа западнонемачког концерна Месершмит Белко Блом из Хамбурга, не само зато што ће њихови људи обављати посебно осетљиве радове већ и зато што концерн улаже највећи део капитала.

Огроман новац потребан за „рађање" новог авиона тешко је одједном одвојити па произвођачи, нарочито они с великим уделом, не би могли ништа да учине без помоћи своје државе. Али ни држава није милосрдна сестра: новац даје на кредит и то с каматом. Ко га не врати на време, одлази под лед. У Ербус индустрији су уверени да се то не може догодити. Штавише, тврде да ће се авион продавати као алва и донети добру зараду. Чак кад би највећи произвођачи, америчке фирме Боинг и Мекдонел Даглас, и „штампали" летелице, не би могли да задовоље потребе европских превозничких компанија којима ће, како се процењује, у наредној деценији око 4 хиљаде авиона постојеће флоте застарети.

На парче

Ваља рећи да „ербус А320" неће представљати у ваздухопловству корак од седам миља. Једноставно, ради се о усавршеном моделу претходних ербуса, дакле о веома успелом моделу на којем су примењени врхунски материјали и беспрекоран поступак уградње, док саму летелицу чине системи који су резултат најновијих научних сазнања. Једина слаба страна је удобност, јер се по правилу тога одричу сви произвођачи авиона за кратке и средње пруге.

Месечно ће се склапати шест примерака „ербуса А320". Британци су дужни да испоруче 25, Шпанци 6, Французи 34 и фирме из Савезне Републике Немачке 35 процената делова сваког авиона.

Али то није све. И поједине делове склапа по неколико фирми. Тако, на пример, крила раде чак четири – француски Аероспатиал, западнонемачки Месершмит Болко Блом, британски Бритиш Ерспајс и мешовити конзорцијум Белербус. Ни труп неће другачије проћи.

Највише муке задало је пројектовање. Требало је ускладити жеље и идеје много инжењера и стручњака за поједине научне дисциплине. Јер, признаћете, авион није бицикл па да се очас направи. На авиону има неколико хиљада делова, а од сваког зависи његова безбедност.

Питање два мотора, колико ће их иначе бити на летелици, ни до данас није решено. Разматра се пројект мотора ЦФМ56 – 5 конзорцијa СФМ Интернешенел и пројект В2500 конзорцијa Интернешенел Аеро Енџин. Сваки мотор треба да има потисак при полетању од 110 килоњутна.

Предвиђено је да „ербус А320" буде дугачак 37,57 и висок 11,76 метара. Распон крила ће износити 33,91, а пречник путничке кабине 3,71 метар. Површина крила – 122,4 квадратна метра. Максимална маса празног авиона је 57 тона. У крила стаје око 16 хиљада литара горива. Авион ће летети брзином од 0,74 до 0,80 маха и са 164 путника (кад се збију редови седишта, и то је предвиђено) прелетати највише три хиљаде километара.

М. Тодоровић

ЛЕПИ, МИРИСНИ КРВОЛОЦИ

КАД ЦВЕТ КАЖЕ: ПОЉУБУ ТЕ!

У СВЕТУ ПОСТОЈИ ЧЕТИРИ СТОТИНЕ ВРСТА БИЉАКА МЕСОЖДЕРКИ НА ЧИЈЕ ЛИСТОВЕ АКО СЛЕТИ НЕКИ ИНСЕКТ ПОЧИЊЕ ПРАВА КРИМИ-ПРЕДСТАВА ПРИРОДЕ. ИНАЧЕ НЕКЕ ОД ОВИХ БИЉАКА ПРОДАЈУ СЕ И У ЦВЕЋАРАМА

Боје, облици и опојни мириси биљака нису настали само да би инспирисали песнике или се њима заводиле размажене госпођице. Настали су и одржали су се зато што су незаменљива карика слоге између два велика краљевства: биљака и животиња.

Цветови привлаче инсекте бојама, мирисима и слатким нектаром. Док лете од цвета до цвета, инсекти преносе микроскопска зрна полена која су важна за рађање нових биљака. Уговори о сарадњи су на толико високом нивоу, да неке боје, неки мириси цвећа привлаче само одређене врсте инсеката.

Природни развој инсеката одувек се одвијао у најужој сарадњи са биљкама – до те мере да су ове две биолошке творевине постале потпуно зависне једна од друге. А ипак, постоји случај кад тај природни закон бива нарушен. То чине такозване биљке месождерке. Оне се хране инсектима.

Таквих врста има више од четири стотине. Распрострањене су по целом свету. Њима се бавио и Чарлс Дарвин. Размишљајући пре свега о разлозима њиховог постојања и описујући њихов начин живота објавио је и једну студију 1875. године. Данас научнике највише заокупља одговор на питање како то њихови сокови успевају да растворе све осим танке провидне опне коју биљке касније избаце из себе.

Од ове борбе за опстанак човек се сетио да ипак извуче неку корист: на пример, дионеа, која је пореклом из Америке, продаје се у цвећарама у малим пластичним звонима у које купац може да убаци муву и посматра чин прождирања. У природи цела ствар, наравно изгледа много другачије, јер биљке се не задовољавају баш шачицом мува. У случају једне врсте врло сличне дионеи, неки природњак је израчунао да читавих шест милиона лептира постају жртве месождерки на површини од само једног хектара.

Биљке које се хране инсектима прибегавају различитим триковима да би ухватиле своје жртве. Неке од њих, као на пример дросера, затварају латице око плена. У другим случајевима препад се изводи помоћу замки скривених у дубоким каналима, лепљивим жлездама, или опијајућим шећерима. Drosophyllum lusitanicum има жлезде на петељкама које обавијају плен лепљивим секретом. У корену тог апарата за убијање мува налазе се друге жлезде које су у стању да варе инсекте. Тако се по целој биљци разносе материје које вари тај чудни стомак.

Ботаничари су ипак сасвим сигурно утврдили узроке оваквог убилачког понашања пошто све биљке месождерке живе на теренима који су сиромашни азотом. Тако мекани делови инсеката постају драгоцен извор беланчевина за зелене делове биљака, а за остале функције свог организма користе као и све друге: воду, угљен-диоскид и сунчеве зраке.

М. И. Ш.

Sarracenia minor прво завеле па убије: њене жлезде производе привлачан нектар, њени листови су варка јер личе на цветове.

Ово је Drosophyllum lusitanicum: из њених висећих жлезда лучи се лепљива материја која обавија и полако гуши жртву.

Chrysamphora californica, чији облик подсећа на закривљени рекет: Инсект који се завуче у шупљину више одатле не излази.

ХИТ

КАРИЈЕРЕ

ГОДИНА УСПЕШНОГ ЖИВЉЕЊА

ОВИХ ДАНА НАВРШАВА СЕ ГОДИНА ОД ИЗЛАСКА ТРЕЋЕГ СОЛО-АЛБУМА ФИЛА КОЛИНСА – „САКО НИЈЕ ПОТРЕБАН" („NO JACKET REQUIRED"). ПОСЛЕДЊИХ ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ СУ, НЕОСПОРНО, НАЈУСПЕШНИЈИ ПЕРИОД У ЊЕГОВОЈ СЈАЈНОЈ КАРИЈЕРИ. ДА ЛИ ЗНАТЕ ШТА ЈЕ СВЕ РАДИО И УРАДИО?

Као мрав вредни бубњар, пијаниста, певач, продуцент и шта све не, почео је годину синглом „Sussudio" и пласманом међу десет најбољих на практично свим листама у Британији и САД. Снимајући видео спот за ову песму, доживео је једну од ретких непријатних ствари у прошлој години. За време снимања у једном пабу, неколико присутних пијанаца се, из необјашњивих разлога, разбеснело и нокаутирало продуцента. Батине је добила и Колинсова жена и то без икаквог повода. И те сцене су снимљене, али, наравно, нису и употребљене.

У фебруару је изашао албум „Сако није потребан", чији наслов прилично добро одражава његову животну филозофију. Већ је почетак марта био дефинитиван доказ да ће га мало ко зауставити. Његов албум био је на првом месту британске и америчке топ-листе (на овој другој ће остати први током целог месеца), а исти успех је постигао и на листама синглова. У САД је био први са „још једна ноћ" „One More Night", а у Великој Британији са „Лаким љубавником" („Easy Lover") резултатом његове сарадње са Филипом Бејлијем (Phil Bailey). Узгред је забележио још један рекорд: постао је најуспешнији извођач осме деценије у Великој Британији по пласману ЛП плоча. Снимио је четири албума са групом „Џенезис" („Genesis") и три самостално и остварио укупан скор од пет првих и два друга места.

У фебруару, током турнеје по Британији, показао је да није ловац на зараде. Цео приход са једног од концерата у „Ројал Алберт холу" („Royal Albert Hall") у Лондону поклонио је фонду Принца од Велса, чија се средства користе за помоћ сиротињи. Проглашен је добротвором фонда.

Током турнеје по САД, нешто касније, присуствовао је церемонији доделе Оскара, али не као туриста. Био је кандидат за ово највише филмско признање, са песмом „Против свих правила" коју је направио прошле године. Иако презаузет, прихватио је понуду да се појави у једној епизоди тренутно најпопуларније америчке ТВ серије „Мајами Вајс".

До јула је непрекидно био на турнеји и када су сви очекивали да ће се зауставити и направити паузу, објавио је сингл „одведи ме кући", што је подразумевало нове обавезе. Нормално, није стигао до куће. Када је чуо за „Лајв Ејд", одлучио је да обавезно учествује. Наступ на једном месту био је довољан свима. Осим њему. Пошто је у три сата и тридесет пет минута наступио на Вембли стадиону у Лондону, са Стингом и самостално, свирајући на клавиру, сео је у „Конкорд" и кренуо преко Атлантика. Фил не би био Фил да је тамо наступио само једном. У раним јутарњим часовима, по европском времену, наступио је са Ериком Клептоном, самостално и са групом „Led Zeppelin". Када су га упитали зашто је свирао на оба концерта, одговорио је: „Зато што сам луд." Наравно да то није био разлог. На дан концерта његов сингл „Sussedio" (ова реч не значи ништа, па је зато и не преводимо) и албум „Сако није потребан били су на другом месту листе синглова, односно ЛП плоча и он је знао да ће његово присуство привући више гледалаца и донети значајну суму гладнима у Африци. Организатори концерта су у знак захвалности за овај леп гест затражили да се име Фила Колинса нађе у Гинисовој књизи рекорда, јер нешто слично нико пре њега није урадио. У историју рок музике Колинс се одавно уписао сам. И то златним словима.

Човек од челика се ове године мало и одмарао. Крајем лета био је у Канади са сином и ћерком из првог брака. „Зовем их телефоном, најмање једном недељно, ма где се налазио и плаћам астрономске рачуне за телефон, пошто никада не разговарамо мање од четрдесет и пет минута. Није ми жао, јер бих волео да сам стално с њима. Али, зато када смо заједно, сви смо необично срећни. Мој син жели да буде бубњар и врло је талентован", каже овај изузетни музичар, који уосталом много више подсећа на оца породице и чиновника него на оно што јесте.

Да заокружи годину, снимио је сингл „Одвојени животи" („Separate Lives") са Мерилин Мартин. Песма је део музике за филм „Беле ноћи". Сингл је догурао до другог места на листи у САД и четвртог у Великој Британији.

На крају године, Фил је потукао још један рекорд. Његов албум је био прва ЛП плоча која је осамдесет и пете године продата у преко милион примерака у Великој Британији. Дода ли се томе седамстопедесет хиљада примерака синглова, добија се заиста импресивна цифра.

На званичној америчкој листи сто најпродаванијих албума у прошлој години он је трећи. Испред њега су само Спрингстин и Мадона, двоје америчких извођача. Сви Европљани су иза њега, укључујући и тако тиражне извођаче као што су „Уем"! „Wham!" и „Тирс Фор Фирс" („Tears For Fears").

У овој години, ће се, сасвим сигурно, много мање бавити соло каријером. Очекује га снимање албума са матичном групом „Џенезис" и светска турнеја. Очекује га и много највећих светских имена међу музичарима који би желели да им он буде продуцент. Успеси које су у прошлој години постигли албуми Фила Бејлија – „Кинески зид" („Chinesse Wall") и Ерика Клептона – „Иза сунца" („Behind The Sun") најбоља су препорука његовог умећа на том пољу. За сада је, на листи чекања, прва Тина Тарнер. Њено име говори довољно.

У плану је и снимање песме „Не треба кривити никога", коју ће реализовати у сарадњи са Хауардом Џоунсом (Howard Jones) и која ће бити објављена као сингл или као део албума.

У чему је тајна његове оволике активности и како се никада не умори, питање је које сви постављају када се помене његово име.

А он каже: „Ја волим да радим много. Нешто ме, једноставно, тера напред. Чини ми се да би људи, уколико бих почео да одбијам њихове позиве, једноставно заборавили на мене и престали да ме зову, а тада бих се осећао као дечак ког не позову на забаву којој се унапред радовао. Уосталом, све ово ми још увек прија. Музика ме још увек узбуђује, а осим тога у доброј сам кондицији."

Једноставно, зар не?

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

СПАСАВАЈ СЕ КО (КАКО) МОЖЕ

Ово нисте знали јер се ни најстарији пратиоци рок музике не сећају да се неко на овај начин спасавао од финансијских тешкоћа. „Томпсон Твинс" („Thompson Twins") су у исте запали када је почетком јесени, прошле године, због малог интересовања публике отказана њихова британска турнеја. Организатори су банкротирали, па је на члановима групе остало да смисле како ће надокнадити трошкове онима који су купили улазнице за отказане концерте, а новац им још није враћен.

Ево шта су смислили: На једном од концерата које ће одржати у оквиру предстојеће турнеје по САД (где су популарнији него у својој земљи), снимиће албум уживо и послати га сваком ко им достави карту од турнеје или потврду да је уплатио новац. Но, то није све. Њих троје ће својеручно потписати све примерке плоче, чиме ће оне још добити на вредности. А вредност те плоче није ни овако мала. Пошто се неће појавити у продаји, она сигурно вреди између двадесет и тридесет и пет фунти, односно, најмање четири пута више него што је коштала карта за концерт.

Онима који не желе плочу, „Томпсон Твинс" ће ипак вратити новац. Ипак, тешко је веровати да ће број оних који не желе плочу бити велики. Таква надокнада се ипак добија само једном у животу

РЕКОРДИ

ГЕЛДОФ ИЗНАД СВИХ

Свакако најомиљенији рок музичар данашњице је Боб Гелдоф, иницијатор и носилац хуманих акција за помоћ становништву Африке. Он је, међутим, власник једног јединственог и заиста изузетно тешко достижног рекорда. За сада је једини рокер на свету који је освајао прво место британске топ листе са три различите групе. На челу се налазио са својом групом „Бумтаун Ретс" („Boomtovn Rats"), са „Бенд Ејдом" („Band Aid") с којим је прошле године снимио песму „Да ли они знају да је Божић?" („Do They Know It's Christmase?") и са „САД за Африку" („USA For Africa") с којима је снимио песму „Ми смо свет" („We Are The World"), почетком прошле године.

Ако су сви други рекорди којима смо се бавили у овој рубрици стално у ситуацији да буду достигнути и престигнути, за овај се то тешко може рећи. Има велике шансе да потраје вечно.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„У САД су почели да рекламирају цркве на телевизији. И то како: „Дођите у нашу цркву, боља је од других." Па то је просто невероватно."

Сајмон Лебон

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ВРТ

побегли су сви у град
улице су пуне – аутобуси
мој телефон звони
само траже, само беже
све им је теже...

побегли су сви у собе
купили по један лоз
чекају, питају, чудни су кад губе
само траже, само беже
све им је теже...

научи ме како да уредим врт
ја морам да имам свој сопствени врт

побегли су сви у себе
улице су пуне, аутобуси
мој телефон звони
само траже, само беже
све им је теже...

одмори се, одмори се

Текст: Драгомир Михаиловић; изводи „Екатарина Велика"

НИЈЕ БАУК СВЕ ШТО ПРЖИ

УЖАРЕНА СТАЗА ЗА ОБИЧНОГ ЧОВЕКА

АКО УЧЕСНИЦИМА ЧУДНИХ СКУПОВА ШИРОМ АМЕРИКЕ ПСИХОЛОГИЈА ПОМАЖЕ ДА СЕ ОСЕТЕ КАО СУПЕРМЕНИ, ЗАКОНИ ФИЗИКЕ ВРАЋАЈУ ИХ У СТВАРНОСТ. ДА БИ ТО ДОКАЗАЛИ, ДВА НАУЧНИКА РИЗИКОВАЛА СУ НОГЕ.

Поноћ. У башти луксузног хотела у Бербенку, Калифорнија, стотинак мушкараца и жена из свих крајева Америке. Дошли су да науче како да „скривени потенцијал мозга" употребе за разна велика дела. Први корак на путу ка срећи је безболно ходање по ватри.

Пред њима су две стазе ужареног угља из којих се шири неподношљива топлота. Страшно је и погледати, а камоли газити голим ногама. Температура жеравице износи око 800 Целзијусових степени!

Мајстор параде је двадесет петогодишњи Тони Робинс у смокингу од две хиљаде долара. Он није вођ нове верске секте већ спретан млади бизнисмен који се силно обогатио учећи људе да газе по ватри. Али, не само то.

Робинс свечано објављује:

– Ослободите се страхова, неосновани су. Угледајте се не мене. Нимало се не разликујем од вас, а стекао сам славу и богатство. Снагом воље и дубоком концентрацијом можете да постигнете све, не само ходање по ватри. Можете да лечите, да оставите дрогу, да за пет минута сваком завртите мозак..."

Блистава будућност смеши се његовој публици: пословним људима, домаћицама, адвокатима, студентима, лекарима. Сви му слепо верују и спремни су да за њим скоче и у воду и у ватру.

Ја ипак пазим куда газим!

Само два човека вребају. Они су ту на радном задатку. То су физичар Бернар Лејкајнд и психолог Виљем Макарти с Калифорнијског универзитета. Научници су се придружили групи да би доказали како за ходање по жеравици нису потребне никакве тајанствене моћи – довољни су обични физички закони.

Ипак, једно је познавати законе физике, а сасвим друго експериментално доказивати њихову ваљаност уз ризик да се зараде тешке опекотине. Лејкајнд и Макарти су прилично нервозни. Договор је да Лејкајнд гази по жеравици не следећи Робинсова упутства, а да их се Макарти придржава.

Робинс је читав сат причао да свако може да успе под условом да потисне негативне мисли, односно неверицу и страх.

– Интелигенција не помаже – нагласио је Робинс.– Пред препреком глупак реагује тврдоглаво и успева. Интелигентна особа размишља, процењује, закључује да неће успети и унапред је поражена.

Око један по поноћни маса, на челу с Робинсом, креће у акцију. Влада велика напетост. Робинс даје последња упутства завршавајући:

– Ако их се слепо не придржавате, може вам се десити да вам уместо стопала остану патрљци!

Упутства су следећа: смирено ходати а не трчати; држати се право као стрела; гледати у небо; интензивно замишљати шуму, море, реку или језеро; што гласније скандирати: „Свежа маховина! Свежа маховина!" Чим се жеравица прегази, добро очистити ноге и заједно дати одушка радости због успеха.

Тони Робинс је затим скинуо ципеле и чарапе, подврнуо ногавице панталона и први кренуо ужареном стазом. За њим су, као омађијани, пошли остали. Психолог Виљем Макарти, обузет колективним заносом, бацио се на жеравицу међу првима заборавивши за тренутак своју улогу научника посматрача.

Физичар Бернард Лејкајнд херојски је сачувао присуство духа и није се придржавао Робинсових упутстава, па шта буде. „Сматрао сам да је паметније да гледам куда газим, како ме је у детињству учила мајка. Док сам корачао по жеравици, имао сам утисак као да ми је под ногама млака маховина. Био сам разочаран и, када су посули нов усијани угаљ, кренуо сам преко њега међу првима. Било је знатно топлије, али ништа више".

Макарти је, међутим, за-

радио благу опекотину величине новчића, али ју је приметио тек сутрадан.

Као рука у врелој рерни

Закључци ова два научника објављени су недавно у часопису „Сумњичави истраживач" (The Skeptical Inquirer"4) који издаје Комитет за испитивање паранормалних појава, научна организација за борбу против шарлатанства.

„Ходати по ватри једна је од оних необичних појава које је, мада делују невероватно, сасвим лако извести. Да би се то схватило, потребно је познавати два-три трика", пише, између осталог, Виљем Макарти.

Један од трикова зове се у науци „Лајденфростов ефекат": када влажно тело (а стопала оних који газе по ватри су влажна јер напетост појачава лучење зноја) дође у додири с површином чија је температура висока, ствара се привремена заштитна баријера од паре која изолује тело од извора топлоте.

Други „трик" је у разлици између топлоте (која је унутрашња термичка енергија тела) и температуре (којом се она мери).

„Када ставимо руку у врелу рерну да бисмо извадили плех с тортом, температура ваздуха у рерни, торте и плеха је истоветна. Али, док рука може да остане у рерни без последица, ако додирне плех, опећи ће се. То је зато што је ваздух рђав проводник топлоте и у додиру с руком се хлади. Плех од алуминијума, који је одличан проводник топлоте, не мења температуру, преноси је на руку и – ето опекотине", објашњава у чланку Бернард Лејкајнд.

Ужарени угаљ има малу густину – после жара остаје само пепео – и релативно споро ослобађа топлоту. Научник Јон Кракауер проучавао је прошле године појаву ходања по жеравици с хронометром у руци. Просечно време прелажења ватрене стазе трајало је 1,5 секунди, а најдуже 1,9 секунди. Једна и по секунда је савршено безбедно време да се преко ужареног угља пређе без и најмање опекотине.

Опекотина без бола

Да би практично и сликовито доказао оно што су испитали и објаснили Јејкајнд, Макарти и Кракауер, члан Комитета за испитивање паранормалних појава Мајкл Денет направио је два „ђона" од пластике величине 2,5 са 8 центиметара, причврстио их на стопала и тако прегазио ужарену стазу. На 700 Целзијусових степени пластика се топи. Његови ђонови остали су читави на 800!

Неки од шетача по жеравици ипак су, као и Макарти, зарадили мање опекотине а да при том нису осетили никакав бол. И за ово постоји објашњење. Психолог Макарти каже:

„Могуће је опећи се и не осетити бол, као што је могуће осетити бол када нема никакве повреде. Психолошки механизам осетљивости на бол зависи од опште осетљивости тела, концентрације и доба дана. Постоје технике, добро познате лекарима, које хроничним болесницима помажу да одврате пажњу од бола. Слично је и са упутствима која Тони Робертс диктира онима који газе кроз ватру."

Сама помисао на ходање по жеравици је застрашујућа, али је, ето, вишеструко доказано не само да је могуће већ и да је лако и безболно. Ни говора о високом степену контроле мозга нити о скривеним тајанственим моћима.

Ужарена стаза не води, на жалост, у царство супермена.

Б. Дожић

10x10 ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКУ

МОЈ МУЖ ЈЕДЕ ШУНКУ И ЛАЈЕ

У свакој од ових реченица погрешно је по једно слово.

1. Често мислим на ваш град и на све оне дивље људе које сам тамо упознао.

2. Као слушалац највише волим стару музику, а као извођач – лову.

3. Наш тенисер верује да ће му два зета у Вимблдону бити довољна за победу.

4. „А сада", рече наставник музичког васпитања, „узмите ваше ноте и маучите првих осам тактова."

5. За вечеру мој муж обично једе шунку и лаје.

6. Немајући паре за неки скуп поклон, одлучили смо да детету купимо кућу.

7. Деда Васа увек има меда, јер гаји зечеве.

8. Силазећи с планине наишли смо на више стрвина које ће одушевити љубитеље зимских спортова.

9. Цар није страховао од турског напада, знајући да може добити коњанике од пластелина.

10. Већ недељу дана чекам да ми стигне памет из Ниша.

РЕШЕЊА: 1. дивне, 2. нотеву, 3. сета, 4. научите, 5. јаје, 6. кућу, 7. меса, 8. стрмина, 9. војстељина, 10. памет.

Илустровао Зоран Петканић Петко

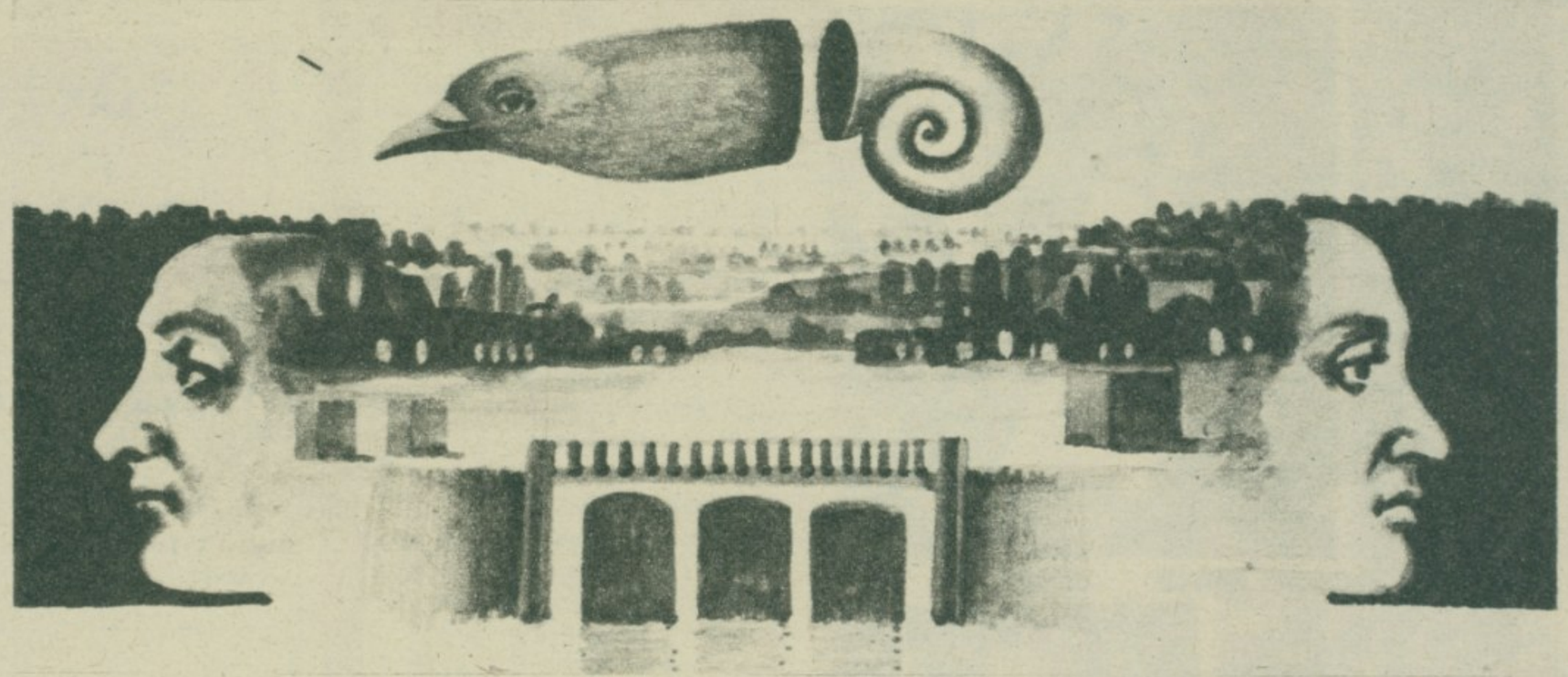

БОГОВИ И ХЕРОЈИ МЕЂУ НАМА

РОБЕРТ СИЛВЕРБЕРГ

ПОСЛЕ 100 ВЕКОВА ОД НАШЕГ ВРЕМЕНА ЈЕДНА МАШИНА ВРАТИЛА ЈЕ У ЖИВОТ СВЕ НЕКАДАШЊЕ БОГОВЕ, ВЕЛИКАНЕ И ХЕРОЈЕ. НИСУ СЕ СЛАВНО ПРОВЕЛИ.

Негде средином 120. века, тачније између 12400. и 12450. године, открили смо нову забаву – позвали смо у посету великане давне прошлости, како би их лично упознали и изблиза видели. Позвали смо Цезара и Антонија и Клеопатру. Довели смо Фројда и Маркса и Љењина. Дошао је Черчил, који нас је мало разочарао, и Наполеон који је био величанствен. Прочешљали смо 10 миленијума историје због овог задовољства.

После пола века уморили смо се од ове игре. Ми, људи 120. века били смо иначе веома подложни досади. Тако смо дошли на идеју да доведемо личности из митологије, богове и хероје. То нам се чинило романтичније, а доба у којем смо живели било је познато као једна од најромантичнијих ера у историји Земље.

Пошто је на мене дошао ред да будем кустос у Музеју Човека, а тамо су поставили Машину, био сам непосредни сведок овог догађаја од самог почетка. Леор Градитељ био је душа и мозак ове операције. Он је направио и машине које су довеле праве људе. Ово је било само мало другачије, никакав изазов за његове таленте. Морао је једино да у банку унесе нове податке, о архитиповима и психострујама, али у бити, процес реконструкције остао је исти.

Негде око 12570. године, Леор је изјавио да је спреман. Организовали смо најлепше могуће време. Подесили смо ветрове, западнима смо мало променили правац, а облаке смо одагнали далеко на југ. Лансирали смо нове месеце да ноћу играју на небу. Људи су пристигли из свих крајева земљине кугле, хиљаде и хиљаде их се улогорило у пространој равници испред Музеја Човека. Владало је дивно узбуђење, срећна напетост која је треперила у миришљавом ваздушном плаветнилу.

Почели смо говорима. Председник Пенг је поздравио присутне на свој ведар, непосредан начин. Прокуратор Плутона који нам је био у посети честитао је Леору на генијалном проналаску. Онда сам ја ступио на говорницу.

Уживо виђени снови

„Данас ћете уживо видети отеловљене снове прастарог човечанства. Наде прошлости прошетаће међу нама, а, вјерујем, и њени кошмари. Нудимо вам да упознате личности које је створила машта наших предака"...

Леор је добио знак да почне.

„Морам нешто да вам објасним", рекао је. „Нека од ових бића које ћете сада видети била су чист производ маште племенских песника. Друга су, међутим, била стварна људска бића која су некада ходала Земљом као обични смртници, која су затим преображена у митове, којима су приписане надљудске особине и која су била уздигнута до пантеона. Све док се не појаве пред нама, нећемо знати у коју категорију спадају, али ћу вам рећи како да их распознате. Они који су били људска бића пре него што су постали митови имаће око себе благи ореол, сенку, зрачну сферу тамнијег ваздуха. То су трагови њихове људске суштине, које ниједан творац митова није могао да избрише. Сада можемо да почнемо."

Негде из дубине огромне машине зачуо се Леоров глас:

„Ово је Адам, Први човек."

Адам је изашао из машине и пришао председнику Пенгу, који га је свечано поздравио и објаснио му шта се овде догађа.

„Зашто сам наг?" упитао је Адам. „Погрешно је ходати наг по свету." Прискочио сам у помоћ Председнику и објаснио Адаму да је био наг када је први пут дошао на свет.

„Али ја сам појео јабуку," рекао је Адам. „Како можете да ме овако срамите? Ако сте хтели голог Адама, зашто нисте довели Адама који није појео јабуку?"

Леоров глас га је прекинуо. „А ово је Ева, мајка свих нас."

Појавила се Ева, и она нага, али нимало стидљива. Погледала је око себе и задовољно рекла: „Ово мора да је опет Рај."

„Покриј се, покриј се," узвикнуо је Адам. „Није ово Рај. Ово је свет деце, деце наше деце и њихове деце."

„Свиђа ми се овај свет", весело је изјавила Ева.

Све великан до великана

Леор је наставио вредно да ради у својој машини.

Довео је Хектора и Ахила, Орфеја и Локија. Довео је Шиву и Гилгамеша, Пандору, Пријама, Дијану, Дионисија. По подне је било већ на измаку, блистави месеци испловили су на небо, а Леор је и даље радио. Пробудио је Клитемнестру и Агамемнона, Јелену и Менелаја, Самсона и Кришну, Адониса и Тора. Ноћ је пала, а бића из митова наставила су да куљају из машине, да се гурају и поскакују по позорници, да би онда сишли у равницу, међу нас. Измешали су се стари непријатељи и стари пријатељи. Измешали су се и са нама, хероји су пробирали жене, чудовишта су се трудила да делују мање чудовишно, богови су ловили следбенике.

Можда нам је већ тада било доста ове забаве, али Леор је био неуморан.

Из машине су дошли Каин и Авељ, Пилат и Давид. Дошли су и Свети Ђорђе, Свети Никола, Свети Јуда.

Сви који су дошли носили су ореол људскости.

Но, чуда брзо бледе. Приметио сам да све више људи узлеће и одлази кући. Ми који смо били близу Леора

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

морали смо наравно да останемо, иако смо већ били мало презасићени изобиљем.

Неки старац са белом брадом и дебелим ореолом око себе дошао је из машине. У руци је носио танку металну цев.

„Ово је Галилеј," најавио је Леор.

„А ко је он?" запитао је Прокуратор Плутона.

Морао сам да затражим податке из компјутера. „Нешто млађи бог Науке, коме се приписује да је открио звезде. Верује се да је био историјска личност пре него што је постао божанство, а то је уследило пошто су га верски фанатици учинили мучеником."

Пошто је осетио да интересовање оживљава, Леор нам је довео још богова науке, Њутна и Ајнштајна, Хипократа и Коперника, Опенхајмера и Фројда. Неке од њих смо већ и раније срели, у време кад смо доводили стварне личности из изгубљеног времена, али су сада имали друго обличје јер су прошли кроз шаке твораца митова.

Затим је дошао високи човек с брадом, крваве главе. „Ово је Абрахам Линколн," саопштио је Леор.

На позорницу је ступио лепи млади човек блиставог осмеха, такође крваве главе. „Џон Кенеди," рекао је Леор.

„Стари бог младости и пролећа," рекао сам Прокуратору. „Симбол промене годишњих доба, тријумфа пролећа над зимом."

Леор је рекао: „Сада је крај."

Богови и хероји су били међу нама. Почела је сезона славља.

Медеја је отишла са Џејсоном, Агамемнон се помирио са Клитемнестром. Тезеј и Минотаур настанили су се заједно. Мало сам поразговарао са Џоном Кенедијем. Није му било по вољи што смо га довели овде.

„Нисам ја никакав мит," инсистирао је. „Живео сам. Био сам стваран. Учествовао сам у изборима и држао говоре."

„Постали сте мит," рекао сам ја. „Живели сте и умрли, а ваша смрт вас је преобразила у мит."

„Ја сам последњи мит који сте довели овде?"

„Да."

Зашто? Зар су људи престали да стварају митове после 20. века?"

„Мораћете да питате Леора, али мислим да сте у праву. Ваше време је обележило крај стварања митова. У каснијим ерама, људи више нису веровали у митове јер им нису били потребни. Свет је упловио у неку врсту раја, у коме је свако од нас сам по себи био мит, и зашто би онда неке међу нама уздизали на још веће висине?"

Чудно ме је погледао. „Зар заиста у то верујете? Да живите у рају? Да су људи постали боогови?" Изгубио се у гомили и више га нисам срео.

Често сам сретао друге богове и хероје како лутају по нашем свету. Свуда их је било. Свађали су се, плачкали – неки од њих – али то нас није много узнемиравало. Неки су били добри. Слушао сам, одушевљен, певање Орфеја. Гледао сам игру Кришне. Дионисије је оживео прастару вештину прављења пића и научио нас да пијемо и да се напијемо. Ахил нас је научио да бацамо копље.

Велики су досадни

Било је то заиста доба чуда, али чуда су почела да бледе. Друштво митова почело је да нам бива досадно. Било их је превише, били су претерано бучни, немирни, пуни прохтева. Хтели су да их волимо, да их слушамо, да им се клањамо, да о њима пишемо песме...

Сви смо се сложили да је дошло време да митови оду кући. Били су са нама читавих 50 година и то је било сасвим довољно.

Почели смо да их скупљамо и да их стављамо у машину. Неки су пошли добровољно – зли, јер им је било досадно са нама. Неке смо морали на стилу да шаљемо натраг. Одисеј се прерушио у Брила, секретара председника Пенга, и никад га не бисмо открили да се стварни Брил, који је био на одмору на Јупитеру, није вратио и раскринкао га. Дедал је загрлио Леора и преклињао га: „Пусти ме да останем, брате!" Морали смо да га на рукама однесемо у машину.

Неколико година трајало је трагање и хватање митова док на крају нису сви били отпремљени. Задња је отишла Касандра која је живела сама на усамљеном острву одевена у рите.

„Зашто сте нас уопште довели?" упитала је пре поласка. „А пошто сте нас довели, зашто нас сада терате?"

„Игра је завршена," рекао сам јој. „Окрећемо се сада другим спортовима."

„Требало је да нас задржите," рекла је Касандра. „Људи који немају своје митове, треба макар да позајме туђе, и не само као спорт. Ко ће вас тешити у мрачним данима који долазе? Ко ће вам олакшати и објаснити патње које ће да вас снађу?"

„Патње ове Земље припадају њеној далекој прошлости," благо сам јој рекао. „Нама митови нису потребни."

И тада је дошло време ватре и кошмара, јер када су митови отишли кући, дошли су освајачи, обрушили су се на нас са неба. Куле су нам се срушиле, месеци су пали. Странци хладних очију дошли су међу нас и радили су са нама шта год су хтели.

Ми преживели цвилимо и дозивамо старе богове, нестале хероје.

Ахиле, брани нас!

Шива, ослободи нас.

Али богови ћуте, хероји не долазе. Машина у Музеју Човека је уништена. Леор, њен творац, отишао је са овог света. Шакали лутају нашим баштама, а наши господари шетају нашим улицама.

Ми смо робови. И сами смо под овим крвавим небом. И сами смо.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

(ТРИ ПОЗНАТА ФИЗИЧАРА)

ВОДОРАВНО: 1) справа за мерење брзине ветра, ветромер, 10) скраћеница за кошаркашки клуб, 12) врста песничког стварања, 13) врста радника, 15) усхићеност (стр.), 16) отпорни на болест, 17) ђаво, враг, 18) иницијали чилеанског књижевника Неруде, 19) вештачки створен међународни језик, 20) драго камење, 21) мушко име, 23) бити у нади, 25) драги, 26) пето и двадесет друго слово ћирилице, 27) ни најмање, 28) камени насип за пристајање бродова, 29) редитељи, 31) река на Косову, притока Ситнице, 32) онемогућити кога у раду, 34) међународна аутомобилска ознака Лаоса, 36) скраћеница за власник, 37) река у Аустрији, притока Дунава, 38) башта, 39) скраћеница за Организацију америчких држава, 41) Савез комуниста Југославије (скр.), 43) роман Моме Капора, 45) град у Француској, 47) побуна, буна, 50) један спортист (мн.), 53) главни град Перуа, 54) становници једног континента, 55) мера за површину.

УСПРАВНО: 1) име и презиме италијанског физичара (1745-1827) проналазач електрофор, галвански елемент, батерију галванских елемената и друго (види слику 1.), 2) име и презиме нашег најпознатијег физичара, једног од најплоднијих генија у електротехници (1856-1943), дао је готово хиљаду патената и проналазака из свих области електротехнике (види слику 2.), 3) јединица за јачину магнетног поља, 4) љубав према миту, 5) оставити кога на миру, 6) размажена особа, 7) аутомобилска ознака за Трст, 8) главни град Грчке, 9) совјетски филмски режисер, Михаил Ильич, 10) високи стуб са светиљкама за јавну расвету, 11) врста минерала, 14) име и презиме италијанског природњака, физичара и лекара (1737-1798). Вршио експерименте на нервима жаба при чему му се јављало наелектрисање на скалпелу (види слику 3.), 18) налити у суд воде више него што треба, 21) град у Јапану на острву Хоншу (А....), 22) аутомобилска ознака за Ново Место, 24) имовина, 30) осмо и двадесет четврто слово ћирилице, 33) пркос, 35) име новинара и публицисте Кершовanија, 40) име атлетског тренера Корице, 41) жмарци, трнци 42) средња формација мезозоика, 44) чувени шпански сликар, Салвадор, 46) вртлог, 48) мушки наследник, 49) узвик нестрпљења, 51) слово латинице, 52) совјетски филмски редитељ, Николај.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Осмосмерни мозаик је био са коначним решењем.

МИЛЕНИЦИ НАШЕ ЕПОХЕ 8

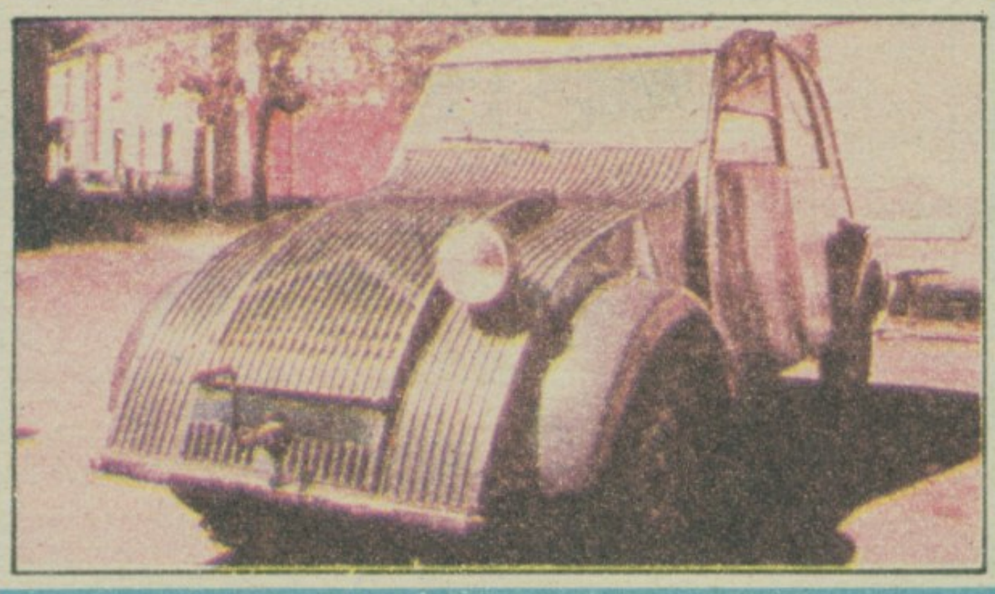

1948. Ситроен 2 CV. Био је чудна појава, али временом смо се на њега навикли. Познат као „спачек". Веома омиљен код интелектуалаца. Овај двоцилиндраш с ваздушним хлађењем остао је популаран до данас.

1952. Мерцедес 300 SL. Каква је то новост била! Са отвореним вратима личио је на птицу која полеће. Купе, 215 коња, 240 километара на час. Коштао је 29 000 марака, направљено је само 3 258 комада.

1959. Остин мини. Претходних многим мањим, штедљивим али удобним аутомобилима. С њим заиста није било проблема при паркирању.

1962. BMW изета. Најмањи BMW урађен је по италијанској лиценци. Било је симпатично од BMW-а што се одлучио за овакав аутић, али Баварци се на тим моделима, ипак, више нису окушавали. Наставили су онако како су и пре радили.

1963. Порше 911. Данас већ класик међу спортским аутомобилима. Произведено их је преко 200 000 комада и по томе је он најуспешнији спортски аутомобил.

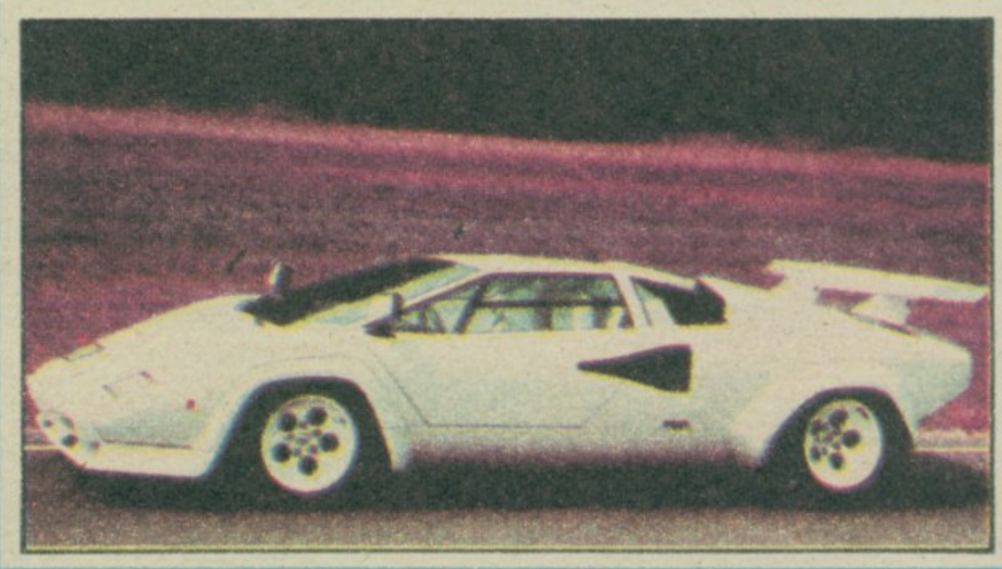

1975. Ламборгини каунтач. Технички савршен спортски аутомобил, са линијом будућности, 12 цилиндара, 455 коња – а може и 300 километара на час.

1982. Форд сијера. У овом времену енергетске кризе море се размишљати: неопходне су аеродинамичне каросерије да би уштеда горива била што већа. Сијера троши и 20 одсто мање него њен претходник таунус.

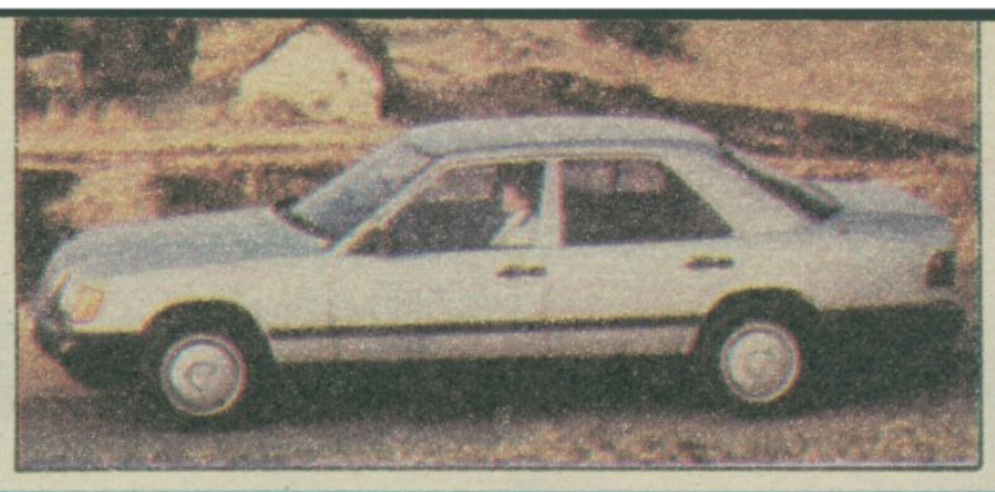

1985. Мерцедес 200–300. И Мерцедес се прилагођава новим условима. Нови 230 F троши за 25 одсто мање горива него стари модел а уз то је 20 километара на час бржи.

С. Ралић

ОЛД КРЕСОДЕ

by Roger Bollen & Gary Peterman

ПЕТЉАРИЋКИ

By Mr. and Mrs. George Smith

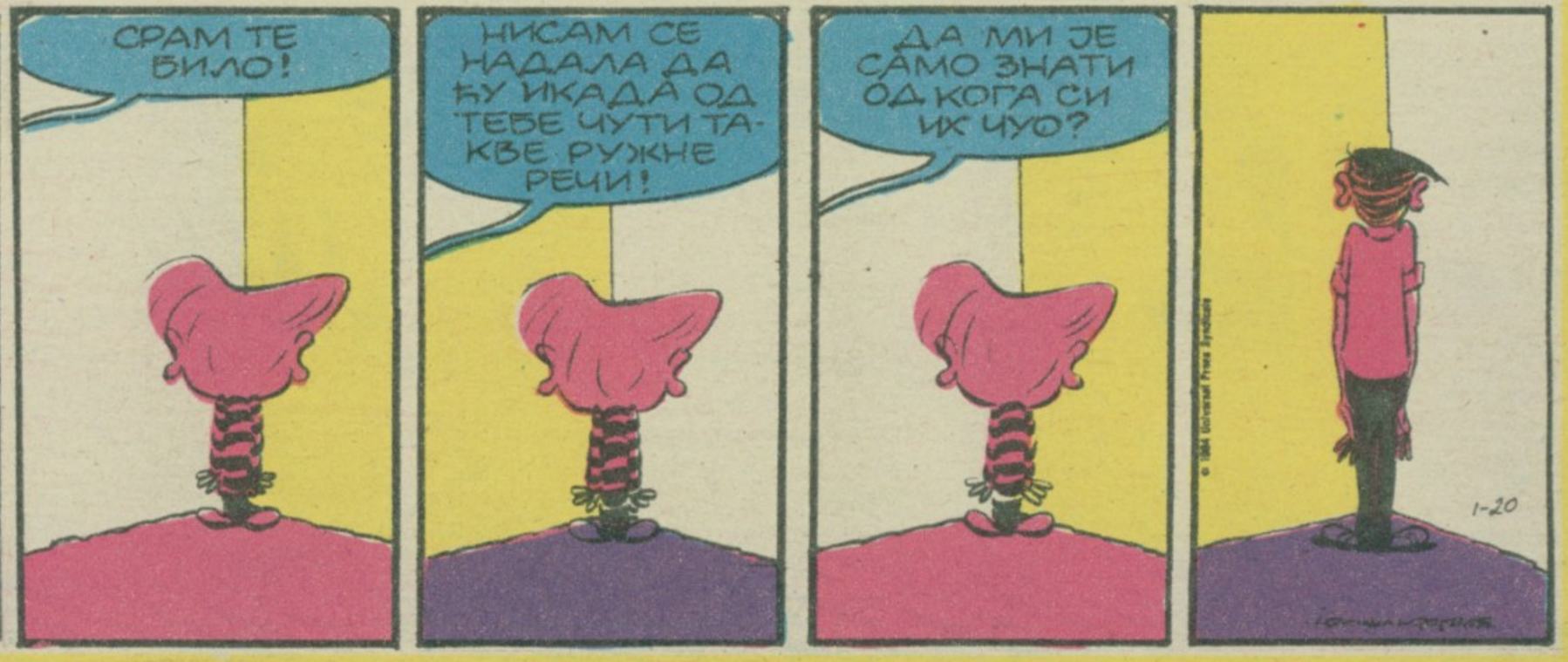

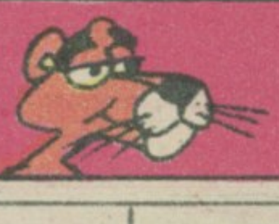

ПАНТЕР ПАНТА

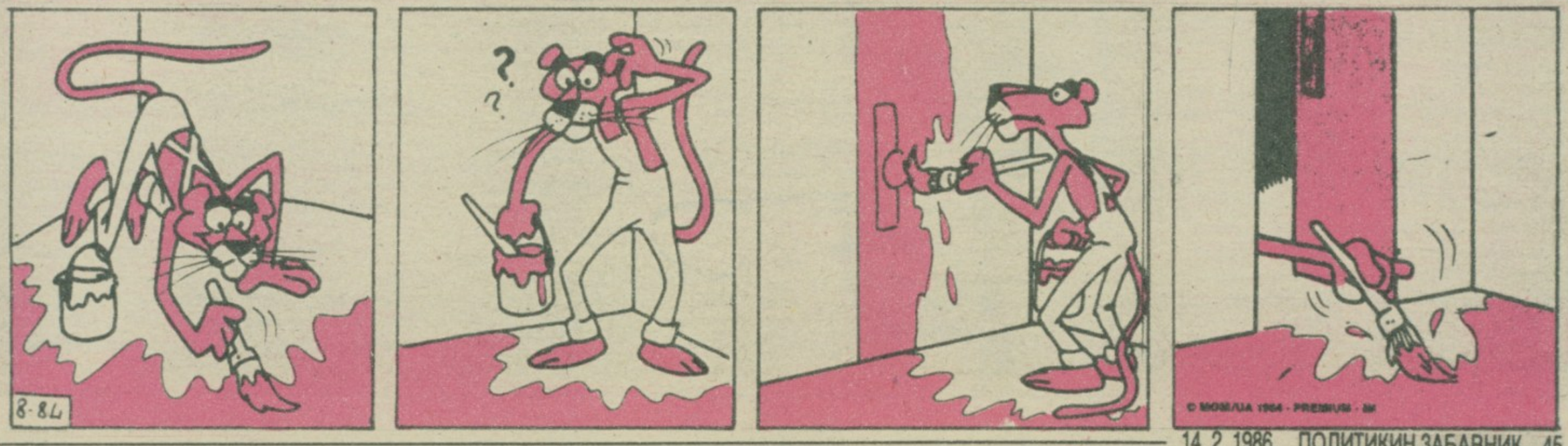

ГРИП – МОДА 17. ВЕКА

Иако је медицина изузетно напредовала, против грипа као да још нема спасоносног лека. Интересује ме откад је људима позната ова тако честа болест.

ВИДОЈЕ ВУЈОВИЋ
Насеље Едварда Кардеља бр 29
81000 Титоград

Грип је стара болест, али под ведрим и благим поднебљем старог Рима и Атине била је готово непозната. Чак и незнатно лучење

из носа сматрали су стари Римљани као опак знак неке зле наследне болести, а забележени су случајеви да су се многи житељи овог древног града развели због тога што су њихове супруге често брисале нос.

Прва у историји позната епидемија грипа записана је 927. године и од ње су нарочито страдале Галије и Германије. Болест се од тада појављивала често у неправилним размацима, али и јаким налетима епидемија: 1105, 1239, 1414, 1510, 1657, 1733, 1803, 1889, 1918, 1957. године.

Грип је временом често мењао имена и звао се: катар, орион, дандо, фолета, баракета, мала пошта и мали дописник! Смењивали су се и лекови којима је болест лечена: од чаја и слачице до пуштања крви. Грип је нарочито био „у моди" 1657. године. Од њега се разболела аустријска краљица Ана, а парискн апотекари су због тога за две недеље потрошили све залихе жутог шећера и апотекарских бомбона које су им иначе трајале годину дана.

У 18. веку су се за лечење грипа употребљавале барене јабуке и зоб. Фебруара 1733. године у француској краљевини је од грипа оболело 200 хиљада људи.

Духовита Катарина II Велика чија је царевина, а нарочито престоница Москва, у 18. веку такође страдала од грипа, рекла је: „Каква је дивна хармонија и слога у мојој земљи: сви кашљу и кијају!"

Почетком 19. века одомаћило се на западу Европе ново име за грип – инфлуенца.

ХОМЕР НА БИЉЦИ

Стари Египћани су писали на папирусу, али ја о њему не знам ништа сем да се правио од неке биљке. Молим те да о томе напишеш нешто више.

ЗОРИЦА ЦЕРОВИЋ
Његошева 13
84210 Пљевља

Папирус је грчка реч која, вероватно, потиче од староегипатског израза па-п-иур, што значи „биљка с Нила". То је хартији сличан материјал за писање, употребљаван највише у старом веку. Правио се од сржи која се вадила из стабљике биљке Cyperus papyrus. Срж се резала на танке, дугачке траке које су се слагале једна до друге, у једном слоју уздужно, а у другом попречно, затим лепиле, влажиле, пресоване, сушиле и пеглале. Да би се добио свитак, листови папируса лепили су се један до другог до жељене дужине. Најдужи познати свитак дугачак је 40 метара.

Од Египћана, који су папирус употребљавали још у 3. миленијуму пре наше ере, преузели су га Грци, а онда Римљани, да би га временом заменно пергамент. Из употребе је сасвим нестао почетком 9. века.

Папируси исписани разним текстовнам и на разним језицима нађени су у Египту, Палестини, Месопотамији и Италији. На овој претечи хартије остала су сачувана дела Хомера, Еурипида, Софокла, Платона, Демостена...

НЕПРАВДА НАНЕТА ПСИМА

У броју 1772. стр. 11, појавила се у тексту „КО БИ РЕК'О" гомила смешно набацаних чињеница, које, на жалост, немају никакву чвршћу подршку у науци о псима.

Сам наслов „ПУДЛИЦЕ УЈЕДАЈУ У ЈУНУ", је ништа мање комичан, а да не би био својствен више каквом сатиричном комаду или анегдоти, него чланку, који је очигледно по замисли аутора, требало да буде озбиљан. Пре свега, подела паса по расама, на основу учесталости уједања, никако не може бити узета за озбиљно. Превише је етиолошких фактора од којих зависи да ли ће неки пас да уједа или да остане равнодушан. Довођење у везу расе и чињенице да ли одређени пас уједа или не је једнако баратању полуистинама.

На прва два места Ваше „топ листе", налазе се златни ретревер, те лабрадор ретриевер, оба пса позната, по својој доброћудности и сталожености јер се у противном никада не би могли користити као водичи слепих, као спасилачки пси и одлични ловачки пси, пре свега.

Стари, добри бобтаил или староенглески овчар је велики љубимац деце и права кућна „маскота". Четврто место које сте му доделили је ипак високо. Чау-чау, је познат као питом, и верујте тешко „пада у ватру".

„Немачки полицијски пас" је термин који у кинологији (науци о псима) не постоји. Највероватније сте мислили на немачког овчара, можда не би било лоше да знате, да уколико би се на изложби код било којег припадника ове расе, па макар он био претендент на шампионско звање, показала нервоза или изражена агресивност без видљивог повода био би искључен из даљег такмичења. Airedale terrier, пас чувар и бранилац особа, пријатељ деце и пас који се такође користи у полицији и код спасилачких акција, никако се не може сврстати у вашу листу „нервозних прзница".

Ја вас на крају молим, да до оваквих грешака више не долази; имао сам, уједно, само најбољу намеру, да помогнем „старом другу".

МЕЛИН ВРАНЕШИЋ
Улица ЈНА 40
71000 Сарајево

Поштовани друже Вранешићу.
Жао нам је да се ваше незадовољство „Забавником" сручило на нашу рубрику „Ко би рек'о" у којој се говорило о псима. Због грешке у овој рубрици кумовао је и словослагач који је уместо најређе сложио најрађе, па је испало да сви пси одреда и у једној и у другој групи уједају повасдан. Ипак, надамо се да је већина читалаца разабрала да прву групу чине пси који ретко уједају, а другу они којима то може да се деси. У свему осталом, ви сте потпуно у праву! У поређењу с вама ми смо праве незналице! Признајемо, спадамо у ону већину која пудлу назива пудлицом, дакле (јазавичара) псом-кобасицом, немачког овчара полицијским псом, псе који у себи носе крв пса чау-чау, укрштени чау, а статистичке податке који говоре да пси највише уједају у јуну узимају здраво за готово. За све то имамо само једно скромно оправдање – ми нисмо никакви кинолошки експерти, него аутори једног забавног биоскопа.

У сваком случају, ви сте показали шта знате – а од тога смо имали користи и ми и читаоци „Забавника".

Мила и Тимоти Бајфорд

КАО 34 ЈУГОСЛАВИЈЕ

Интересује ме колика је површина Сахаре, највеће пустиње на свету?

ВЕРОСЛАВ ИВАНОВИЋ
Рамиза Садикуа 18
38000 Приштина

Сахара лежи између Сахарског Атласа и Средоземног мора на северу, Црвеног мора на истоку, суданских степа на југу и Атлантског океана на западу. Ова огромна и још недовољно испитана пустиња обухвата око 8,7 милиона квадрат-

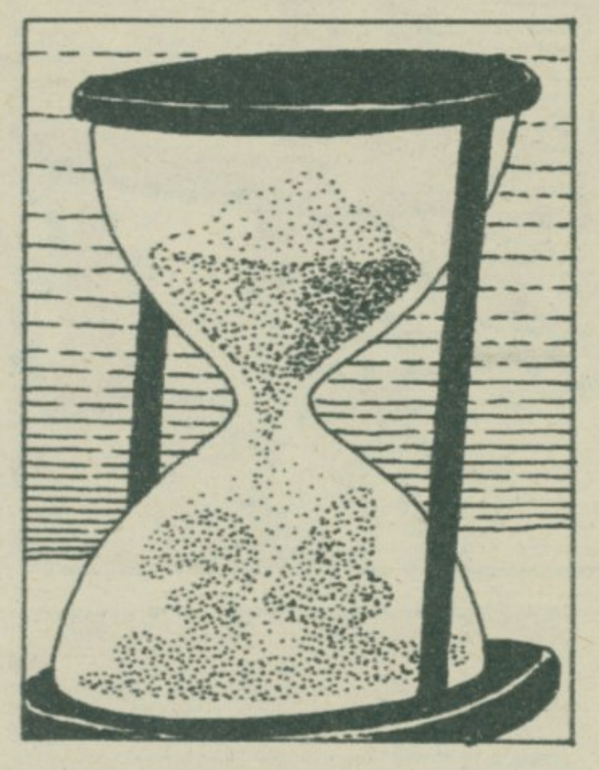

них километара, односно као 34 територије Југославије. Од истока према западу дугачка је око 5060, а од севера према југу од 1500 до 2000 километара.

САБЉА – ГОРАК ЗАЛОГАЈ

Гледао сам на телевизији како гутач сабље ставља ово оружје у уста и стомак. Да ли је у питању трик или нека хипнотичка варка?

ЈОВАН МЛАДЕНОВСКИ
Марка Краљевића 19
97500 Прилеп

Дан Мани, један од, у свету, најпознатијих гутача сабље, овако објашњава вештину од које многима застаје дах:

– Врх оштрице сабље – каже он – држи се прислоњен уз задњи део грла све док се слузокожа не привикне на додир метала. Ако је гутач сабље почетник, онда он најчешће при оваквом додиру осећа у грлу грчење. До тога долази зато што организам не трпи никакав страни предмет и покушава да га на тај начин одстрани. Али, после дугих и веома напорних вежби, човек је у стању да савлада ову природну реакцију организма и тада сабљу, која иначе није оштра, може да спусти у стомак. Пре сваког извођења ове врло опасне тачке сабља се добро обрише, јер и најмања честица прашине на металу надражује грло, што доводи до подригивања, и то је за извођача опасно по живот. Да би сабља лакше клизила кроз гркљан и једњак, мора да буде пониклована и беспрекорно глатка. Сабљу треба редовно брисати и зато да не би зарђала због додира са стомачним соковима. Извођење ове тачке изгледа сасвим једноставно, али за то је потребно да се веома дуго и упорно вежба. И још нешто, изузетно важно: познато ми је много случајева у којима су деца која су покушала да гутају сабљу повредила унутрашњост свог организма. Дакле, не покушавајте да гутате сабљу, јер она је и те како горак и опасан залогај!

ЧАШЕ ОД НОЈЕВИХ ЈАЈА

Познато је да су се људи китили и још китe нојевим перјем. Међутим, волео бих да знам да ли су користили и јаја ове џиновске птице.

ЗОРАН ЛАТИНОВИЋ
Стевана Сремца 19
18000 Ниш

Још у старим кинеским делима говори се да су поданици даривали својим царевима јаја од ноја. Главе египатских божанстава, војсковођа и ратника кићене су нојевим перјем, јер је оно тада сматрано симболом праведности. Чувени старогрчки историчар Херодот спомиње да су неки народи, да би се заштитили, носили нојеву кожу. Римски писац Плиније говори да се од љуске нојевог јајета праве посуде, да ратници нојевим перјем китe шлемове и слично. Такође је записано да је римски цар Хелиогабал, односно Марко Аурелије Антоније, наредио да се на једну гозбу изнесе 600 пржених мозгова од нојева.

У средњем веку, на свим богатијим тржиштима Европе, продавано је нојево перје. Сматра се да има десет врста нојевог перја од чега зависи и његова цена. Дуго, меко и разнобојно перје ове веле-

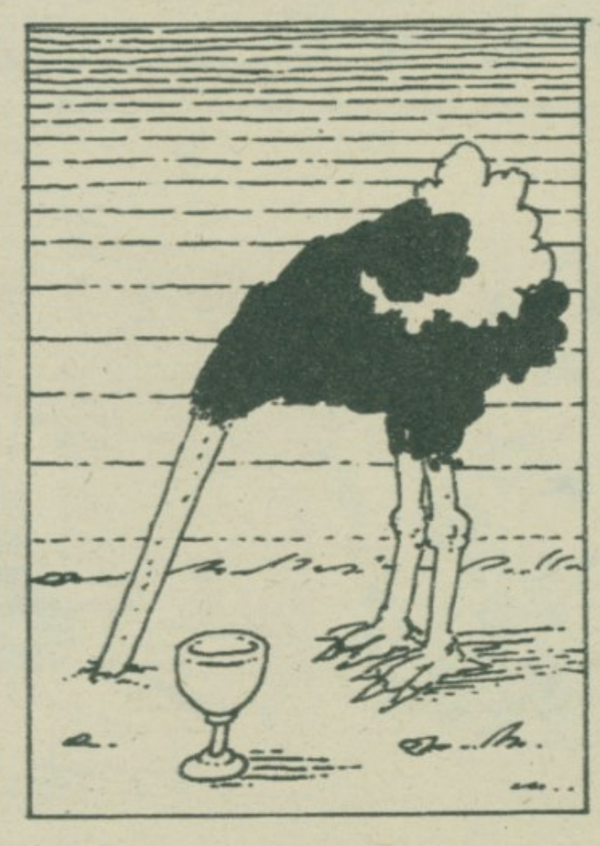

ГДЕ СУ НЕСТАЛА СЛОВА?

Откад се употребљава гума за брисање и ко је први открио ову њену особину?

ЈОВАН ЛАЗАРОВСКИ
Браће Миладинов 12
97330 Струга

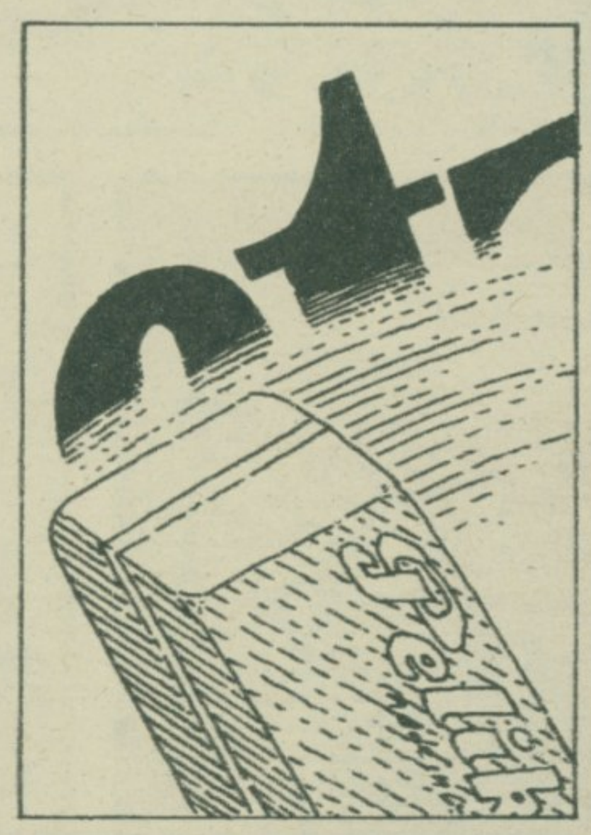

Иако је гума за брисање позната свима, вероватно мало ко зна да је и она, као толико мањих и већих изума, пронађена сасвим случајно. Наиме, прва практична и корисна примена каучука у Европи запажена је тек око 1770. године, када је извесни механичар Наирне, који је имао радионицу у лондонском предграђу, ставио комадић каучука на хартију исписану оловком. У једном тренутку случајно је превукао каучуком преко рукописа и изненадио се кад је приметио да су нека слова нестала, а друга избледела. После још неколико сличних покушаја утврдио је да каучук брише слова и речи написане графитном оловком. Тако је пронађена гума за брисање. У то време каучук постаје цењена трговачка роба, а на тржиште су га први изнели продавци писаћег прибора.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Дмитар Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Иванковић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Микић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издање за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа".

WALT DISNEY

МИКИ

СИГУРАН САМ ДА КЕТИ СЕ ДОПАСТИ!

РЕСТОРАН ТЕКСАШКА РУЖА

АХ, МИКИ, КАКВО СЛАТКО КАФАНЧЕ! ОБОЖАВАМ ПРАВУ КАУБОЈСКУ АТМОСФЕРУ!

ЈЕЛОВНИК

КЕЛНЕР, МОЛИМ ВАС!

ЈЕЛОВНИК

ЈЕЛОВНИК

КЕЛНЕР!

МО...МОЛИМ ВАС!

ЗНАШ, МИКИ, ЈА МИСЛИМ ДА НЕЋЕМО УСПЕТИ ДА ГА УХВАТИМО!

© 1985 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

КО ТИ ЈЕ ТО РЕКАО, МИНИ?

ЈЕЛОВНИК

10-27

Distributed by King Features Syndicate